

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ortaöğretim Öğrencilerinin Girişimcilik Becerilerinin Bazı
Değişkenler Açısından İncelenmesi

HALİL TOKER

Tez Danışmanı

Dr. Öğretim Üyesi HATİCE ÇİLSALAR SAGNAK

YOZGAT - 2022

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ortaöğretim Öğrencilerinin Girişimcilik Becerilerinin Bazı
Değişkenler Açısından İncelenmesi

HALİL TOKER

Tez Danışmanı

Dr. Öğretim Üyesi HATİCE ÇİLSALAR SAGNAK

YOZGAT - 2022

**YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
LİSANSÜSTÜ TEZ ONAY FORMU**

T.C.

**YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Enstitümüzün Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı numaralı öğrencisi hazırladığı “**Ortaöğretim Öğrencilerinin Girişimcilik Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi**” başlıklı tezi ile ilgili tez savunma sınavı, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri gereğince Salı günü saat yapılmış, tezin onayına oy birliği/oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Başkan :

Jüri Üyesi :

(Danışman)

Jüri Üyesi :

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu’nun/...../..... tarih vesayılı Enstitü Yönetim Kurulu Kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

Müdür Ad-Soyadı

İmza

TEZ BEYANI

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdiği yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan eder, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

08.02.2022

Halil TOKER

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ortaöğretim Öğrencilerinin Girişimcilik Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

HALİL TOKER

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI: DR. ÖĞR. ÜYESİ HATİCE ÇİLSALAR SAGNAK

Bu çalışmada Tokat il genelindeki ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin bazı demografik özellikler, duygusal zekâ, okul iklimi ve anne-baba tutumları bağlamında analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma nicel araştırma yönteminden korelasyonel araştırma deseni kullanılarak tasarlanmıştır. Araştırmanın verileri dijital hale dönüştürülen anketlerin okul yöneticileri tarafından çevrimiçi olarak öğrencilere ulaştırılması şeklinde elde edilmiştir. Araştırmada 1962 ortaöğretim öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırmadaki veriler araştırmacının hazırladığı "Kişisel Bilgi Formu", Orhan (2017) tarafından ülkemize uyarlanan "Girişimcilik Potansiyelini Belirleme Envanteri", Arslan ve Kayıhan (2016) tarafından ülkemize uyarlanan "Duygusal Zekâ Ölçeği" Çalık ve Kurt'un (2010) geliştirdiği "Okul İklimi Ölçeği" ve Yılmaz'ın (2000) uyarlama çalışmasını yaptığı "Anne-Baba Tutum Ölçeği" kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler SPSS 22 programına aktarılarak analiz çalışmaları yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre girişimcilik becerilerinin erkek öğrenciler lehine anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu, yaş ile girişimcilik arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu; girişimcilik becerisinin yaşanan yerleşim birimi, okulun bulunduğu yerleşim birimi ve lise türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı, akademik başarı ile girişimcilik arasında anlamlı bir ilişki olmadığı, girişimcilik ile okul iklimi duygusal zekâ arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve girişimcilik becerisinin demokratik ve izin verici-hoşgörülü aile tutumları ile yetiştirilen katılımcılarda anlamlı bir şekilde daha yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Ortaöğretim kademesinde girişimcilik eğitimlerinin yaygınlaştırılması, kız öğrencilerin girişimcilik motivasyonunu artırıcı etkinliklerin planlanıp uygulanması, ortaöğretim girişimcilik dersi öğretim programının kazanımlarının uygulamaya yönelik kısımlarının artırılması, kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi, ortaöğretim öğrencilerinin duygusal zekâlarını geliştirici öğrenme alanlarının oluşturulması, okul ikliminin geliştirilmesi ve anne babalara demokratik tutum kazandırmaya yönelik eğitimlerin düzenlenmesi önerilmiştir.

2022, X + 107 SAYFA

ANAHTAR KELİMELELER: Girişimcilik, Duygusal Zekâ, Okul İklimi, Anne-Baba Tutumu.

ABSTRACT

MASTER THESIS

EXAMINATION OF ENTREPRENEURSHIP ABILITIES OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN TERMS OF SOME VARIABLES

HALİL TOKER

**YOZGAT BOZOK UNIVERSITY
SCHOOL OF GRADUATES STUDIES**

EDUCATIONAL SCIENCES

SUPERVISOR: ASST. PROF. DR. HATICE ÇİLSALAR SAGNAK

In this study, it is aimed to analyze the entrepreneurship skills of secondary school students in the province of Tokat in terms of demographic characteristics, emotional intelligence, school climate, and parental attitudes. The research was designed using the correlational design from the quantitative research perspective. An online version of the questionnaire, which was created via Google Forms, was used to collect data from students by sending the link to the school administrators to distribute the link to the students. Data were collected from 1962 secondary school students. The questionnaire comprised of "Personal Information Form" prepared by the researcher, "Entrepreneurship Potential Inventory" adapted by Orhan (2017), "Emotional Intelligence Scale" adapted by Arslan and Kayıhan (2016) and "School Climate Scale" developed by Çalık and Kurt (2010), and "Parental Attitude Scale" adapted by Yılmaz (2000). The data were transferred to the SPSS 22 program and analysis studies were carried out. According to the results of the study, entrepreneurship skills were significantly higher in favor of male students, there was a weak positive and significant relationship between age and entrepreneurship. Entrepreneurship skills did not differ significantly according to the residential area, where the school is located, and the type of high school. There was no significant relationship between academic achievement and entrepreneurship. There was a positive significant relationship between entrepreneurship and school climate and emotional intelligence, and entrepreneurial skill was democratic and permissive. It was observed that the participants raised with tolerant family attitudes were at a significantly higher level. Generalization of entrepreneurship education in secondary education, planning, and implementation of activities that increase the entrepreneurial motivation of female students, and increasing the practical parts of the achievements of the secondary school entrepreneurship course curriculum are recommended. Moreover, encouraging women's entrepreneurship, creating learning areas to improve the emotional intelligence of secondary school students, improving the school climate, and organizing training giving parents a democratic attitude are suggested.

2022, X + 107 PAGES

KEYWORDS:Entrepreneurship, Emotional Intelligence, School Climate, Parent Attitude.

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın akademi alanına, eğitim çevrelerine, program hazırlayıcılara ve öğrencilere katkı sağlamasını umuyorum.

Öncelikle yüksek lisans eğitimim boyunca akademisyen ve öğretmen kimliği ile bana örnek olan, tez sürecinin her noktasında yönlendirmesini, dönütlerini, değerlendirmelerini ve zamanını esirgemeyen; teorik bilgilerin yanı sıra motivasyon konusunda öğrencilerine umut aşılayan, çalışmamın bilimsel bir temele oturmasına yardımcı olan ve tezin bu noktaya gelmesinde büyük emeği geçen değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Hatice Çilsalar SAGNAK'a teşekkür ederim.

Yüksek lisans sürecine birlikte başladığımız, ders aşamasında uzunca okul yolculukları yaptığımız, güzel hatıralar biriktirdiğimiz ve bu aşamaya kadar varmamda her zaman bana destek olan kıymetli dostum Yusuf SEÇKİN' teşekkür ederim.

İnsanın kişiliğinin, karakterinin ve hayat hikâyesinin filizlendiği yer ailedir. Hayat hikâyemin her diliminde yanımda olan, hem annelik hem babalık yapan, evlatları için birçok fedakârlıkta bulunan ve eğitim hayatıma her zaman destek olan o güçlü kadın annem Ümmühan TOKER'e teşekkür ederim. Ayrıca birçok konuda örnek aldığım kıymetli ağabeyim Emre TOKER'e tez süreci boyunca beni motive etmesinden dolayı teşekkür ederim. Bugünleri gördüğüne inandığım ve benimle gurur duyduğuna emin olduğum rahmetli babam Hüseyin TOKER'e özlemle teşekkür ederim.

Hayat yolculuğunun tüm zorluklarını kolaylaştırdığı gibi tez sürecimi kolaylaştıran, tezin ilerlemesinin sürekli takipçisi olan, motivasyonumu diri tutan, bana umut veren ve varlığıyla güçlü hissettiren değerli yol arkadaşım Fadime ÖZDEMİR'e teşekkür ederim.

Son olarak tez çalışmasının katılımcıları kıymetli öğrencilere, ölçeklerin uygulanmasında emeği geçen tüm öğretmen ve okul yöneticilerine, Tokat il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü çalışanlarına ve emeği geçen herkese teşekkür ederim.

08.02.2022

Halil TOKER

İÇİNDEKİLER

Tez Onay Sayfası.....	i
Tez Beyanı.....	ii
Özet.....	İii
Abstract.....	İv
Önsöz.....	V
İçindekiler.....	Vi
Tablolar Listesi.....	Vii
Simgeler ve Kısaltmalar Listesi.....	Viii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
Araştırmanın Amacı.....	2
Araştırmanın Alt Amaçları.....	3
Araştırmanın Önemi.....	3
Sayıtlılar.....	5
Sınırlılıklar.....	5
İKİNCİ BÖLÜM.....	6
2. KURAMSAL BİLGİLER.....	6
2.1. Girişimcilik	6
2.3. Girişimciliğin Önemi.....	8
2.3. Girişimciliğin Fonksiyonları.....	9
2.4. Girişimcilik ve Kültür.....	10
2.5. Girişimcilik ile Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler.....	11
2.5.1. Toplumsal Cinsiyet ve Girişimcilik.....	11
2.5.2. Yaş ile Girişimcilik.....	12
2.5.3. Yaşanılan Yerleşim Birimi ile Girişimcilik.....	13
2.5.4. Lise Türü ile Girişimcilik.....	13
2.6. Girişimcilik ve Eğitim.....	14
2.7. Duygusal Zekâ ve Girişimcilik.....	17
2.8. Anne-Baba Tutumu ve Girişimcilik.....	18

2.9. Okul İklimi ile Girişimcilik	20
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	22
3. YÖNTEM.....	22
3.1. Araştırma Modeli	22
3.2. Veri Toplama Araçları	23
3.2.1. Girişimcilik Potansiyelini Belirleme Envanteri.....	23
3.2.2. Duygusal Zekâ Ölçeği.....	24
3.2.3. Anne-Baba Tutum Ölçeği.....	24
3.2.4. Okul İklimi Ölçeği.....	25
3.3. Veri Toplama Süreci.....	25
3.4. Verilerin Analiz Edilmesi.....	26
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	29
4. BULGULAR.....	29
4.1. Girişimcilik becerisinin demografik değişkenler ile ilişkilerine dair bulgular.....	29
4.2. Girişimcilik becerisi ile duygusal zekâ düzeyi arasındaki ilişkilere dair bulgular.....	52
4.3. Girişimcilik becerisi ile okul iklimi arasındaki ilişkilere dair bulgular.	55
4.4. Girişimcilik becerisi ile anne-baba tutumu arasındaki ilişkilere dair bulgular.....	59
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	73
5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	73
6. KAYNAKLAR.....	85
7. EKLER.....	95
ÖZGEÇMİŞ.....	

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo</u>		<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1.	Katılımcıların cinsiyet ve okul türlerine göre frekans ve yüzdelikleri.....	21
Tablo 3.2.	Girişimcilik, okul iklimi, duygusal zekâ ve anne-baba tutumu boyutları için basıklık çarpıklık değerleri.....	27
Tablo 3.3.	Girişimcilik alt boyutları için basıklık çarpıklık değerleri.....	27
Tablo 4.1.1.	Katılımcıların girişimcilik boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikleri.....	29
Tablo 4.1.2.	Katılımcıların girişimcilik alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikleri.....	30
Tablo 4.1.3.	Girişimcilik boyutlarının cinsiyet değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları.....	31
Tablo 4.1.4.	Girişimcilik alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları.....	32
Tablo 4.1.5.	Yaş ile girişimcilik boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.....	33
Tablo 4.1.6.	Yaş ile girişimcilik alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.....	33
Tablo 4.1.7.	Katılımcıların öğrenim gördükleri lise türüne göre girişimciliğin boyutlarına yönelik tanımlayıcı istatistikleri.....	35
Tablo 4.1.8.	Girişimcilik boyutlarının lise türüne göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.....	36
Tablo 4.1.9.	Katılımcıların öğrenim gördükleri lise türüne göre girişimciliğin alt boyutlarına yönelik tanımlayıcı istatistikleri.....	37
Tablo 4.1.10.	Girişimcilik alt boyutlarının lise türüne göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.....	39
Tablo 4.1.11.	Girişimcilik potansiyeli envanteri inovatif yaratıcılık alt boyutunun lise türü kapsamında yapılan Games Howell analizi sonuçları.....	40
Tablo 4.1.12.	Katılımcıların yaşanan yerleşim birimine göre tanımlayıcı istatistikleri.....	41
Tablo 4.1.13.	Girişimcilik boyutlarının yaşanan yerleşim birimine göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.....	42
Tablo 4.1.14.	Yaşanan yerleşim birimine göre sosyal yetkinlikler boyutu için yapılan Scheffe analizi sonuçları.....	43
Tablo 4.1.15.	Katılımcıların yaşanan yerleşim birimine göre girişimcilik alt boyutlarına yönelik tanımlayıcı istatistikleri.....	43
Tablo 4.1.16.	Girişimcilik alt boyutlarının yaşanan yer birimine göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.....	44
Tablo 4.1.17.	Yaşanan yerleşim birimine göre sosyal ağ geliştirme kapasitesi alt boyutu için yapılan Scheffe analizi sonuçları.....	46
Tablo 4.1.18.	Katılımcıların okulun bulunduğu yerleşim birimine göre girişimcilik boyutlarını tanımlayıcı istatistikleri.....	47
Tablo 4.1.19.	Girişimcilik boyutlarının okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları.....	48

Tablo 4.1.20.	Katılımcıların okulun bulunduğu yerleşim birimine göre girişimcilik alt boyutlarını tanımlayıcı istatistikleri.....	48
Tablo 4.1.21.	Girişimcilik alt boyutlarının okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları.....	49
Tablo 4.1.22.	Akademik başarı ile girişimcilik boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.....	51
Tablo 4.1.23.	Akademik başarı ile girişimcilik alt boyutları arasındaki korelasyon analizi.....	52
Tablo 4.2.1.	Katılımcıların girişimcilik boyutları ile duygusal zekâ alt boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.....	53
Tablo 4.2.2.	Katılımcıların girişimciliğin alt boyutları ile duygusal zekâ alt boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.....	53
Tablo 4.2.3.	Girişimcilik boyutları ile duygusal zekâ alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.....	54
Tablo 4.2.4.	Girişimcilik alt boyutları ile duygusal zekâ alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.....	55
Tablo 4.3.1.	Katılımcıların girişimcilik boyutları ile okul iklimi boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.....	56
Tablo 4.3.2.	Katılımcıların girişimcilik alt boyutları ile okul iklimi alt boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.....	57
Tablo 4.3.3.	Girişimcilik boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.....	58
Tablo 4.3.4.	Girişimcilik alt boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.....	59
Tablo 4.4.1.	Katılımcıların girişimcilik boyutları ile anne-baba tutum ölçeği alt boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.....	60
Tablo 4.4.2.	Katılımcıların girişimcilik alt boyutları ile anne-baba tutum ölçeği alt boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.....	61
Tablo 4.4.3.	Girişimcilik boyutları ile anne-baba tutum ölçeği alt boyutları arasındaki korelasyon analizi.....	62
Tablo 4.4.4.	Girişimcilik alt boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.....	63
Tablo 4.4.5.	Katılımcıların algıladıkları anne-baba tutumlarının istatistiksel dağılımı.....	64
Tablo 4.4.6.	Katılımcıların anne-baba tutumlarına göre girişimcilik boyutlarını tanımlayıcı istatistikleri.....	65
Tablo 4.4.7.	Girişimcilik boyutlarının anne-baba tutumlarına göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.....	65
Tablo 4.4.8.	Anne-baba tutumlarına göre girişimci motivasyonlar ve yönetsel yetkinlikler boyutları için yapılan Tukey HSD analizi sonuçları.....	66
Tablo 4.4.9.	Anne-baba tutumlarına göre psikolojik yetkinlikler, sosyal yetkinlikler ve genel girişimcilik boyutları için yapılan Games Howell analizi sonuçları.....	68
Tablo 4.4.10.	Katılımcıların anne-baba tutumlarına göre girişimcilik alt boyutlarını tanımlayıcı istatistikler.....	70
Tablo 4.4.11.	Anne-baba tutumları bağlamında girişimcilik alt boyutları için yapılan tek yönlü Anova analizi.....	72

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler	Açıklamalar
SE	: Standard Error-Standart Hata
SD	: Standard Deviation- Standart Sapma
Sig	: Significant- Anlamlılık
n	: Birey Sayısı
OF	: Ortalama Farkı
OK	: Ortalama Kare
Ort.	: Ortalama
Kısaltmalar	Açıklamalar
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
EPAI	: Entrepreneurial Potential Assessment Inventory
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu

1. GİRİŞ

İnsanlık, tarih boyunca sosyal bir organizasyon içerisinde varlığını sürdürmüştür. İnsanlık ilk olarak avcı-toplayıcı olarak yaşamsal faaliyetlerini yürütmüş ardından tarım ile birlikte yerleşik hayata geçmiştir. İnsanlığın tarıma dayalı bir yaşayış şekline geçmesi onların hayat tarzını da etkilemiştir. Bunun sonucunda insanlar topluluk halinde yaşamaya başlamış ve yerleşik hayata geçmişlerdir. İnsanlığın topluluk halinde yaşamaya başlamasıyla birlikte sosyal düzen ve ekonomik hayat farklı bir bağlama geçmiştir. Yaşanan bu değişim süreci dünya ekonomi tarihinin önemli kırılma noktalarından birisi olmuştur. Dünya ekonomisi bir başka kırılma anını ise sanayi devrimiyle birlikte yaşamıştır. 1. Sanayi Devrimi mekanik üretim, 20. yüzyılın başlarında 2. Sanayi Devrimi ile seri üretim, 1970 sonrası bilgi teknolojilerinin üretim sürecinde kullanılmaya başlanması ile 3. Sanayi Devrimi ve son olarak günümüzde otonom makinelerin üretim sektöründe değerlendirilmesi ve siber sistemler ile fiziksel üretim araçları arasında bağlantı kurulması Sanayi 4.0 Devrimi olarak ortaya çıkmıştır. Görüldüğü üzere dünya ekonomik sistemi çeşitli dönüşümlerden geçmiştir. Ekonomik sistem bu dönüşümlerden geçerken önemi gittikçe artan ve ekonomik kalkınmada rolü giderek büyüyen faktör ise "girişimcilik" olmuştur. İnsanların ve toplumların temel gereksinimlerini gidermek ve hayatını sürdürmek hedefiyle gerçekleştirdiği tüm etkinliklerin tarihin ilk zamanlarından itibaren girişimcilik anlayışını ortaya çıkardığını söylenebilir (Duran ve Sarıtaş, 2017). İktisat teorilerinde üretim faktörleri emek, sermaye ve doğal kaynak olarak yer alırken girişimcilik artık dördüncü üretim faktörü olarak nitelendirilmeye başlanmıştır. Girişimcilik kısaca emek, sermaye, kaynak gibi faktörlerin risk alarak, yeni bir fikirle buluşturarak var olan durumu geliştirmek ve üretim sürecini günlük hayata yenilikçi bir yaklaşımla taşımaktır.

Girişimcilik ülke ekonomilerinin kalkınması açısından önemli bir görev üstlenmektedir. Bu kapsamda ülke yönetimleri girişimciliği teşvik etmek ve girişimcileri desteklemek adına çeşitli yollara başvurumaktadırlar. “Türkiye’de de özellikle KOSGEB’in girişimcilik destek programı başta olmak üzere, Avrupa Birliği’nin girişimci destek fonları, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), TUBİTAK, Teknoparklar, Teknokentler, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve Tekno Girişim gibi farklı kurum ve kuruluşlar çeşitli yollarla girişimcilere destekler sağlamaktadırlar” (İşbilir ve Türkmen, 2015;19).

Girişimciliğin, kalıtsal bir nitelik taşımasının yanı sıra eğitim ve öğrenme neticesinde kazanılan bir eylem değişikliği de olduğu bazı araştırmacılar tarafından dile getirilmektedir. (Çolakoğlu ve Çolakoğlu, 2016). Devletin girişimciliği sürdürülebilir bir yapı haline getirilmesi ve girişimciler yetiştirilebilmesi için bu bağlamda eğitime de başvurulması gerekmektedir. Bu amaçla girişimcilik becerisi eğitim programlarında yer almaya başlamış ve öğrencilere kazandırılması hedeflenen temel yetkinlik becerileri arasında kendisine yer bulmuştur. Girişimciliğin önemi MEB Girişimcilik Dersi Ortaöğretim Ders Programında ise şu şekilde vurgulanmıştır: *"Gelişmekte olan ülkeler açısından ise kalkınmanın ve gelişmenin temel unsurudur."* (MEB, 2009; s.7). Bu kapsamda ülkemiz de eğitim yoluyla girişimci bireyler yetiştirmeyi hedeflemiş ve ders programlarında girişimcilik becerisine yer verilmiştir. Temel eğitim kademesinden başlayarak ortaöğretim kademesine kadar girişimcilik becerisi ders programları içerisinde kendisine yer bulmuş ve ayrıca "Girişimcilik Dersi" olarak ortaöğretim kademesinde seçmeli ders olarak yer almıştır. Ortaöğretim kurumlarının öğrencilere kazandırmayı planladıkları genel amaçlardan bazılarını incelemek faydalı olacaktır. Ortaöğretim kademesi ile eğitim ve istihdam ilişkisini sağlam, uyumlu ve aktif bir hâle ulaştırmak, öğrencilere çalışma ve işbirliği becerisi edindirmek; yenilikçi düşünme yetisi edindirmek, öğrencilerin bilgi ve yeteneklerini değerlendirerek tasarı geliştirebilmelerini sağlamak girişimcilik ile ilişkili olabilecek genel amaçlar olarak belirlenmiştir. Ayrıca ortaöğretimin bir başka amacı ise öğrencileri yükseköğretime hazırlamaktır. Ancak ülkemizde ortaöğretim kademesinde öğrenim gören öğrencilerin yalnızca 1/4'ü yükseköğretim kurumlarına yerleşerek eğitim hayatlarına devam edebilmektedir. Bu kapsamda girişimciliğin ehemmiyeti tekrar kendini göstermektedir. Ülkemiz istihdam edilmeyi bekleyen bireylerden ziyade istihdam oluşturabilecek bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. İstihdam oluşturacak bireyler ise kısaca girişimcilerdir (MEB, 2009). Girişimciliğin ve ortaöğretim kademesinin önemi göz önüne alınarak tez çalışmasında ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin incelenmesi konu edinilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın hedefi ortaöğretim öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri, algıladıkları anne-baba tutumu ve okul iklimi ile girişimcilik becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bu problem durumunu incelemeye yönelik aşağıda verilen şu alt problemlere cevap aranacaktır.

Araştırmanın Alt Amaçları

1. Ortaöğretim öğrencilerinin sahip olduğu girişimcilik becerileri ile cinsiyet, yaş, lise türü, okulun bulunduğu yerleşim birimi, yaşanan yerleşim birimi ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Ortaöğretim öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile girişimcilik becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Ortaöğretim okullarındaki okul iklimi ile öğrencilerin sergiledikleri girişimcilik becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Ortaöğretim öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumu ile girişimcilik becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Ülkelerin, hızla gelişen günümüz dünyasında ekonomik açıdan yarışa dahil olabilmeleri ve refah seviyelerini daha ileriye taşıyabilmeleri için birçok alanda faaliyette bulunmaları gerekmektedir. Tarihsel süreç içerisinde tek başına yoluna başlayan insan topluluk halinde yaşamaya doğru evrilmiş ve daha sonrasında devletler oluşturmaya başlamıştır. Devletler oluşturan insanlık refah seviyesini artırabilmek için ekonomilerini kalkındırma yollarını aramıştır. Başlarda tarım ekonomik faaliyetlerin temel noktası olmuştur. Sanayi Devrimi ile birlikte sanayi ve üretim ekonomik kalkınmanın temel yapı taşları olarak tarımın önüne geçmiştir. Günümüzde teknolojinin ve bilgi üretiminin artması ile üretim daha çok çeşitlenmiş ve hızlanmıştır. Bu doğrultuda emek, sermaye ve doğal kaynak olarak bilinen üretim faktörlerine girişimcilik faktörü de eklenmiştir. Ayrıca 21. yüzyıl becerileri arasında da girişimcilik kendisine yer bulmuştur. Ülkelerin kalkınması ve ilerlemesi; dönüşen şartlara uyum gösterebilme becerisi olan, iktisadi gelişime fayda getirebilecek girişimciler yetiştirilmesine bağlıdır. Girişimcilerin değeri, oluşturdukları büyük miktarlardaki finansal kaynaklarla değil bilakis ortaya çıkardıkları iktisadi atılımlarla ölçülmektedir (Durukan, 2006). Bu doğrultuda girişimci bireyler yetiştirmenin ülkeler için hayati öneme sahip bir gündem maddesi olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Girişimcilik ile ilişkili olabilecek olan özelliklerin bilinmesinin girişimci bireyler yetiştirme sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Girişimcilik ile ilgili yapılan

araştırmalar incelendiğinde girişimcilik becerisi bağlamında kişisel özelliklerin ele alındığı çalışmalar; (Akbaş ve Arpat, 2020; Aktaş ve Atasoy, 2020; Canbaz ve Taysı, 2014) demografik özelliklerin ele alındığı çalışmalar: (Akay ve Pan, 2015; Dolu vd. 2014; Karakuş, 2019; Karataş, 2018) örnek verilebilir. Girişimciliğin düşünme yetkinlikleri ve kişilik özellikleri bağlamında ele alındığı çalışmalar ise: (Akpınar ve Alkış, 2019; Aksoy vd. 2019; Akgün, 2019; Ayanoglu, 2020; Ayas vd. 2017; Aydın ve Kılavuz, 2020; Balkaya ve Karcioğlu, 2018; Ballı ve Üstün, 2019; Bilge ve Bal, 2012; Baran vd. 2017; Boz vd. 2016; Çetin, 2015; Çolakoğlu ve Çolakoğlu, 2016; Demireli ve Uluköy, 2014; Derindağ, 2018; Durak, 2018; Duran ve Sarıtaş, 2017; Engin ve Korucuk, 2021; Göktaş ve Kazaferoğlu, 2018; Gözübüyük, 2019; Kalfaoğlu, 2018; Karşı, 2018; Kaygın ve İşcan, 2011; Korkmaz, 2012; Köstekçi, 2016; Yıldız, 2020) şeklinde sıralanabilir. Girişimciliğin sosyo-demografik özellikler bağlamında incelendiği çalışmalarda: (Akay ve Pan, 2015; Aydın ve Öner, 2016; Çiçek ve Işık, 2020; Karakuş, 2019; Kaygın ve Şimşek, 2020; Yetim, 2002) bu şekilde özetlenebilir. Anne-baba tutumu, okul iklimi ve duygusal zekâ ile girişimcilik becerisinin bir arada incelendiği araştırmalara literatürde rastlanmamıştır. Ayrıca literatür incelendiğinde girişimcilik becerisini konu alan araştırmaların örnekleminin daha çok üniversite öğrencilerinden seçildiği görülmektedir (Akpınar ve Alkış, 2019; Aktaş ve Atasoy, 2020; Armut ve Kılınç, 2018; Bozyiğit vd. 2014; Dalli vd. 2017; Durak, 2018; Korkmaz, 2000; Korkmaz, 2012). Bu açıdan değerlendirildiğinde bu tez çalışmasının çalışma grubunu ortaöğretim kademesinde öğrenim gören öğrencilerin oluşturması alanyazına fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca Karadeniz'in (2018) çalışmasında yer alan GEM (Global Entrepreneurship Monitor) uzmanları temel ve ortaöğretim kademesindeki girişimcilik eğitiminin seviyesi ve önemini şu şekilde değerlendirmişlerdir:

"İlköğretim ve lise eğitimindeki sistemin yaratıcılık, kendi kendine yetebilme ve kişisel inisiyatifin gelişmesini desteklemesi konusunda yetersiz olduğunu ve girişimci bir ekonominin ihtiyaç duyduğu bireyleri yetiştiren bir örgün eğitim sisteminin olmadığını belirtmişlerdir. İlköğretim ve liselerde eğitimin yetersiz olduğunu ve sürekli yapılan değişiklikler nedeniyle eğitim kalitesinin düştüğünü belirtmişlerdir. İlköğretimde oldukça yetersiz düzeyde bir girişimcilik eğitiminin mevcut olduğunu öne süren uzmanlar, ilköğretim ve liselerde girişimcilik eğitim kalitesine 9 üzerinden 2.76 puan vermişlerdir"(Karadeniz, 2018; s. 41).

Türkiye’de girişimcilik ekosisteminin en zayıf halkasının ilköğretim ve liselerde eğitimin kalitesi, yetersizliği ve sürekli yapılan değişiklikler ile eğitim kalitesinin düştüğü belirtilmiştir. Genel olarak, dünyadaki uzmanlar araştırmaya katılan tüm ülkelerde temel eğitim ve lise eğitiminin girişimciliğin gelişmesini desteklemesi konusunda yetersiz olduğunu düşünmektedirler (Karadeniz, 2018; s.45). Bu bağlamda ortaöğretim kademesindeki öğrencilerin girişimcilik potansiyellerini ve bu potansiyel ile ilişkili olabilecek özellikleri tespit etmek eğitim politikacıları, programcıları ve alanyazına kaynak oluşturması adına önem arz etmektedir.

Sayıtlılar

1. Araştırmaya katılan katılımcıların anket formlarındaki maddelere dürüstçe ve içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan katılımcıların evreni temsil ettiği varsayılmıştır.
3. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının girişimcilik, duygusal zekâ, okul iklimi ve anne-baba tutumlarını doğru bir şekilde ölçtüğü varsayılmıştır.
4. Araştırmaya katılan katılımcıların veri toplama araçlarına bizzat kendilerinin yanıt verdiği varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

1. Bu çalışma demografik bilgi formu, "Girişimcilik Potansiyelini Belirleme Envanteri", "Anne-Baba Tutum Ölçeği", "Duygusal Zekâ Ölçeği" ve "Okul İklimi Ölçeği" maddelerine verilen cevaplar ile sınırlıdır.
2. Bu çalışma 2020-2021 eğitim öğretim yılında Tokat il genelinde Anadolu Lisesi, İmam Hatip Lisesi, Mesleki ve Teknik Lise, Sosyal Bilimler Lisesi ve Fen Lisesi türündeki liselerde öğrenim gören 9., 10., 11., ve 12. sınıf öğrencilerin veri toplama araçlarına verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.
3. Bu çalışmada verilerin yüz yüze toplanması planlanmış ancak araştırma sürecinde ortaya çıkan Covid-19 pandemisi sebebiyle çevrimiçi ortamda veri toplama süreci gerçekleştirilmiştir.
4. Araştırmanın evreninde bulunan bazı okullardaki yöneticilerin ve öğretmenlerin akademik araştırmalara karşı sahip oldukları ilgisiz tutumlar çalışmaya daha fazla katılımcının dahil edilebilmesine olumsuz bir etkide bulunmuştur.

2. KURAMSAL BİLGİLER

2.1. Girişimcilik

Günümüz dünyasında insanların refah seviyesini artırmaya yönelik çalışmalar düzenlenen tüm alanlarda girişimci ve girişimcilik kavramları önemli öğeler olarak yerini almıştır. Bu bağlamda girişimciliğin özellikleri olarak risk alma, yenilik, belirsizliğe karşı tolerans gibi kavramlar daha sık duyulmaya başlanmıştır (Bozkurt, 2006). Korkmaz (2000) girişimciliğin temel öğeleri olarak "yaratıcılık" ve "yenilikçilik" kavramlarını göstermiştir. Korkmaz'a (2000) göre girişimci; yenilikleri ortaya çıkarabilen, risk alabilen, sermaye-pazar bağlantısı kurabilen, yeni ürünler ortaya koyabilen, ekonomik ilişkileri bilgi sermayesi ile yürütebilen ve yaratıcı olabilen kişidir. Bir başka tanıma göre girişimci “arz ve talebi yönlendiren pazar arayan kişi, girişimcilik ise daha çok kaynakları ekonomik olarak seferber etme, harekete geçirme faaliyeti” olarak tanımlanmıştır (Aytaç ve İlhan, 2007; 102-103). Buna benzer bir başka tanım ise Akyüz vd. (2006) aittir. Akyüz ve diğerlerine (2006) göre girişimci üretim sürecindeki mal ve hizmeti uygun şartları sağlayarak taleple buluşturan kişidir. Tanımlardan da anlaşılacağı üzere girişimci bireyin birçok özelliği bir arada barındırdığı görülmektedir. Ayrıca girişimcinin rolü zaman içerisinde yenilenmiş ve farklı bağlamlar içinde güncellenmiştir.

Geçmişten bugüne gelindiğinde üretim sürecinde büyük değişiklikler yaşanmıştır. Emek, sermaye ve kaynakların oluşturduğu üretim faktörlerine sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçerken "bilgi" faktörü de eklenmiştir. Bu değişen üretim sürecinde girişimcinin rolü artmıştır. Girişimci tüm bu üretim faktörlerini birleştirerek organize edebilen ve üretim-pazar dengesini kurabilen kişi olmuştur (Akyüz vd., 2006). Biçkes ve Ören (2011;68) bilgi toplumunda öne çıkan, sahip olduğu bilgileri kullanabilen, bununla kendisine ve çevresine değer katabilen, bir süreklilik içerisinde kendisini güncelleyebilen ve örgüt içerisinde statü ve kariyer açısından önemli rolleri bulunan bireyleri “altın yakalı çalışanlar” olarak nitelendirmiştir. Girişimci bireyin ise altın yakalı çalışanlardan daha önemli ve üst bir noktaya sahip olduğunu savunmuşlardır. Biçkes ve Ören (2011) girişimciyi ekonomik gelişme süreçlerinin her noktasında yer alan, ekonomik kalkınmayı sürdüren ve ekonomik gelişmeyi varolan durumun daha ötesine taşıyacak birey olarak nitelendirmişlerdir. Girişimci ile ilgili tanımlamaların birçok farklı çerçevesi bulunmaktadır.

Girişimciyi en iyi açıklayan kavramlardan biri de girişimciliktir. Dünya tarihinde yaşanan sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinde girişimcilik önem kazanmaya başlamıştır. Bu bağlamda geçmişten günümüze kadar girişimciliği birçok araştırmacı tanımlamaya çalışmıştır (Arıkan, 2004). Aytaç (2006) girişimciliği, "Daha çok kaynakları ekonomik olarak seferber etme, harekete geçirme faaliyeti"(s.141) olarak ifade etmiştir. Biçkes ve Ören (2011) ise girişimciliği riskleri yönetebilme, giriştiği işe değer katabilme, yeniliklere açık olabilme ve bulunduğu işte farklılık yaratabilme becerisi olarak tanımlamıştır. Girişimcilik, "olası belirsizlik ve engellere rağmen yeni ürün, yöntem, teknoloji, süreç, organizasyon oluşturmaya ya da geliştirmeye yönelik çabanın ortaya konması süreci olup, günümüz yoğun rekabet ortamında ayakta kalabilmenin ve geleceği yakalamanın önemli dinamiklerinden biri" olarak görölmektedir (Özçelik, 2017; s. 136). Girişimcilik, girişimcinin bir değer oluşturma hedefiyle bir imkânı fark etmesi, yorumlaması ve bu imkândan faydalanmak için lüzumlu çalışmaların yürütölmesini kapsayan bir süreçtir (Kaygın, 2012). Girişimci bireyi niteleyen en önemli iki özellik yaratıcı düşünöbilmeleri ve yenilik üretebilmeleridir. Girişimciler yaratıcılıklarını sistematik bir şekilde kullanma ve yenilik yapabilecek bir tarzda düşünme becerilerine sahiptirler (Arslantaş, 2001). Girişimcilik genel anlamda fırsatları sezebilme, yenilik üretme ve yaratıcı düşünme özelliklerini bir üretim süreci içerisinde verimli bir şekilde kullanabilmektir.

Dünyanın küreselleşmesi ve ekonomik alanda yaşanan rekabetçiliğin artması girişimciliğin önemini artırmıştır. Bu doğrultuda girişimci bireyden beklenen eylemler çeşitlilik kazanmıştır. Girişimci;

- Fırsatları sezebilmeli,
- Belirsizliğe karşı tolerans gösterebilmeli,
- Üretim faktörlerini bir araya getirebilmeli,
- Ve toplumsal değişimi sağlayan faktörlerden birisi olabilmelidir (Küçükaltan, 2009)

Girişimciliğin önemi günümüzde yaşanan değişimler ve ekonomik gelişmeler ile artmıştır. Bu doğrultuda ölkeler girişimci bireylere ihtiyaç duymaya başlamıştır. Bu ihtiyacın hissedilmesindeki en önemli etkenlerden birisi girişimcilerin ekonomik kalkınma ile pozitif yönlü ilişkide olduğunun ortaya çıkmasıdır. Çünkü girişimci birey bulunduğu çevredeki imkân ve ihtiyaçları kolaylıkla fark edip bulunduğu çevreyi kalkındırarak

eylemler yapabilme becerisine sahiptir. Ayrıca girişimci birey yeterli performansı sergileyemeyen alanları geliştirip dönüştürerek yüksek verim alınabilir hale getirebilir. Bu bağlamda incelendiğinde ülkemizde ve dünyada girişimcilik becerisinin öneminin farkına varılmıştır. Bu doğrultuda girişimcilik kavramı ve becerisi eğitim sistemleri düzenlenerek ders programlarının içeriğinde yerini bulmuştur (Akyürek, 2013). Girişimcilik becerisinin önemi eğitim programlarının içeriğinde yer verilmesiyle tekrar ortaya çıkmıştır.

Ülkelerin gelişme hızını artırmada girişimciliğin ve girişimci bireyler yetiştirmenin önemi daha fazla hissedilmeye başlanmıştır. Dünya çapındaki şirketlerin oluşmasının temelinde genellikle bir girişimcinin hayali yatmaktadır. Girişimcilik birçok beceriyi bir arada bulundurmayı gerektirmektedir. Girişimci birey hem riskleri üstlenebilme hem de fırsatları hissedip değerlendirme becerilerine sahip olmalıdır. Ayrıca girişimci birey yenilikler üretebilip tüm bu süreçleri organize edebilme becerisine sahip olan kişidir (Akay ve Pan, 2015). Tüm bu bilgiler ele alındığında ekonomik kalkınma süreçlerini yönlendirmek ve hızlandırmak için ülkeler eğitimi bir araç olarak kullanma gereği duymuşlardır.

Eğitim programlarında 21. yüzyıl becerilerinin içerisinde yer alan girişimcilik yeteneğine hâkim kişilerin eğitilmesi birçok devletin eğitim sistemlerinde amaçlanmaktadır (Atalay, 2017). Girişimciliğin genellikle iktisat alanına ait bir olgu olduğu düşünülmektedir. Ancak 21. yüzyılda eğitim programlarında yer verilen, öğrencilerin girişimci kişiler olarak yetiştirilmeleri amaçlanmış, bu amaca yönelikte programlarda bir beceri alanı olarak kendisine yer bulmuştur (Akyürek, 2013). Girişimcilik becerisi ekonomi bağlamında kalmayıp eğitim sürecinin içerisine girmiştir. Bu durum ekonomik kalkınma ve eğitimin birbirinden bağımsız süreçler olmadığını göstermektedir.

2.2. Girişimciliğin Önemi

Girişimciler tarafından yeni iş imkanlarının yaratılmasıyla istihdam oluşturulması ekonomik gelişmeye, bireylerin gelir elde etmesiyle oluşan refah düzeyindeki artış ise kalkınmaya öncülük etmektedir (Aydın, 2020). Girişimciliğin ekonomik kalkınmadaki güçlü rolüne değinirken bu rol kapsamında üstlendiği görevlere odaklanmakta faydalı olacaktır. Girişimcilik sayesinde yenilikçi gelişmeler ile yeni üretim mekanizmaları ve ürünler ortaya çıkarılmakta, ortaya çıkan ürünler ihraç edilmekte; girişimciler ile insan kaynağı, teknoloji ve bilgi gibi alanlarda üst düzey verimlilik sağlamak ve böylelikle

iktisadi gelişim sağlanmaktadır (Çögür, 2016). Ayrıca girişimcilik ile bir ülkede rekabet ortamı oluşabilmekte ve bu durumda enflasyonun bir seviyede tutulmasına katkı sağlanmaktadır (Erataş ve Nur, 2013). Wong vd. (2005) “girişimciliğin yenilikleri tanıtarak, değişim yaratarak, rekabet yaratarak ve rekabeti artırarak ekonomik performansa katkıda bulunduğunu” ileri sürmektedir (s. 337). Martin vd. (2010) sürdürülebilir ekonomik büyümenin en iyi yolunu "risk alabilen, kaynakları yeni iş alanları oluşturmak için kullanan girişimcilere"(s. 133) bağlı olduğunu ifade etmişlerdir. Ülkelerin iktisadi olarak gelişmesi ve ilerlemesi; çabuk değişebilen şartlara ayak uydurabilme becerisine sahip, iktisadi gelişime fayda getirebilecek girişimciler yetiştirebilmelerine bağlıdır. Bir girişimcinin önemini girişimciliğin bir ülkeye istihdam, inovasyon, kalkınma gibi fonksiyonları belirlemektedir (Örün ve Özkul, 2016). Girişimci inovasyon, istihdam ve üretim ile ülkenin sürdürülebilir kalkınmasında çok önemli bir yere sahiptir (Durukan, 2006). Görüldüğü üzere girişimciliğin ülke ekonomileri ve toplum üzerinde birçok olumlu etkisi bulunmaktadır. Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)’de girişimciliğin eğitim sisteminde işlenen konular içine alınması ve küçük yaşta girişimcilik kültürünün aşılması, üniversite-sanayi işbirliğinin girişimciliği geliştirici yönde de kullanılması, akademisyen ve öğrencilerin ar-ge ve girişimcilik faaliyetlerinin desteklenmesi, sadece sanayi, hizmetler, ticaret sektörlerinde değil tarım sektöründe de girişimciliğin yaygınlaşması (Kalkınma Bakanlığı, 2013a: 35, 98-100) vurgulanmıştır. Ekonomi ile eğitim alanlarında girişimciliğe ve girişimcilik eğitime verilen önemin arttığını söylemek mümkündür.

2.3. Girişimciliğin Fonksiyonları

Girişimcilik sosyal ve ekonomik hayatın hareketlenmesi bağlamında çok önemli bir rolü üstlenmektedir (Güney, 2005). Girişimcilik ile yeni fikirler üretim mekanizması içerisinde somutlaşarak üretim artmakta, yeni istihdam alanlarının oluşmasına imkân sağlanmakta ve katma değer üreten iş alanları çeşitlenmektedir. (Küçük, 2017). Bir başka perspektiften ise girişimcilik toplumsal yapıda değişimci/yenilikçi bir sürecin başlatılmasında temel faktör olarak değerlendirilebilir (Küçük, 2017). Görüldüğü üzere girişimcilik toplumsal hayatı hem sosyal açıdan hem de ekonomik açıdan etkileyen önemli bir faktördür. Toplumsal hayatın sosyal ve ekonomik açıdan kalkınmasında büyük bir yeri olan girişimciliğin fonksiyonlarını incelemek faydalı olacaktır. Bu bağlamda girişimcilerin yerine getirmesi gereken fonksiyonları ise;

- Yeni bir mal ve hizmet üretmek veya bilinen mal ve hizmetlerin nitelik ve kalitelerini yükseltmek.
- Yeni üretim yöntemleri geliştirme ve uygulayabilme.
- Endüstride yeni organizasyonlar kurmak.
- Yeni pazarlara ulaşmak.
- Hammaddelerin ve benzeri maddelerin sağlanabileceği yeni kaynaklar bulmaktır (Güney, 2015; s.75-76).

Ekonomi için girişimciliğin çok çeşitli fonksiyonları bulunmakla birlikte ülkeler ekonomik kalkınmalarını sürdürülebilir hâle getirme, üretim mekanizmalarını verimli kullanabilme ve istihdam alanlarını genişletebilme imkânına kavuşurlar.

2.4. Girişimcilik ve Kültür

Bu bölümde kültür, girişimcilik kültürü ve kültür ile girişimciliğin ilişkileri alanyazın eşliğinde incelenecektir. Kültür içinde barındırdığı bireylerin yaşam biçimlerini, karar verme stratejilerini ve kişilik özelliklerini etkilemektedir (Erataş ve Nur, 2013). Ayrıca kültür var olduğu toplumdaki kişilerin çalışma, tüketme, üretme yöntemlerini de etkilediğini söylemek yerinde bir düşünce olacaktır (Çetin, Yalçın ve Güney, 2007). Türk Dil Kurumu sözlüğünde ise kültür *“tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü”* (TDK, 2020, s. 2326) olarak tanımlanmıştır. Girişimci kişilerde yetiştikleri toplumun bir anlamda maruz kaldıkları kültürün bir eseri oldukları için girişimcileri içerisinde bulundukları kültürden bağımsız değerlendirmek imkansız olacaktır.

Literatürdeki kültür çalışmaları incelendiğinde kuramsal yapıda Hofstede’in (1983) modelinin genel kabul gördüğü anlaşılmaktadır. Hofstede kültürü 4 boyutta incelemektedir. Bunlar; belirsizlikten kaçınma, güç mesafesi, erilik-dişilik, bireycilik-toplumculuktur. Girişimcilikte genel olarak bu boyutlar eşliğinde incelenmiştir. Ayrıca Arıkan (2004) girişimciliği etkileyen unsurları şu şekilde vermiştir:

- Kültürel yapı
- Aile yapısı
- Kurumsal yapı

- Din faktörü.

Girişimcilik kültürün farklı boyutlarından etkilendiği için belirsizliğe karşı toleransın yüksek olduğu, bireyciliğin kolektivizmden önde tutulduğu, güç mesafelerinin az olduğu ve daha çok eril özelliklerin baskın olduğu kültürlerde girişimcilik daha fazla gelişme gösterme ortamı bulabilmiştir (Çetin vd. 2007). Her kültürün kendine has normları, tepkileri, düşünme biçimleri olduğu gibi girişimci kültür de kendi içinde çeşitli özelliklere sahiptir. Girişimci kültürde birey rekabetçi olmaya, yenilikler üretmeye, başarı arayışına, girişimsel düşünmeye aile, medya, sosyal çevre ve eğitim kurumları tarafından yönlendirilir (Aytaç ve İlhan, 2007). Anlaşılabacağı üzere girişimcilik ile kültür dinamik ve çok yönlü bir ilişki içerisinde.

2.5. Girişimciliğin ile Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler

2.5.1. Toplumsal Cinsiyet ve Girişimcilik

Kültürü oluşturan din, politika, eğitim, toplumsal koşullar, aile yapıları, etnisite ve cinsiyet gibi öğeler girişimciliğin ortaya çıkmasında ve temellenmesinde etkilidir (Aytaç ve İlhan, 2007).

Kadın girişimciliğinin yaygınlaşması ile ülkelerin ekonomik kalkınma ve bu kalkınmanın sürdürülebilir ve dengeli olması açısından oldukça önemlidir. Ayrıca geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinden doğan kadınların iş gücünden uzak durması ve ekonomik hayatın içine dahil olmaması ile ortaya çıkan sosyal eşitsizliklerinde kadın girişimciliğinin yaygınlaşması ile ortadan kaldırılabilir. Gelişmiş ülkeler kadın girişimciliği konusunda oldukça teşvik edici olmakla birlikte kadın gücünden faydalanarak sürdürülebilir bir ekonomik kalkınma ortaya çıkarabilmişlerdir. Gelişmekte olan ülkelere ise bu durum tam aksi yönde gerçekleşmektedir. Gelişmekte olan ülkelere kadınlar geleneksel cinsiyet rollerinin oluşturduğu kalıp yargılar ve toplumun kadınların girişimciliğini yeterince teşvik etmemesi gibi sebeplerden ötürü girişimcilik sürecinde sorunlar ile karşılaşmaktadır (Aktaş vd., 2018). Türkiye'nin de gelişmekte olan ülkeler arasında bulunmasından dolayı cinsiyet ile girişimcilik arasındaki ilişkileri incelemenin önemi artmaktadır. Karadeniz 'in (2018) Türkiye'de Girişimcilik ve Uluslararası Karşılaştırma isimli raporunda çalışan nüfus yaş aralığında olan her 100 kadının 36'sı önümüzdeki üç yıl içinde girişimcilik faaliyetinde bulunmak istediğini, her 100 erkekten ise yaklaşık %64'ünün girişimcilik faaliyetine niyetli olduğunu söylemektedir. Ayrıca yine

aynı raporda önümüzdeki üç yıl içinde girişimcilik faaliyetinde bulunmak isteyen erkeklerin oranının kadınlara göre 1,8 kat yüksek olduğunu görülmektedir. Bu istatistikler değerlendirildiğinde kadınların girişimciliğe karşı niyetleri erkeklere oranla daha düşük seviyededir. Cinsiyetler arasındaki bu farklılaşmanın birçok sebebi olabilir. Kadınlar tarihsel süreç içerisinde hayatın her alanında erkeklerle birlikte hayatta sorunlarla mücadele süreçlerinde yer almalarına rağmen özellikle ataerkil geleneksel değerler nedeniyle toplumsal cinsiyete dayalı rol ve görev dağılımında girişimcilik ve yönetim süreçlerinden dışlanmışlardır (Aktaş vd., 2018; 430). Kadınların yaşadığı bu süreç onların risk alma ve girişimcilik faaliyetinde bulunmaktan endişe duymalarına sebep olduğu düşünülmektedir. Bu düşüncüyü destekleyen bir veriyi Karadeniz'in (2018) raporunda görmekteyiz. Raporda erkeklerin risk alabilmeye yatkınlık açısından kadınlara oranla daha cesur oldukları ifade edilmiştir. Türkiye'de her 100 kadından 38,49'u başarısızlık korkusu nedeniyle girişimde bulunmaktan çekinirken, her 100 erkekten 29,79'u başarısızlık korkusundan dolayı girişimde bulunmaktan çekinmektedir. Bu veriler dikkate alındığında kadın erkek cinsiyet rolleri bağlamında girişimcilik potansiyelini araştırmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca ortaöğretim kademesinde girişimciliği cinsiyet bağlamında inceleyen araştırmaların sınırlı olmasından ve bu kademedeki girişimcilik kapsamında yapılacak çalışmalar; erken dönemde erkek-kadın nüfusun girişimcilik potansiyellerini cinsiyet bağlamında karşılaştırmaya ve çalışmanın sonuçları ekseninde erken dönemde MEB program hazırlayıcıların ve politika belirleyicilerin kadın-erkek girişimciliğine yönelik önlemler almasına olanak sağlaması açısından önemlidir.

2.5.2.Yaş ile Girişimcilik

Girişimciliği etkileyen birçok etkenden bir tanesi de yaştır. Kişilerin çalışma hayatına başladıkları 18-25 yaş aralığı ilk yetişkinlik dönemi iş kurmaya yönelik ilk tecrübelerinin edinildiği, sosyal becerilerin bir iş için kullanılmaya başlandığı ve ekonomik bağımsızlığın kazanılmaya çalışıldığı bir dönemdir. Çoğunlukla bu dönemde bireyler girişimcilik serüvenlerine başlamaktadır (Bozkurt, 2006). Girişimciliği araştıran birçok çalışmada girişimcilik ile yaş arasında ilişkinin olduğu görülmektedir. Örneğin Karataş (2018) çalışmasında girişimcilik ile yaş arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sönmez ve Toksoy (2014) girişimci nüfusun çoğunluğunun ilk yetişkinlik döneminde bulunan kişilerden oluştuğunu söylemektedir. Bu bağlamda ortaöğretim kademesi mezuniyetinden sonra ilk yetişkinlik dönemlerine adım atmış olacak

öğrencilerin girişimcilik potansiyellerini güçlendirmek için girişimcilik ile ilişkili olabilecek özellikleri araştırmak faydalı olacaktır.

2.5.3.Yaşanılan Yer İle Girişimcilik

Açıkgöz (2017) meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimciliklerini incelediği araştırmasında yaşanılan yerin girişimcilik üzerinde etkili olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Ayanoğlu'da (2020) ilçe merkezinde yaşayanların girişimciliklerinin daha küçük yerleşim birimlerinde yaşayanlara oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Karataş (2018) aile ikametinin il merkezi olduğu katılımcıların girişimcilik düzeylerinin diğer yerleşim birimlerine göre daha yüksek seviyede olduğunu bulgulamıştır. Bu doğrultuda yaşanılan yerleşim birimi ile girişimcilik arasında bir ilişki olduğu ve bu ilişkinin de daha çok büyük yerleşim yerlerinin lehine bulunduğu söylenebilir. Ayrıca ilgili araştırmaların üniversite öğrencileri üzerinde yapılmasından dolayı ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik potansiyellerini yaşanılan yerleşim birimi kapsamında incelemenin alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2.5.4.Lise Türü ile Girişimcilik

Ulucan (2015) ortaöğretim öğrencileri ile çalıştığı araştırmasında girişimcilik düzeyi ile lise türü arasında herhangi bir ilişki olmadığını söylemiştir. Karataş (2018) üniversite öğrencilerini örneklem aldığı araştırmasında mezun olunan lise türü ile girişimcilik düzeyi arasında düz lise ile anadolu lisesi arasında düze lise lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Alanyazında lise türü ile girişimciliğin incelendiği araştırmaların çoğunlukla üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirildiği görülmüştür. Bu bağlamda ortaöğretim öğrencilerinin devam ettikleri lise türü ile girişimcilik potansiyellerini incelemenin alanyazına ve MEB tarafından organize edilecek girişimcilik eğitimi ve programlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Meslek lisesi öğrencileri, okudukları okul itibarıyla girişimciliğe daha yakın öğrenci kitleleridir. (Aydın ve Er, 2015; s.89). Yine MEB'in 2019-2023 vizyonunda mesleki eğitime önem verdiği görülmektedir. Bu doğrultuda MEB tarafından mesleki eğitimi geliştirme çalışmalarına gidilmiştir. Mevcut çalışmaya dahil edilen meslek lisesi öğrencilerinin girişimcilik potansiyellerini betimlemenin bu çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2.6. Girişimcilik ve Eğitim

Girişimcilik, kişilere edindirilmesi gereken önemli becerilerden birisi olarak görölmektedir (Bilasa ve Taşpınar, 2017). Ülkeler, 21. yüzyılda küresel piyasada pozisyon edinebilmeleri için barındırdıkları girişimci sayılarını artırmak zorundadırlar. Bireylerin yenilikçi düşünme, problem çözme, risk alma, belirsizliklerle karşı tolerans ve deneyime açık olma gibi becerileri, girişimci olmaları için sahip olması gereken özelliklerdendir (Maya ve Yılmaz, 2018). Gelişmiş ülkelerin ekonomik yapılarına baktığımızda girişimciliğin temel bir güç mekanizması olduğunu görebiliriz. Bu bağlamda yenilik üretebilecek, istihdam oluşturabilecek genç nüfusun girişimcilik eğilimleri arttıkça, girişimci sayısı ve ülkelerin gelişmişlik düzeyleri de artacaktır (Göksel ve Ulucan, 2019). Girişimcilik çoğunlukla iktisat alanına ait bir kavram olarak düşünölmektedir. Ancak günümüz dünyasında öğretim programları bünyesinde yer edinmiş, öğrencilerin girişimci bireyler olarak yetiştirilmeleri amaçlanmış ve bu amaç doğrultusunda da programlarda yeterlilik alanı olarak kendisine yer bulmuştur (Akyürek, 2013). İlerleyen kısımda MEB öğretim programlarında girişimcilik becerisinin yeri ve tanımları verilecektir. MEB girişimci bireyden şu şekilde bahsetmiştir:

"Girişimci insan olgusu ekonomik değerlerin oluşturulmasında en önemli üretim faktörlerinin başında gelir. Girişimci sürekli olarak tatmin edilmemiş insan ihtiyaçlarını gözleyip, yeni talepler oluşturan, talepteki değişimleri zamanında fark ederek gerekli uyumu sağlayan, teknolojik gelişmeleri de dikkate alarak kaynakları toplayıp yatırımları gerçekteştiren, rekabetten kaşmayan, riski seven, sorumluluk üstlenmekten zevk duyan kişidir (MEB, 2019; s. 7)".

Türkiye’de liselerde öğrenim gören öğrencilerin ¼’ünün üniversite giriş sınavlarında başarılı olarak üniversite eğitimine devam ettiği dikkate alındığında girişimcilik dersinin önemi daha da iyi anlaşılacaktır” (MEB, 2019, s. 9). MEB ortaöğretim öğrencilerine girişimcilik becerisinin kazandırılmasının önemine vurgu yapmıştır. Bu doğrultuda ortaöğretim girişimcilik dersi öğretim programını incelemenin faydalı olacağı düşünölmektedir.

MEB ortaöğretim girişimcilik ders programı incelendiğinde öğrencilere edindirilmeye çalışılan girişimcilik becerisinin ticari girişimcilik üzerine odaklandığı

görülmektedir. *"Ortaöğretim kurumlarındaki girişimcilik dersleri daha ziyade ticari girişimcilik temelli olmalıdır. Çünkü ortaöğretimden yükseköğretime geçemeyen öğrenciler için öğrenim hayatı kısmen tamamlanmış olmaktadır. Bu aşamadan sonra sadece istihdam edilmeyi bekleyen bireyler yerine birilerini istihdam etmeyi amaçlayan bireyler yetiştirilmelidir".* (MEB, 2009, s. 7)

Girişimcilik dersi seçmeli ders olarak genel liselerin 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinin herhangi birinde haftalık 1 ders saati olacak şekilde tasarlanmıştır. Buna ilave olarak girişimcilik dersinin daha çok 10 ve 11. sınıf düzeylerinde verilmesi MEB (2009) tarafından okul yönetimlerine tavsiye edilmiştir. "9. sınıflar için bu dersin erken olduğunun düşünülmesi ve 12. sınıfların daha çok yükseköğretime geçiş sınavlarına odaklanması bu tavsiye kararında etkili olmuştur" (MEB, 2009, s. 35). Ortaöğretim Girişimcilik Dersi programının öğrencilere kazandırmayı hedeflediği beceriler şu şekilde belirtilmiştir.

1. Temel ekonomi bilgisine sahip olmalarını,
2. Girişimciliğin sosyal ve ekonomik hayat içindeki rolünü kavramalarını,
3. Yenilik yapmanın ve araştırmacı olmanın önemini kavramalarını,
4. Girişimcilikle ilgili temel kavramları tanımalarını,
5. Girişimcilik türlerini fark etmelerini,
6. Girişimcilikteki kaynakların nasıl bir araya getirileceğini fark etmelerini,
7. Girişimciliği teşvik eden faktörleri tanımalarını,
8. Girişimcilerin özellikleri ile kendi özellikleri arasında mukayese yaparak girişimcilik özelliklerinin farkında olmalarını,
9. Genç girişimcileri bekleyen iş fırsatlarının farkında olmalarını,
10. Bir iş fikri geliştirme ve projeye dönüştürülmesi sürecini kavramalarını,
11. İş kurma sürecinin temel adımları ve iş plânı hazırlamada bilgi sahibi olmalarını,
12. Kendi işini kurmanın avantaj ve dezavantajlarının farkında olmalarını,
13. İş ahlakı, sosyal ve yasal sorumluluk bilinci kazanmalarını,
14. İşletme kavramı, türleri ve fonksiyonları hakkında bilgi sahibi olmalarını,
15. Girişimcileri destekleyen kurum ve kuruluşları tanımalarını,
16. Atatürk'ün girişimcilik yönlerini tanımalarını amaçlamaktadır (MEB, 2009, s. 12).

MEB'in ortaöğretim girişimcilik dersi öğretim programının amaçlar kısmı incelendiğinde daha çok teorik temelli hedeflerin bulunduğu görülmektedir. Ancak programın uygulama esaslarına bakıldığında MEB'in öğrencilere girişimcilik ruhunun kazandırılmasına yönelik hedefinin de bulunduğu söylenebilir. MEB'in böyle bir beklentiye girmesinde ise girişimciliğin ülkenin ekonomik ve sosyal yönden kalkınmasında en büyük faktörlerden birisi olarak görülmesidir (MEB, 2009). Tüm bunlarla birlikte girişimcilik dersi kazanımları değerlendirildiğinde uygulama basamağına yönelik kazanımların da programda yer aldığı görülmektedir.

MEB ortaöğretim girişimcilik dersi amaçlarının yanı sıra kazanımlarını da incelemenin faydalı olacağı düşünülmektedir. Girişimcilik dersinde toplamda 5 ünite ve 48 adet kazanım bulunmaktadır. Girişimcilik dersinin üniteleri ve ünitelerin kazanım sayıları şu şekildedir;

- Girişimcilik ve Girişimciliğin Önemi - Kazanım sayısı: 9
- Girişimci ve Başarılı Girişimcilerin Özellikleri - Kazanım sayısı: 7
- Bir İş Fikrinin Projeye ve Yatırıma Dönüştürülmesi - Kazanım sayısı: 10
- İşletmelerin Fonksiyonları ve İşletme Türleri - Kazanım sayısı: 11
- Girişimcilikteki Gelişmeler ve Genç Girişimcilere Öneriler-Kazanım sayısı:9

Bu üniteler ve kazanımlara ek olarak girişimcilik dersi öğretim programında bu ünitelere ayrılması gereken ders saatlerini de belirtilmiştir. Girişimcilik dersi öğretim programında "Girişimcilik ve Girişimciliğin Önemi" ünitesi için 9 ders saati, "Girişimci ve Başarılı Girişimcilerin Özellikleri" ünitesi için 4 ders saati, "Bir İş Fikrinin Projeye ve Yatırıma Dönüştürülmesi" ünitesi için 8 ders saati, "İşletmelerin Fonksiyonları ve İşletme Türleri" ünitesi için 7 ders saati ve "Girişimcilikteki Gelişmeler ve Genç Girişimcilere Öneriler" ünitesi için 8 ders saatinin ayrılması gerektiği ifade edilmiştir.

Girişimcilik becerileri girişimcilik dersi dışında farklı öğretim programları kapsamında da edindirilmesi hedeflenmiştir. Girişimcilik becerisinin kendisine yer edindiği programlardan biri Hayat Bilgisi Dersi öğretim programıdır. “Girişimcilik, programın temel yaşam becerileri kısmında kendisine yer edinmiştir” (MEB, 2018, s. 8). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde öğrencilere kazandırılması hedeflenen 27 adet beceriden birisi de girişimciliktir (MEB, 2018). Programdaki kazanımlar incelendiğinde girişimcilik becerisine yönelik içeriklerin programda yer aldığı

görülmektedir. "Üretim, Tüketim ve Dağıtım" ünitesinin kazanımları değerlendirildiğinde aşağıda verilen kazanımlar girişimcilik becerisini öğrencilere kazandırmak için programa yerleştirildiği görülmektedir.

- Türkiye'nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak yatırım ve pazarlama proje önerileri hazırlar,
- İşbirliği yaparak üretim, tüketim ve dağıtımaya yönelik yeni fikirler geliştirir (MEB, 2018, s. 18-21).

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde belirlenmiş olan 8 yetkinlik alanından birisi "inisiyatif alma ve girişimcilik" tir. "İnisiyatif alma ve girişimcilik" bireylerin ulusal ve uluslararası alanda akademik, sosyal ve iş hayatı gibi alanlarda gereksinim duyacakları temel yetkinlikler kategorisinde kendine yer bulmuştur (MEB, 2018). Ayrıca "inisiyatif alma ve girişimcilik" tüm derslerin öğretim programlarında yer alan 8 temel yetkinlik alanından birisidir. Görüldüğü üzere girişimcilik becerisi Milli Eğitim Bakanlığının genel perspektifi içerisinde önemli bir yere sahiptir.

MEB Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesinde de girişimciliği ele almıştır. Bu strateji belgesinde "Girişimcilik ruhunu geliştirmek" AB Eğitim Bakanlıkları ile uzlaşılarak alt hedeflerden birisi olarak belirlenmiştir (MEB, 2009). Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı (2019) içerisinde "girişimcilik" temel değerler içerisinde yer verilmiştir. Bu açıdan bakıldığında zaman MEB'in stratejik hedeflerinde girişimciliğin öneminin daha fazla ön plana çıkmaya başladığı söylenebilir. Girişimci kişiliğe sahip bireyleri yetiştirememek gelişmekte olan ülkeler arasında bulunan ülkemizin verimli bir ekonomik kalkınma sürecinin içerisine girememesine neden olacaktır. (Bozkurk vd. 2012). Bu bağlamda değerlendirildiğinde ülkelerin ekonomik kalkınma ve refah düzeylerini artırmak için girişimci kişilere ihtiyaç duyacağı söylenebilir. Bu doğrultuda eğitim politikaları, programları ve hedefleri içinde girişimciliğe önem vermenin faydalı olacağı düşünülmektedir.

2.7. Duygusal Zekâ ve Girişimcilik

Duygusal zekâ, "kalp ve kafanın uyumlu çalışması" olarak da tanımlanan duyguların ve zekânın birleşimidir. Duygu ve zekâ birbirinin karşısı gibi algılansa da aslında birbirinin tamamlayıcısıdır. Duygusal zekâ da bu tamamlayıcılığı savunmaktadır (Tufan, 2011,s.2). Duygusal zekâ, "çevreden gelen baskı ve taleplerle etkili şekilde karşı

koyabilmesi için bireye yardımcı kişisel, duygusal ve sosyal yeterlilik ve beceriler bütünüdür” (Bar-On' dan aktaran Özbiçer, 2018, s. 10). Ayrıca “duygusal zekâ ile bireyler, empati ve şefkatle diğer bireylerle ilişki kurabilmek, sosyal becerilerini geliştirebilmek, davranış ve hareketlerini yönlendirmek üzere duygusal farkındalıklarını kullanabilmektedirler” (Yelkikalan, 2006, s. 44). Bireyler duygusal zekâları ile kendi duygularını düzenleyebilmekte ve ayrıca etkin sosyal ilişkileri kurmada bu beceriden faydalanmaktadırlar.

Şahin'in (2009) kadın girişimcilerin özelliklerini ele aldığı araştırmasında "duygusal zekâ" 2.73 oranında bir aritmetik ortalamaya sahip olmuştur. Ayrıca girişimcilik konusunda yapılan ölçek geliştirme çalışmalarında en fazla vurgu yapılan boyutların; “risk alma, yenilikçi olma, kendine güven, fırsatları görme, başarı isteği, motive olma, duyguları kontrol edebilme, karar verme ve özdenetim faktörlerini içine alan kavramın duygusal zekâ olduğu söylenebilir” (Çepni ve Deveci, 2015, s. 95).

Duygusal zekâ iş dünyasında başarılı olabilmek için etkili bir beceri olarak nitelendirilmektedir. Duygusal zekâsı yüksek olan bireyler empati yapma, duygularının farkında olma, karşısındakinin duygularını anlama ve kendi duygularını yönetebilme becerilerine sahiptir. Bu beceriler özellikle değişen örgüt ve iş dünyasında liderlere büyük katkı sağlamaktadır. Bu becerilere sahip liderler; insanlarla etkili iletişim kurabilme, insanların duygularını fark ederek ihtiyaçlarını belirleyebilme, karşılaşılan olumsuz durumlarda duygularını yönetebilme becerilerine sahiptirler (Akpınar ve Timuroğlu, 2017). “Örgütlerdeki girişimci davranışları kişinin risk alma eğilimi, belirsizliğe katlanma, kendine güven, yenilikçilik, duygusal zekâ, iş tecrübesi gibi kişisel faktörlerle birlikte iş arkadaşlarından ve yöneticilerden destek görme, toplumun değer ve normları gibi çevresel etkenlerin de etkilediğine yer verilmektedir” (Aktop ve Polat, 2010, s. 3). Girişimciliği davranışları etkileyen birçok değişkenden bir tanesi de duygusal zekâdır. Tüm bu bilgiler ışığında duygusal zekâ ile girişimcilik becerisi arasındaki ilişkileri incelemenin alanyazına katkısı olacağı düşünülmektedir.

2.8. Okul İklimi ve Girişimcilik

Okul iklimi, kurumdaki problem çözme yaklaşımını, güveni ve kişilerin karşılıklı saygısını ve yeni fikirler oluşturmalarını belirler (Rafferty, 2003). Tüm örgütlerin olduğu gibi okullarında kendilerine has bir iklimi vardır. Okulun öğretmenler üzerindeki etkileri düşünce ve duygu biçiminde görülür. “Duygu” okul iklimi olarak nitelendirilmektedir.

“Okulun iç niteliği olan yapısı ve işleyişi okulun karakterini, öğretmen ve öğrencilerin eğilimlerini, eğitim programlarının planlanmasını ve uygulanmasını önemli ölçüde etkilemektedir” (Şeker ve Memduhoğlu, 2011, s. 7). Okul iklimi bireylerin davranışlarına etki eden ve bir okulu diğerinden ayıran iç nitelikler bütünü olarak kabul edildiği için okulun bireysel kişiliği olarak da ifade edilebilir (Bucak, 2002). Okul iklimi okul hayatını paylaşan bireylerin kişisel deneyimleri üzerine dayanmakta ve normlar, hedefler, değerler, insan ilişkileri, öğrenme-öğretme ortamları ve örgütsel yapıları yansıtmaktadır (Cohen vd., 2009). Okul iklimi çok yönlü bir kavram olduğu için çeşitli tanımlamaları incelemelerine yer verilmiştir. Çalık ve Kurt'a (2010) göre okul iklimi öğrencilerin, öğretmenlerin, idarecilerin, velilerin ve okulla alakalı olan her bireyin etkilendiği örgütsel bir dinamiktir. Welsh'e (2000) göre okul iklimi “öğrenciler, öğretmenler ve idareciler arasındaki iletişimi etkileyen yazılı olmayan inançlar, değerler ve davranış kalıplarıdır” (s. 89). Okul ikliminin okul ile ilgili tüm bireyler için birçok konuda etkili bir özellik olduğu söylenebilir.

“Okulların sahip olduğu iklimin, toplumun okullara yüklediği görevleri yerine getirmesindeki başarısını etkileyebileceği düşünülmektedir” (Buluç ve Şenel, 2016, s. 2). Farklı dinamiklerden etkilenen okul iklimi 4 temel yapı ve 13 boyut olarak ele alınmaktadır (Wang ve Degol, 2016). Wang ve Degol'ün (2016) belirttiği boyutlar sosyal/duygusal, disiplin/düzen, fiziksel imkânlar, ortaklık, ilişkilerin kalitesi, bağlantılılık, çeşitliliğe saygı, liderlik, öğretmen/öğrenme, mesleki gelişim, çevre, yapısal organizasyon ve kaynakların kullanılabilirliğidir (s.318). Bu boyutlardan bir tanesi liderliktir. Cevher vd. (2015) girişimci kişilik özellikleri arasında liderliğe de yer vermişlerdir. Okul iklimi ile ilgili olan bir başka özellik ise yenilikçilik kavramıdır. Okul iklimi, eğitim kurumlarına "değişime açıklık" ve "yenilikçilik" özellikleri kazandırmaktadır (Çakalcı, 2019). Girişimci kişiliğin özellikleri arasında değişim odaklı olma ve yenilikçilik yer almaktadır (Alparslan ve Bozkurt, 2013). Bu anlamda okul ikliminin okul bünyesinde bulunan paydaşlara kazandırdıkları ile girişimcilerin çevrelerine yenilik ve değişim getirmeleri arasında benzerlik bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında okul iklimi ile girişimcilik arasındaki ilişkileri incelemek yerinde olacaktır. Çakalcı'nın (2019) okul iklimi ile ilgili çalışmasında okul iklimi ile bireysel yenilikçilik arasında pozitif yönlü orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu bulgulanmıştır. Sağnak ve Şentürk (2012) liderlik davranışı ile okul iklimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu bulgulanmışlardır. Girişimci bireyin özellikleri

arasında da yenilikçilik ve liderlik becerileri bulunmaktadır. Bu doğrultuda okul iklimi ile girişimcilik becerisi arasındaki ilişkiyi incelemenin faydalı olacağı düşünülmektedir.

2.9. Anne-Baba Tutumları ve Girişimcilik

Çocuğun var olduğu ilk toplumsal çevre ailedir. Ailenin çocuğa karşı gösterdiği yetiştirme tutumları çocuğun kişilik gelişimini etkilemektedir (Örgün, 2000). Kişinin dünyaya geldiği, geliştiği ortamın nitelikleri ile çevresindeki bireylerle inşa ettiği bağlar ve deneyimlediği yaşantılar çeşitli yönlerden gelişimini etkilemektedir. Sezer'e (2010) göre bireyin gelişimi "Olumlu çevre koşulları olumlu yönde desteklenirken, olumsuz çevre koşulları ile birçok yönden engellenebilmektedir" (Sezer, 2010, s. 2). Bireyin dünya algısı ve kendilik algısı çevre ile kurduğu etkileşimler sonucunda oluşmaktadır (Sezer, 2010). Aile içinde deneyimlediği ve karşılaştığı davranışlar gelecekteki yaşamında göstereceği davranışlara temel oluşturabilmektedir. "Ailede çocuğa karşı gösterilen ve takınılan tutumlar aile yapısıyla birlikte çocuğun kişilik gelişimi üzerinde oldukça büyük rol oynamaktadır" (Bozaslan vd. 2012, s. 209). Ailenin sahip olduğu tutumun çocuğun kişiliğinin şekillenmesinde çok önemli bir değişken olduğu görülmektedir.

Ailede "anne babanın çocuğa karşı olan tutum ve davranışları çocuğun kişiliğini biçimlendirmede önemli bir etkiye sahiptir. "Çocuk anne babasını gözleyerek, onları model alarak ve taklit ederek gelişir" (Kaya, 1997, s. 193). Anne babalar çocukların gelişim sürecinde yadsınamayacak düzeyde belirleyici özelliğe sahiptirler. Anne babalar sergiledikleri tutumlar ile çocuklara rol model olarak onların toplumsallaşma ve kişilik geliştirme sürecindeki ilk şemalarını oluşturmalarını sağlarlar(Kaya, 1997). Bireyin kişilik gelişiminde büyük bir öneme sahip olan anne-baba tutumları çeşitli sınıflandırmalara ayrılmıştır. Akkaya (2008) anne-baba tutumlarını olumlu ve olumsuz tutumlar olarak ikiye ayırmıştır; olumlu Anne-Baba tutumu "demokratik Tutum", olumsuz anne baba tutumları olarak ise "Otoriter tutum", "koruyucu tutum", "Hoşgörülü tutum", "tutarsız tutum", "reddedici tutum", "mükemmelliyetçi tutum" ve çocuğa boyun eğici tutum". Baumdrin'in sınıflandırmasını ise Yılmaz (2000) şu şekilde aktarmıştır: otoriter, demokratik, izin verici (Baumdrin'den akt. Yılmaz, 2000). Anlaşılabacağı üzere anne baba tutumları farklı biçimlerde sınıflandırılmıştır. Bu çalışmada Lamborn vd. (1991) geliştirilen ve Yılmaz (2000) tarafından ülkemize uyarlanan anne-baba tutum ölçeğindeki "demokratik tutum", "izin verici-ihmkâr tutum", "izin verici-hoşgörülü tutum" ve "otoriter tutum" sınıflandırılması temel alınmıştır.

Sözbilir'in (2017) girişimcilik konusunu ele aldığı araştırmasında girişimcilik potansiyelini çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Sözbilir'in (2017) girişimcilik potansiyelini incelerken kullandığı değişkenlerden birisi de “yetişme döneminde ailenin tutumu” dur. Araştırmasına göre girişimcilik potansiyeli ile yetişme döneminde ailenin tutumu arasında olumlu ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (Sözbilir, 2017). Biçkes ve Ören'in (2011) girişimcilik konusunda yapmış oldukları araştırmada da “yetiştirilme tarzları” nı ele aldıkları araştırmalarında girişimcilik potansiyelinin yetiştirilme tarzları ile olumlu ve anlamlı bir ilişki içinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Biçkes ve Ören, 2011). Anne-baba tutumlarının ilişkili olduğu bir başka özellik ise yenilikçi düşünmedir. Palut'un (2008) yaptığı araştırmaya göre özerklik sağlayıcı anne-baba tutumları ile yenilikçi düşünme arasında olumlu bir ilişki vardır. Daha önce de belirtildiği üzere girişimci bireyin özelliklerinden birisi de yenilikçi düşünebilmedir. Yürütülen çalışmalar ışığında girişimcilik becerisi ile anne-baba tutumları arasındaki ilişkileri incelemenin gerekliliği ortaya çıkmıştır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma nicel araştırma türlerinden korelasyonel araştırma olarak tasarlanmış ve uygulanmıştır. Korelasyonel araştırma değişkenler arasındaki ilişkinin ve düzeyinin ortaya çıkarılmaya çalışıldığı araştırmalardır. “Korelasyonel araştırmalarda araştırmacı veri toplama süreci dışında değişkenlere yönelik herhangi bir müdahalede bulunamaz” (Büyüköztürk, 2016, s. 16). Bu bağlamda iki değişken arasındaki ilişki düzeyini ve yönünü belirlemeye imkân tanıdığı için korelasyonel araştırma yöntemi tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Tokat ilinde bulunan tüm ortaöğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında evrenin tümüne ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda ildeki tüm ortaöğretim kurumu öğrencilerine veri toplama aracı ulaştırılmıştır. Bu nedenle araştırmada örnekleme yoluna gidilmemiştir.

Bu tez çalışmasının evreni 2020-2021 eğitim öğretim döneminde Tokat ilinde özel liselerde ve devlet liselerinde öğrenim gören toplam 34054 öğrencidir. Evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış ancak gönüllü olan 1962 kişi araştırmaya katılmıştır. Örneklemen evreni temsil edebilme düzeyini belirlemek için kullanılan çeşitli yöntemler vardır. Yazıcıoğlu ve Erdoğan’a (2004) göre .05 örnekleme hatası ile evrenin büyüklüğünün 25000 olması durumunda örneklem büyüklüğünün en az 378 olması gerekmektedir (s. 40). Bu bağlamda mevcut çalışma için ulaşılan örneklem sayısı evreni temsil edebilir seviyededir. Tokat il genelindeki Anadolu, Fen, İmam-Hatip, Sosyal Bilimler ve Mesleki-Teknik lise türündeki tüm ortaöğretim kurumlarında öğrenim görüyor olan öğrenciler araştırmanın katılımcısı olmuşlardır. Tablo 3.1.’de katılımcıların cinsiyete ve okul türlerine göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların çoğunluğunu kadınlar ve devlet lisesinde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Özel liselerde katılımın az olmasının nedeni okul yöneticilerin kurum olarak çalışmaya katılım davetine olumlu yanıt vermemesidir. Katılımcıların devam ettikleri okulların bulunduğu yerleşim birimleri ve yaşadıkları yerleşim birimlerine göre en çok ilçede yaşadıkları görülmektedir. Katılımcıların yaşlarının ortalaması 15.74, medyanı 16, minimum değer 13 maksimum değer ise 19’dur.

Tablo 3.1.

Katılımcıların cinsiyet ve okul türlerine göre frekans ve yüzdelikleri

	<i>F</i>	<i>%</i>
Cinsiyet		
Kadın	1255	64.0
Erkek	707	36.0
Okul Türü		
Devlet Lisesi	1959	99.8
Özel Lise	3	.2
Okulun Bulunduğu Birim		
İl Merkezi	580	29.6
İlçe Merkezi	1382	70.6
Yaşanılan Birim		
İl Merkezi	444	22.6
İlçe Merkezi	1017	51.8
Köy	501	25.5
Toplam	1962	100.0

3.2. Veri Toplama Araçları

Bu tez çalışmasında; katılımcıların girişimcilik becerilerini ölçebilmek için “*Girişimcilik Potansiyeli Belirleme Envanteri*” (Orhan, 2017) katılımcıların duygusal zekâ düzeylerini belirleyebilmek için “*Duygusal Zekâ Ölçeği*” (Arslan vd., 2015), katılımcıların algıladıkları anne-baba tutumlarını belirleyebilmek için “*Anne-Baba Tutum Ölçeği*” (Yılmaz, 2000) , katılımcıların algıladıkları okul iklimini belirleyebilmek için “*Okul İklimi Ölçeği*” (Çalık ve Kurt, 2010) ve katılımcılardan araştırmada yukarıdaki değişkenlerle ilişkilerini belirleyebilmek adına (yaş, cinsiyet, okul, vb.) bilgileri içeren “*Kişisel Bilgi Formu*” kullanılmıştır.

3.2.1 Girişimcilik Potansiyeli Belirleme Envanteri

Girişimcilik Potansiyeli Belirleme Envanteri: (EPAI) EPAI’nin orijinali Caetano vd. (2014) tarafından geliştirilmiştir ve 33 ifadeden oluşmaktadır. EPAI’nin 33 ifadesi, 4 boyut (11 alt boyut) içinde toplanmaktadır. “Ölçeğe verilebilecek cevaplar 1 “tamamen karşıyım” ve 5 “tamamen katılıyorum” arasında beşli likert şeklinde elde edilmektedir. Her bir boyutta, alt boyutta veya ölçeğin tamamından alınan girişimcilik puanları ayı ayrı hesaplanabilmektedir” (Orhan, 2017, s. 613). Envanterin Türkçeye uyarlanan formu 4 boyut, 11 alt boyut olmak üzere 44 maddeden oluşmaktadır (Orhan, 2017). Girişimci motivasyon, yönetsel yetkinlikler, psikolojik yetkinlikler ve sosyal yetkinlikler envanterin 4 temel boyutunu oluşturmaktadır. Risk eğilimi, ekonomik özgürlük motivasyonu, özyeterlik, sorumluluk, stratejik kaynak geliştirme, liderlik kapasitesi, inovatif yaratıcılık,

duygusal zekâ, direnç-dayanıklılık, iletişim ve ikna edebilme ve sosyal ağ geliştirme kapasitesi başlıkları ise envanterin 11 alt boyutunu oluşturmaktadır. Ölçeğin güvenilirliği test- tekrar test, Cronbach Alpha ve iki yarım test yöntemleri ile belirlenmeye çalışılmıştır. Test-tekrar test yöntemi sonucunda testin genel puanı için .91, Cronbach Alpha yöntemi sonucunda .90 değerlerine ulaşılmıştır. Mevcut çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısı ölçeğin geneli için .90 olarak bulunmuştur. Uyarlama-geliştirme çalışması sonucunda envanterin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir sonuçlar vereceği düşünülmektedir (Orhan, 2017).

3.2.2 Duygusal Zekâ Ölçeği

2011 yılında Güney Kore’de Hyuneung Lee ve Yungjung Kwak tarafından geliştirilmiş ve Arslan ve Kayıhan (2016) tarafından Türk kültürü ve diline uyarlaması yapılan Duygusal Zekâ Ölçeğinin Türkçe versiyonunda toplamda 20 madde ve 3 boyuttan oluşmaktadır. Arslan ve Kayıhan’ın (2016) yaptıkları uyarlama çalışması sonucunda ölçeğin tümü için Cronbach Alpha katsayısı .83 olarak bulunmuştur. Mevcut çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısı ölçeğin geneli için .87 olarak bulunmuştur. Yine aynı çalışmada doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre ölçeğin Türk örnekleme uygun olduğu saptanmış ve ölçeğin alt boyutları “Duygu tanıma-anlama”, “Duygusal Kolaylaştırma” ve “Duygu Düzenleme” olarak belirlenmiştir (Arslan ve Kayıhan, 2016).

3.2.3 Anne-Baba Tutum Ölçeği

Bu ölçek 1991 yılında Lamborn vd. tarafından geliştirilmiştir. Yılmaz (2000) tarafından uyarlama ve geliştirme çalışmaları yürütülen Anne-Baba Tutum Ölçeğinin Türkiye’deki örneklem üzerindeki geçerlik-güvenirlik çalışmalarına ilköğretim 4. ve 5. sınıf düzeyinde 318, lise 1. ve 2. sınıf düzeyinde 299 ve üniversite 1. 2. ve 3. sınıf düzeyinde 303 öğrenci katılmıştır. Çalışmadaki test tekrar test analizi ve Cronbach Alpha katsayıları ile ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu saptanmıştır. Anne-Baba Tutum Ölçeği toplamda 26 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin lise öğrencileri için alt boyutları “Kabul/İlgi” alt boyutunun güvenirlik katsayısı .82, “Psikolojik Özerklik” alt boyutunun güvenirlik katsayısı .76 ve “Denetleme” alt boyutunun güvenirlik katsayısı .88’dir (Yılmaz, 2000). Mevcut çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısı ölçeğin geneli için .72 olarak bulunmuştur.

3.2.4. Okul İklimi Ölçeği

Çalık ve Kurt (2010) tarafından geliştirilen bu ölçek toplamda 22 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tarzında oluşturulmuş bir ölçektir. Ölçeğe verilebilecek yanıtlar 1 “hiçbir zaman” ve 5 “her zaman” arasında değişmektedir. Ölçeğin Destekleyici Öğretmen Davranışları alt boyutu için Cronbach Alpha katsayısı .79, Başarı Odaklılık alt boyutu için .77, Güvenli Öğrenme Ortamı ve Olumlu Akran Etkileşimi alt boyutu için ise .85'tir. Ölçeğin tüm maddeleri için bulunan Cronbach Alpha katsayısı ise .81'dir. Çalık ve Kurt (2010) tarafından yapılan çalışmalara göre alt boyutları ile uyumlu ve güvenilir bir ölçek olduğu saptanmıştır. Mevcut çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısı ölçeğin geneli için .90 olarak bulunmuştur.

3.3. Veri Toplama Süreci

Bu çalışmada katılımcıların girişimcilik becerilerini, algıladıkları anne-baba tutumlarını, duygusal zekâlarını ve algıladıkları okul iklimini belirleyebilmek için dört adet ölçekten faydalanılmıştır. Ayrıca katılımcıların demografik bilgilerine ulaşabilmek için bir kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Araştırmacı uygulama öncesinde Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonu 30/04/2020 tarihli ve 1894 sayılı onayı ile Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinleri almıştır. İzin ve etik kurul onayı ile ilgili belgeler Ek-1'de yer almaktadır.

Uygulama izni ile ilgili işlemler tamamlandıktan sonra çalışmada kullanılacak ölçekler bir bütün haline getirilmiştir. İki eğitim programları ve öğretim uzmanı ve bir dil uzmanı olmak üzere üç farklı uzmandan anketin görünüş geçerliği ile ilgili dönütler alınmıştır. Alınan dönütler doğrultusunda düzeltmeleri yapılan ölçekler iki farklı lise öğrencisine uygulanmış ve anlaşılabilirliği ile ilgili dönütler alınıp ankete son hali verilmiştir. Son hali verilen anketler Google Formlar aracılığıyla dijital ortama aktarılmıştır.

Tokat il genelindeki fen, anadolu, sosyal bilimler, imam-hatip ve meslek liselerinin yöneticilerine telefon yoluyla ulaşılmış ve araştırma hakkında bilgilendirmiştir. Okulların e-mail adreslerine dijital ortama aktarılmış anketin linki, çalışmaya davet mesajı ve Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonu 30/04/2020 tarihli ve 1894 sayılı onayı ve İl Milli Eğitimden alınan araştırma izni gönderilmiştir. Veri toplama sürecinde dünya genelinde

etkisini gösteren ve yüz yüze eğitimin çevrimiçi ortamlara taşınmasına sebep olan Covid-19 pandemisi dolayısıyla araştırmacı verileri çevrimiçi olanaklar ile toplamaya çalışmıştır. Çalışmanın evreninde bulunan tüm okulların yöneticilerine telefon aracılığı ile ulaşıp araştırmanın kapsamı, amacı ve önemi hakkında bilgilendirilmiştir. Okul yöneticileri çalışma hakkında bilgilendirildikten sonra anket linklerinin sınıf Whatsapp ve Bip gruplarında paylaşılması araştırmacı tarafından rica edilmiştir. Veriler ayrı ayrı olmak üzere toplamda üç turda toplanılmıştır. Birinci turda okul yöneticilerinden anket linklerinin sınıf gruplarında paylaşılması istenmiş ve bir hafta Google Form üzerinden anketlere katılım durumu gözlenilmiştir. İkinci turda ise tekrar okul yöneticileri ile irtibata geçilerek ankete katılımı artırmak için yapılabilecekler konuşulmuş ve anket linkinin davet mesajı ile birlikte öğrencilerle tekrar paylaşılması istenmiştir. Ardından yine bir hafta on gün Google Form üzerinden anketlere katılım durumu takip edilmiştir. Bu süreç sonrasında son olarak tekrar okul yöneticileri ile irtibata geçilerek anket linkinin hatırlatma mesajı ile birlikte öğrencilerle paylaşılması istenmiştir. Veri toplama sürecindeki döngü şu şekilde özetlenebilir:

1. Araştırmacının telefon aracılığıyla okul yöneticisi ile iletişime geçip anket linkini paylaşması.
2. Okul yöneticilerinin okul whatsapp veya Bip grubunda anket linkini sınıf öğretmenleri ile paylaşması.
3. Sınıf öğretmenlerinin sınıf Whatsapp veya Bip gruplarında davet mesajı ile birlikte anket linkini paylaşması.

Veri toplama süreci bu şekilde ilerleyip başlangıçtan bitişe kadar yaklaşık kırk beş gün sürmüştür.

3.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Araştırmada kullanılan ankete 1962 katılımcı çevrimiçi ortamda doldurmuştur. Katılımcılardan toplanan verilerin Microsoft Excel programında düzenleme ve kodlama işlemleri gerçekleştirilmiştir. Düzenlenen veriler SPSS 22 paket programına aktarılarak analiz edilmiştir. SPSS 22 paket programına aktarılan veriler üzerinde yapılan basıklık ve çarpıklık analizleri Tablo 3.2. ve Tablo 3.3.'te verilmiştir.

Tablo 3.2.

Girişimcilik, okul iklimi, duygusal zekâ ve anne-baba tutumu boyutları için basıklık çarpıklık değerleri.

	<i>Ort.</i>	<i>Sd.</i>	<i>Basıklık</i>	<i>Çarpıklık</i>
Girişimci Motivasyonlar	3.75	.64	-.40	-.05
Psikolojik Yetkinlikler	3.88	.57	-.34	-.13
Sosyal Yetkinlikler	3.55	.66	-.40	.10
Yönetsel Yetkinlikler	3.70	.61	-.40	.15
Genel Girişimcilik Puanı	3.73	.50	-.39	.13
Destekleyici Öğretmen Davranışları	3.67	.94	-.60	-.29
Başarı Odaklık	4.16	.73	-1.10	1.12
Güvenli Öğrenme Ortamı Olumlu Akran İletişimi	3.71	.80	-.47	-.36
Okul İklimi Genel Puan	3.77	.69	-.54	.01
Duygusal Anlama	4.11	.68	-.68	.10
Duygusal Kolaylaştırma	3.69	.70	-.45	-.01
Duygu Düzenleme	3.82	.76	-.50	-.13
Kabul İlgi	3.13	.60	-.78	.12
Psikolojik Özerklik	2.33	.61	.10	-.44
Denetim	4.35	.82	-1.28	1.10

Basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1.5 ile -1.5 arasında olması verinin normal dağıldığını gösterir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu bağlamda tabloda verilen tüm boyutlar normal dağılım göstermektedir.

Tablo 3.3.

Girişimcilik alt boyutları için basıklık çarpıklık değerleri.

	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>Basıklık</i>	<i>Çarpıklık</i>
Liderlik Kapasitesi	3.49	.84	-.29	-.30
İletişim İkna Edebilme	3.73	.86	-.49	-.09
Stratejik Kaynak Geliştirme	3.71	.71	-.36	-.02
Özyeterlik	3.83	.72	-.63	.38
İnovatif Yaratıcılık	4.56	.62	-.95	.34
Direnç Dayanıklılık	3.21	.93	-.22	-.19
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	3.84	.81	-.56	-.05
Risk Eğilimi	3.66	.82	-.49	.00
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	3.38	.84	-.20	-.09
Sorumluluk	3.81	.85	-.65	.30
Duygusal Zekâ	3.85	.90	-.63	-.07

Babin vd. (2013) basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1 ile -1 arasında olması verinin normal dağıldığının göstergesi olduğunu söylemiştir. Girişimciliğin tüm alt boyutları +1 ile -1 arasında basıklık-çarpıklık değerleri almıştır. Bu doğrultuda tüm alt boyutların normal dağılım gösterdiğini söyleyebiliriz.

Bu doğrultuda analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Verilerin birbirinden bağımsız olması, grupların normal dağılıma sahip olması ve varyansların homojenliğinin sağlanmasından dolayı katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutları ile alt boyutlarındaki puanlarının cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri okulun bulunduğu yerleşim birimine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Bağımsız Gruplar t-testi analizi yapılmıştır. Verilerin birbirinden bağımsız olması, grupların normal dağılıma sahip olması ve varyansların homojenliği varsayımlarının karşılanmasından dolayı katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutları ile alt boyutlarındaki puanlarının anne-baba tutumlarına, yaşadıkları yerleşim birimine, öğrenim gördükleri okul türüne göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Yönlü Anova analizi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yapılan Tek Yönlü Anova analizlerinde anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında var olduğunu ortaya çıkarmak için Post Hoc testler kullanılmıştır. Katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutları ile alt boyutlarındaki puanları ile yaş, duygusal zekâ, okul iklimi ve anne-baba tutumu arasındaki ilişkileri saptamak için Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Çalışmanın bulguları araştırma sorularına paralel olacak şekilde, “ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin cinsiyet, yaş, okul türü, yaşanılan yer, okulun bulunduğu yer değişkenlerine ilişkin sonuçlar”, “girişimcilik becerisi ile duygusal zekâ düzeyi arasındaki ilişkiler”, “girişimcilik becerisi ile okul iklimi arasındaki ilişkiler” ve “girişimcilik becerisi ile anne-baba tutumları arasındaki ilişkiler” olmak üzere dört başlıkta ele alınmıştır. İlk olarak katılımcıları betimleyen tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiştir. Ardından sırasıyla; ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin cinsiyet, yaş, okul türü, yaşanılan yer, okulun bulunduğu yer, anne-baba tutumları bağlamındaki bulgular ve daha sonrasında ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerileri ile duygusal zekâ, okul iklimi, anne-baba tutumları arasındaki ilişkilere yer verilmiştir.

4.1. Girişimcilik becerisinin demografik değişkenler ile ilişkilerine dair bulgular.

Bu bölümde katılımcıların girişimcilik potansiyellerine dair bulgular sırasıyla cinsiyet, yaş, lise türü, okulun bulunduğu yerleşim birimi, yaşanılan yerleşim birimi ve akademik başarı değişkenleri bağlamında sunulmuştur.

Cinsiyet

Katılımcıların girişimcilik becerilerinin cinsiyet değişkeni bağlamında farklılaşma durumu incelenecektir. Cinsiyete göre katılımcıların girişimcilik becerilerini analiz etmek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutlarını içeren grup istatistikleri Tablo 4' de, alt boyutlarını içeren grup istatistikleri Tablo 4.1.'de ve bağımsız gruplar t-testi sonuçları ise Tablo 4.2.'de verilmiştir.

Tablo 4.1.1.

Katılımcıların girişimcilik boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikleri.

	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>SE</i>
Girişimci Motivasyonlar	Kadın	1255	3.71	.63	.01
	Erkek	707	3.82	.64	.02
Psikolojik Yetkinlikler	Kadın	1255	3.86	.55	.01
	Erkek	707	3.90	.57	.02

Sosyal Yetkinlikler	Kadın	1255	3.52	.65	.01
	Erkek	707	3.59	.65	.02
Yönetmel Yetkinlikler	Kadın	1255	3.65	.61	.01
	Erkek	707	3.77	.58	.02
Genel Girişimcilik Puanı	Kadın	1255	3.69	.49	.01
	Erkek	707	3.78	.49	.01

Tablo 4.1.1.'e göre genel girişimcilik puanında ve diğer tüm boyutlarda erkeklerin ortalama puanlarının kadınların aldığı puandan daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 4.1.2.'de ise cinsiyet bağlamında girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin alt boyutlarının tanımlayıcı istatistikleri verilmiştir.

Tablo 4.1.2.

Katılımcıların girişimcilik alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikleri.

	Cinsiyet	N	Ort.	SD	SE
Liderlik Kapasitesi	Kadın	1255	3.43	.85	.02
	Erkek	707	3.60	.81	.03
İletişim İkna Edebilme	Kadın	1255	3.70	.86	.02
	Erkek	707	3.78	.85	.03
Stratejik Kaynak Geliştirme	Kadın	1255	3.69	.71	.02
	Erkek	707	3.74	.69	.03
Öz yeterlik	Kadın	1255	3.77	.74	.02
	Erkek	707	3.94	.67	.03
İnovatif Yaratıcılık	Kadın	1255	4.60	.57	.02
	Erkek	707	4.47	.69	.03
Direnç Dayanıklılık	Kadın	1255	3.11	.95	.03
	Erkek	707	3.34	.86	.03
Ekonomik Özgürlük	Kadın	1255	3.79	.80	.02
Motivasyonu	Erkek	707	3.94	.81	.03
Risk Eğilimi	Kadın	1255	3.63	.82	.02
	Erkek	707	3.71	.81	.03
Sosyal Ağ Geliştirme	Kadın	1255	3.36	.85	.02
Kapasitesi	Erkek	707	3.42	.82	.03
Sorumluluk	Kadın	1255	3.82	.83	.02
	Erkek	707	3.80	.89	.03
Duygusal Zekâ	Kadın	1255	3.86	.90	.02
	Erkek	707	3.83	.90	.03

Tablo 4.1.2.'de görüleceği üzere inovatif yaratıcılık, sorumluluk ve duygusal zekâ alt boyutlarında kadın katılımcıların aldıkları ortalama puanlar erkek katılımcılara göre daha yüksek düzeydedir. Diğer sekiz alt boyutta erkek katılımcıların puan ortalaması kadınlara göre daha yüksek seviyededir. Tablo 4.1.3.'te cinsiyet değişkeni kapsamında girişimciliğin boyutları arasında yapılan bağımsız gruplar t-testi verilmiştir.

Tablo 4.1.3.

Girişimcilik boyutlarının cinsiyet değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları.

	<i>F</i>	<i>Sig</i>	<i>T</i>	<i>Df</i>	<i>p</i>	<i>SE</i>
Girişimci Motivasyonlar	.06	.80	-3.91	1960	.00*	.03
			-3.91	1455.66	.00	.03
Psikolojik Yetkinlikler	.07	.79	-1.67	1960	.09	.03
			-1.66	1430.16	.01	.03
Sosyal Yetkinlikler	.01	.91	-2.29	1960	.02*	.03
			-2.29	1475.40	.02	.03
Yönetmel Yetkinlikler	1.17	.28	-3.98	1960	.00*	.03
			-4.03	1515.32	.00	.03
Genel Girişimcilik Puanı	.01	.92	-3.99	1960	.00*	.02
			-3.99	1460.35	.00	.02

* $p < .05$

Tablo 4.1.3.'te grubun homojen dağılımını gösteren sonuçlar ile bağımsız gruplar t-testi sonuçları verilmiştir. Bağımsız gruplar t-testi analizine göre cinsiyet bağlamında girişimci motivasyonlar ($F=.06$, $p<.05$), sosyal yetkinlikler ($F=.01$, $p<.05$), yönetmel yetkinlikler ($F= 1.17$, $p<0.5$ ve genel girişimcilik puanında ($F= .01$, $p<.05$) erkek katılımcılar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ancak psikolojik yetkinlikler ($F=.07$, $p>.05$) boyutu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.Tablo 4.1.4.'te girişimciliğin alt boyutları kapsamında cinsiyet değişkenine göre yapılan Bağımsız Gruplar t-testi analizi verilmiştir.

Tablo 4.1.4.

Girişimcilik alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları.

	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>T</i>	<i>Df</i>	<i>P</i>	<i>SE</i>
Liderlik Kapasitesi	2.29	.13	-4.14	1960	.00*	.04
			-4.20	1520.92	.00*	.04
İletişim İkna Edebilme	.28	.60	-1.77	1960	.08	.04
			-1.77	1481.73	.08	.04
Stratejik Kaynak Geliştirme	.05	.82	-1.83	1960	.07	.03
			-1.84	1497.80	.06	.03
Özyeterlik	9.60	.00	-5.35	1960	.00*	.03
			-5.50	1587.94	.00*	.03
İnovatif Yaratıcılık	19.13	.00	4.69	1960	.00*	.03
			4.46	1253.48	.00*	.03
Direnç Dayanıklılık	7.23	.01	-6.02	1960	.00*	.04
			-6.21	1597.19	.00*	.04
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	.48	.50	-4.23	1960	.00*	.04
			-4.21	1440.98	.00*	.04
Risk Eğilimi	.00	.97	-1.97	1960	.05*	.04
			-1.98	1485.65	.05*	.04
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	1.80	.18	-1.76	1960	.08	.04
			-1.78	1507.31	.08	.04
Sorumluluk	7.35	.01	.59	1960	.56	.04
			.57	1378.59	.57	.04
Duygusal Zekâ Girişimcilik	.00	.98	.63	1960	.53	.04
			.63	1456.55	.53	.04

* $p < .05$

Tablo 4.1.4.'te grubun homojen dağılımını gösteren sonuçlar ile bağımsız gruplar t testi sonuçları verilmiştir. Bağımsız gruplar t testi analizine göre cinsiyet bağlamında liderlik kapasitesi ($F = 2.229$, $p < .05$), özyeterlik ($F = 9.60$, $p < .05$), inovatif yaratıcılık ($F = 19.13$, $p < .05$), direnç-dayanıklılık ($F = 7.23$, $p < .05$), ekonomik özgürlük motivasyonu ($F = .48$, $p < .05$) ve risk eğilimi ($F = .00$, $p < .05$) alt boyutlarında erkek katılımcılar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Ancak iletişim ikna edebilme ($F = .28$, $p > .05$), stratejik kaynak geliştirme ($F = .05$, $p > .05$), sosyal ağ geliştirme ($F = 1.80$, $p > .05$), sorumluluk ($F = 7.35$, $p > .05$) ve duygusal zekâ ($F = .00$, $p > .05$) alt boyutlarında cinsiyet bağlamında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır.

Yaş

Katılımcıların girişimcilik becerileri ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiler incelemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 4.1.5'de yaş değişkeni ile girişimcilik becerisi boyutları arasındaki ilişkileri gösteren korelasyon tablosu verilmiştir.

Tablo 4.1.5.

<i>Yaş ile girişimcilik boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.</i>		<i>Yaş</i>
Girişimci Motivasyonlar	Pearson Corelation	.04
	Sig. (2-tailed)	.09
Psikolojik Yetkinlikler	Pearson Corelation	.03
	Sig. (2-tailed)	.25
Sosyal Yetkinlikler	Pearson Corelation	.11*
	Sig. (2-tailed)	.00
Yönetsel Yetkinlikler	Pearson Corelation	.04
	Sig. (2-tailed)	.05
Genel Girişimcilik Puanı	Pearson Corelation	.06*
	Sig. (2-tailed)	.01

* $p < .05$

Tablo 4.1.5.'de görüldüğü üzere yaş ile girişimciliğin boyutları arasında çok zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişkiler bulunmuştur. Yaş ile sosyal yetkinlikler ve genel girişimcilik puanı arasında çok zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Ancak diğer boyutlar ile yaş arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır. Tablo 4.1.6.'da girişimciliğin alt boyutları ile yaş arasındaki korelasyon analizi verilmiştir.

Tablo 4.1.6.

Yaş ile girişimcilik alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.

		<i>Yaş</i>
Liderlik Kapasitesi	Pearson	.07*
	Correlation	
	Sig. (1-tailed)	.00
İletişim İkna Edebilme	Pearson Correlation	.06*
	Sig. (1-tailed)	.00
Stratejik Kaynak Geliştirme	Pearson	.02
	Correlation	

	Sig. (1-tailed)	.46
Özyeterlik	Pearson	.03
	Correlation	
	Sig. (1-tailed)	.25
İnovatif Yaratıcılık	Pearson	.01
	Correlation	
	Sig. (1-tailed)	.57
Direnç Dayanıklılık	Pearson	.01
	Correlation	
	Sig. (1-tailed)	.75
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	Pearson	.06*
	Correlation	
	Sig. (1-tailed)	.00
Risk Eğilimi	Pearson	-.05
	Correlation	
	Sig. (1-tailed)	.90
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	Pearson	.11*
	Correlation	
	Sig. (1-tailed)	.00
Sorumluluk	Pearson	.03
	Correlation	
	Sig. (1-tailed)	.26
Duygusal Zekâ	Pearson	.05*
	Correlation	
	Sig. (1-tailed)	.03

* $p < .05$

Tablo 4.1.6.'da görüldüğü üzere yaş ile girişimciliğin alt boyutları arasında çok zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişkiler bulunmuştur. Yaş ile liderlik kapasitesi, iletişim ikna edebilme, ekonomik özgürlük motivasyonu, sosyal ağ geliştirme kapasitesi ve duygusal zekâ alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulgulanmıştır. Ancak diğer alt boyutlar ile yaş arasında anlamlı ilişkilere rastlanılmamıştır.

Lise Türü

Katılımcıların öğrenim gördükleri lise türüne göre girişimcilik becerilerinin farklılaşma durumu incelenecektir. Öncelikle Tablo 4.1.7.'de lise türü değişkeni bağlamında katılımcıların tanımlayıcı istatistikleri verilmiştir.

Tablo 4.1.7.

Katılımcıların öğrenim gördükleri lise türüne göre girişimciliğin boyutlarına yönelik tanımlayıcı istatistikleri.

		<i>n</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>SE</i>
Girişimci Motivasyonlar	Anadolu Lisesi	786	3.76	.65	.02
	Anadolu Lisesi*	210	3.83	.60	.04
	Fen Lisesi	164	3.86	.63	.05
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.83	.62	.10
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.58	.80	.08
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	242	3.72	.59	.04
	Mesleki Teknik Lise	424	3.72	.64	.03
	Anadolu Lisesi	786	3.88	.55	.02
Psikolojik Yetkinlikler	Anadolu Lisesi*	210	3.93	.54	.04
	Fen Lisesi	164	3.90	.54	.04
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	4.01	.52	.08
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.87	.67	.07
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	242	3.89	.56	.04
	Mesleki Teknik Lise	424	3.82	.59	.03
	Anadolu Lisesi	786	3.55	.67	.02
	Anadolu Lisesi*	210	3.65	.56	.04
Sosyal Yetkinlikler	Fen Lisesi	164	3.51	.56	.04
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.63	.65	.11
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.47	.77	.08
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	242	3.57	.64	.04
	Mesleki Teknik Lise	424	3.53	.69	.03
	Anadolu Lisesi	786	3.70	.63	.02
	Anadolu Lisesi*	210	3.75	.54	.04
	Fen Lisesi	164	3.76	.55	.04
Yönetmel Yetkinlikler	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.63	.65	.10
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.65	.71	.07
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	242	3.67	.60	.04
	Mesleki Teknik Lise	424	3.68	.60	.03
	Anadolu Lisesi	786	3.73	.50	.02
	Anadolu Lisesi*	210	3.79	.44	.03
	Fen Lisesi	164	3.78	.45	.04
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.75	.49	.08
Genel Girişimcilik Puanı	İmam-Hatip Lisesi	98	3.66	.63	.06

Anadolu İmam Hatip Lisesi	242	3.72	.47	.03
Mesleki Teknik Lise	424	3.70	.50	.02
Anadolu Lisesi	786	3.73	.50	.02
Anadolu Lisesi*	210	3.79	.44	.03
Fen Lisesi	164	3.78	.45	.04

*Sınavla öğrenci alan Anadolu Lisesi

Tablo 4.1.7.de katılımcıların lise türü değişkenine göre girişimcilik girişimci motivasyonlar, sosyal yetkinlikler, yönetsel yetkinlikler, psikolojik yetkinlikler ve genel girişimcilik puanlarına dair betimleyici istatistikler verilmiştir. Katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutlarında öğrenim gördükleri lise türü bakımından anlamlı bir farklılık gösterme durumunu analiz edebilmek için tek yönlü Anova analizi yapılmıştır. Tek yönlü Anova testinin sonuçları ise Tablo 4.1.8.'de verilmiştir.

Tablo 4.1.8.

Girişimcilik boyutlarının lise türüne göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.

	<i>SS</i>	<i>Df</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Girişimci Motivasyonlar	6.79	6	2.76	.01*
Psikolojik Yetkinlikler	3.10	6	1.62	.14
Sosyal Yetkinlikler	3.61	6	1.40	.21
Yönetsel Yetkinlikler	1.89	6	.85	.53
Genel Girişimcilik Puanı	2.11	6	1.44	.20

* $p < .05$

Tablo 4.1.8.'de görüleceği üzere lise türü bağlamında psikolojik yetkinlikler ($F=1.62$, $p>.05$), sosyal yetkinlikler ($F=1.62$, $p>.05$), yönetsel yetkinlikler ($F=1.89$, $p>.05$) ve genel girişimcilik puanı ($F=2.11$, $p>.05$) boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaşmalar bulgulanamamıştır. Ancak girişimci motivasyonlar ($F=2.76$, $p<.05$) boyutunda gruplar arası anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Bu boyuttaki farklılaşmanın yönünü belirleyebilmek için post hoc testlere başvurulmuştur ancak yapılan testler sonucunda aynı anlamlı farklılaşma bulunamamıştır. Tablo 4.1.9.'da lise türüne göre girişimciliğin alt boyutlarını tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Tablo 4.1.9.

Katılımcıların öğrenim gördükleri lise türüne göre girişimciliğin alt boyutlarına yönelik tanımlayıcı istatistikleri.

		<i>n</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>SE</i>
Liderlik Kapasitesi	Anadolu Lisesi	786	3.48	.89	.03
	Anadolu Lisesi*	210	3.57	.73	.05
	Fen Lisesi	164	3.49	.76	.06
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.44	.94	.15
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.45	.88	.09
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	3.46	.81	.05
	Mesleki Teknik Lise	424	3.50	.83	.04
İletişim İkna Edebilme	Anadolu Lisesi	786	3.72	.87	.03
	Anadolu Lisesi*	210	3.84	.74	.05
	Fen Lisesi	164	3.55	.80	.06
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.80	.88	.14
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.70	.94	.10
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	3.72	.85	.05
	Mesleki Teknik Lise	424	3.75	.90	.04
Stratejik Kaynak Geliştirme	Anadolu Lisesi	786	3.69	.73	.03
	Anadolu Lisesi*	210	3.81	.64	.04
	Fen Lisesi	164	3.83	.59	.05
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.60	.68	.11
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.62	.85	.09
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	3.70	.68	.04
	Mesleki Teknik Lise	424	3.68	.71	.03
Öz yeterlik	Anadolu Lisesi	786	3.84	.69	.02
	Anadolu Lisesi*	210	3.82	.74	.05
	Fen Lisesi	164	3.89	.71	.06
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.80	.77	.13
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.80	.77	.08
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	3.80	.74	.05
	Mesleki Teknik Lise	424	3.82	.73	.04
İnovatif Yaratıcılık	Anadolu Lisesi	786	4.58	.60	.02
	Anadolu Lisesi*	210	4.66	.58	.04
	Fen Lisesi	164	4.66	.55	.04
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	4.61	.52	.08

	İmam-Hatip Lisesi	98	4.45	.70	.07
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	4.58	.60	.04
	Mesleki Teknik Lise	424	4.43	.68	.03
Direnç Dayanıklılık	Anadolu Lisesi	786	3.19	.94	.03
	Anadolu Lisesi*	210	3.21	.92	.06
	Fen Lisesi	164	3.25	.98	.08
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.35	.93	.15
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.34	.94	.10
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	3.24	.88	.06
	Mesleki Teknik Lise	424	3.18	.92	.04

*Sınavla öğrenci alan Anadolu Lisesi

Tablo 4.1.9. (devamı)

Katılımcıların öğrenim gördükleri lise türüne göre girişimciliğin alt boyutlarına yönelik tanımlayıcı istatistikleri.

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>SE</i>
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	Anadolu Lisesi	786	3.85	.81	.03
	Anadolu Lisesi*	210	3.92	.78	.05
	Fen Lisesi	164	3.95	.75	.06
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.91	.75	.12
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.62	.95	.10
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	3.77	.81	.05
	Mesleki Teknik Lise	424	3.83	.79	.04
Risk Eğilimi	Anadolu Lisesi	786	3.66	.84	.03
	Anadolu Lisesi*	210	3.73	.76	.05
	Fen Lisesi	164	3.76	.76	.06
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.74	.88	.14
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.54	.92	.09
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	3.66	.74	.05
	Mesleki Teknik Lise	424	3.62	.82	.04
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	Anadolu Lisesi	786	3.38	.85	.03
	Anadolu Lisesi*	210	3.47	.75	.05
	Fen Lisesi	164	3.47	.73	.06
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.46	.74	.12
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.23	.92	.09
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	3.42	.88	.06
	Mesleki Teknik Lise	424	3.31	.88	.04

Sorumluluk	Anadolu Lisesi	786	3.87	.85	.03
	Anadolu Lisesi*	210	3.86	.79	.05
	Fen Lisesi	164	3.81	.80	.06
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	3.72	.81	.13
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.84	.93	.09
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	3.73	.85	.05
	Mesleki Teknik Lise	424	3.73	.90	.04
Duygusal Zekâ	Anadolu Lisesi	786	3.85	.91	.03
	Anadolu Lisesi*	210	3.91	.85	.06
	Fen Lisesi	164	3.73	.89	.07
	Sosyal Bilimler Lisesi	38	4.14	.69	.11
	İmam-Hatip Lisesi	98	3.77	.96	.10
	Anadolu İmam Hatip Lisesi*	242	3.83	.86	.06
	Mesleki Teknik Lise	424	3.87	.93	.04

*Sınavla öğrenci alan Anadolu Lisesi

Katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin alt boyutlarında öğrenim gördükleri lise türü bakımından anlamlı bir farklılık gösterme durumunu analiz edebilmek için tek yönlü Anova kullanılmıştır. Tek yönlü Anova testinin sonuçları ise Tablo 4.1.10.'da verilmiştir. Yapılan Post Hoc testleri anlamlı farklılığı destekleyecek bir sonuç vermemiştir.

Tablo 4.1.10.

Girişimcilik alt boyutlarının lise türüne göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.

		SS	Df	Ort.	F	p
Liderlik Kapasitesi	Gruplar Arasında	1.85	6	.30	.43	.86
	Gruplar İçinde	1380.83	1955	.70		
İletişim İkna Edebilme	Gruplar Arasında	8.01	6	1.33	1.80	.09
	Gruplar İçinde	1444.29	1955	.74		
Stratejik Kaynak Geliştirme	Gruplar Arasında	6.16	6	1.03	2.06	.06
	Gruplar İçinde	976.01	1955	.50		
Öz yeterlik	Gruplar Arasında	1.113	6	.18	.36	.90
	Gruplar İçinde	1006.06	1955	.51		

İnovatif Yaratıcılık	Gruplar Arasında	12.70	6	2.12	5.57	.00*
	Gruplar İçinde	743.13	1955	.38		
Direnç Dayanıklılık	Gruplar Arasında	3.63	6	.61	.70	.64
	Gruplar İçinde	1686.04	1955	.86		
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	Gruplar Arasında	9.73	6	1.62	2.50	.02*
	Gruplar İçinde	1265.64	1955	.65		
Risk Eğilimi	Gruplar Arasında	5.17	6	.86	1.30	.26
	Gruplar İçinde	1298.45	1955	.66		
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	Gruplar Arasında	7.87	6	1.31	1.85	.09
	Gruplar İçinde	1389.13	1955	.71		
Sorumluluk	Gruplar Arasında	7.74	6	1.29	1.77	.10
	Gruplar İçinde	1423.30	1955	.73		
Duygusal Zekâ	Gruplar Arasında	7.47	6	1.25	1.54	.16
	Gruplar İçinde	1580.47	1955	.81		

* $p < .05$

Tablo 4.1.10. incelendiğinde lise türü bağlamında liderlik kapasitesi ($F=.43$, $p>.05$), iletişim ikna edebilme ($F=1.80$, $p>.05$), stratejik kaynak geliştirme ($F=2.06$, $p>.05$), öz yeterlik ($F=.36$, $p>.05$), direnç-dayanıklılık ($F=.70$, $p>.05$), risk eğilimi ($F=1.30$, $p>.05$), sosyal ağ geliştirme kapasitesi ($F=1.85$, $p>.05$), sorumluluk ($F=1.77$, $p>.05$) ve duygusal zekâ ($F=1.54$, $p>.05$) alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaşmalara rastlanılmamıştır. Ekonomik özgürlük motivasyonu ($F=2.50$, $p<.05$) ve inovatif yaratıcılık ($F=5.57$, $p<.05$) alt boyutlarında ise gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Bu bağlamda ekonomik özgürlük motivasyonu ve inovatif yaratıcılık alt boyutunda gruplar arası farklılaşmanın yönünü ve derecesini belirlemek için Post Hoc testlerden Games Howell analizi kullanılmıştır. Lise türü bağlamında girişimcilik potansiyeli envanteri inovatif yaratıcılık alt boyutu için Games Howell analizi Tablo 4.1.11'de verilmiştir.

Tablo 4.1.11.

Girişimcilik potansiyeli envanteri inovatif yaratıcılık alt boyutunun lise türü kapsamında yapılan Games Howell analizi sonuçları.

Bağımlı Değişken			OF	SE	P
İnovatif	Mesleki	Anadolu Lisesi	-.15	.04	.00*
Yaratıcılık	Teknik Lise	Anadolu Lisesi (Sınavla öğrenci kabul eden)	-.23	.05	.00*
		Fen Lisesi	-.23	.05	.00*

* $p < .05$

Tablo 4.1.11.'de görüldüğü üzere lise türü kapsamında inovatif yaratıcılık alt boyutu için yapılan Post Hoc analizi sonucunda anlamlı düzeyde farklılık görüldüğü saptanmıştır. Ekonomik özgürlük motivasyonu alt boyutu ise Tek Yönlü Anova analizi sonucunda ortaya çıkan anlamlı düzeyde farklılık Post Hoc analizi sonucunda desteklenememiştir. Tablo 4.1.11'de görüldüğü üzere mesleki teknik liseye devam eden katılımcıların inovatif yaratıcılık alt boyutunda aldıkları ortalama puanlar anadolu lisesi, sınavla öğrenci kabul eden anadolu lisesi ve fen lisesine devam eden katılımcıların aldıkları ortalama puanlardan anlamlı düzeyde farklılaşmıştır. Mesleki teknik lisesine devam eden (M=4.43) katılımcıların inovatif yaratıcılık puanları Anadolu lisesi (M=4.58, se=.04), sınavla öğrenci kabul eden Anadolu lisesi (M=4.66) ve fen lisesine (M=4.66) devam eden katılımcılara göre anlamlı düzeyde düşük seviyededir. Mesleki teknik anadolu lisesine devam eden katılımcılar kapsamında değerlendirildiğinde anadolu lisesi, sınavla öğrenci kabul eden anadolu lisesi ve fen lisesine devam eden katılımcılar lehine anlamlı yönde bir farklılık bulgulanmıştır.

Yaşanılan Yerleşim Birimi

Katılımcıların yaşadıkları yerleşim birimi bağlamında girişimcilik becerilerinin farklılaşma durumu incelenecektir. Öncelikle Tablo 4.1.12.'de yerleşim birimi değişkeni özelinde katılımcıların girişimcilik potansiyeli belirleme envanterinin boyutlarına yönelik betimleyici istatistiki bilgileri verilmiştir.

Tablo 4.1.12.

Katılımcıların yaşadıkları yerleşim birimine göre tanımlayıcı istatistikleri.

		<i>n</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>SE</i>
Girişimci Motivasyonlar	İl Merkezi	444	3.73	.65	.03
	İlçe Merkezi	1017	3.78	.64	.02
	Köy	501	3.71	.64	.03
Psikolojik Yetkinlikler	İl Merkezi	444	3.90	.59	.03
	İlçe Merkezi	1017	3.87	.55	.02
	Köy	501	3.88	.58	.03
Sosyal Yetkinlikler	İl Merkezi	444	3.60	.65	.03
	İlçe Merkezi	1017	3.56	.65	.02
	Köy	501	3.49	.68	.03
Yönetmel Yetkinlikler	İl Merkezi	444	3.67	.63	.03
	İlçe Merkezi	1017	3.72	.57	.02
	Köy	501	3.69	.66	.03
Genel Girişimcilik Puanı	İl Merkezi	444	3.72	.51	.02
	İlçe Merkezi	1017	3.74	.47	.01
	Köy	501	3.71	.53	.02

Tablo 4.1.12.'de katılımcıların yaşadıkları yerleşim birimine göre girişimci motivasyonlar, psikolojik yetkinlikler, sosyal yetkinlikler, yönetmel yetkinlikler ve genel girişimcilik puanlarına dair tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Katılımcıların yaşadıkları yerleşim birimine göre girişimcilik becerilerinin istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterme durumunu belirleyebilmek için tek yönlü Anova analizi kullanılmıştır. Bu kapsamda yapılan tek yönlü Anova analizi Tablo 4.1.13.'de verilmiştir.

Tablo 4.1.13.

Girişimcilik boyutlarının yaşadıkları yerleşim birimine göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.

	<i>SS</i>	<i>Df</i>	<i>OF</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Girişimci Motivasyonlar	1.40	2	.70	1.70	.18
Psikolojik Yetkinlikler	.41	2	.20	.64	.53
Sosyal Yetkinlikler	3.23	2	1.62	3.75	.02*

Yönetsel Yetkinlikler	.96	2	.48	1.30	.27
Genel Girişimcilik Puanı	.37	2	.18	.75	.47

* $p < .05$

Tablo 4.1.13.'de görüleceği üzere yaşanan yerleşim birimi bağlamında girişimci motivasyonlar ($F=1.70$, $p>.05$), psikolojik yetkinlikler ($F=.64$, $p>.05$), yönetsel yetkinlikler ($F=.27$, $p>.05$) ve genel girişimcilik puanı ($F=.75$, $p>.05$) boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaşmalara rastlanılmamıştır. Sosyal yetkinlikler ($F=3.75$, $p>.05$) boyutunda ise gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Grup varyanslarının eşit olduğu verilerde ve örneklemelerin eşit olmadığı durumlarda kullanılabilecek post hoc testlerden birisi Scheffe'dir. Gruplar arası bu farklılaşmanın yönünü ve miktarını belirleyebilmek için post hoc testlerden Scheffe seçilmiştir. Tablo 4.1.14'de yapılan Scheffe testinin analizi verilmiştir.

Tablo 4.1.14.

Yaşanılan yerleşim birimine göre sosyal yetkinlikler boyutu için yapılan Scheffe analizi sonuçları.

<i>Yaşanılan yer</i>	<i>Yaşanılan yer</i>	<i>OF</i>	<i>SE</i>	<i>p</i>
İl Merkezi	İlçe Merkezi	.05	.04	.45
	Köy	.12	.04	.03*

* $p < .05$

Tablo 4.1.14'de verilen Scheffe analizi ile il merkezinde yaşayan katılımcıların ($M=3.61$) köyde yaşayan katılımcılara ($M=3.49$) göre sosyal yetkinlikler boyutunda anlamlı düzeyde yüksek bir ortalamaya sahip oldukları saptanmıştır. Tablo 4.1.15'de katılımcıların yaşadıkları yerleşim birimine göre girişimcilik potansiyeli envanterinin alt boyutlarına yönelik tanımlayıcı istatistikleri verilmiştir.

Tablo 4.1.15.

Katılımcıların yaşadıkları yerleşim birimine göre girişimcilik alt boyutlarına yönelik tanımlayıcı istatistikleri.

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>SE</i>
Liderlik Kapasitesi	İl Merkezi	444	3.49	.86	.04
	İlçe Merkezi	1017	3.51	.81	.03
	Köy	501	3.46	.89	.04

İletişim İkna Edebilme	İl Merkezi	444	3.74	.88	.04
	İlçe Merkezi	1017	3.71	.84	.03
	Köy	501	3.75	.88	.04
Stratejik Kaynak Geliştirme	İl Merkezi	444	3.71	.71	.03
	İlçe Merkezi	1017	3.72	.68	.02
	Köy	501	3.68	.76	.03
Öz yeterlik	İl Merkezi	444	3.73	.78	.04
	İlçe Merkezi	1017	3.85	.69	.02
	Köy	501	3.86	.71	.03
İnovatif Yaratıcılık	İl Merkezi	444	4.57	.60	.03
	İlçe Merkezi	1017	4.57	.60	.02
	Köy	501	4.52	.67	.03
Direnç Dayanıklılık	İl Merkezi	444	3.27	.94	.05
	İlçe Merkezi	1017	3.17	.92	.03
	Köy	501	3.25	.93	.04
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	İl Merkezi	444	3.80	.83	.04
	İlçe Merkezi	1017	3.88	.81	.03
	Köy	501	3.81	.78	.03
Risk Eğilimi	İl Merkezi	444	3.67	.80	.04
	İlçe Merkezi	1017	3.68	.82	.03
	Köy	501	3.63	.82	.04
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	İl Merkezi	444	3.47	.80	.04
	İlçe Merkezi	1017	3.41	.85	.03
	Köy	501	3.24	.85	.04
Sorumluluk	İl Merkezi	444	3.76	.85	.04
	İlçe Merkezi	1017	3.85	.82	.03
	Köy	501	3.80	.92	.04
Duygusal Zekâ	İl Merkezi	444	3.82	.92	.04
	İlçe Merkezi	1017	3.86	.87	.03
	Köy	501	3.84	.94	.04

Tablo 4.1.16.'da katılımcıların yaşadıkları yerleşim birimlerine göre girişimciliğin alt boyutlarının anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan tek yönlü Anova analizi verilmiştir.

Tablo 4.1.16.

Girişimcilik alt boyutlarının yaşanılan yer birimine göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.

		<i>SS</i>	<i>Df</i>	<i>OF</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Liderlik Kapasitesi	Gruplar Arasında	.99	2	.50	.70	.50
	Gruplar İçinde	1381.68	1959	.70		
İletişim İkna Edebilme	Gruplar Arasında	.57	2	.28	.38	.68
	Gruplar İçinde	1451.73	1959	.74		
Stratejik Kaynak Geliştirme	Gruplar Arasında	.62	2	.31	.62	.54
	Gruplar İçinde	981.55	1959	.50		
Öz yeterlik	Gruplar Arasında	5.27	2	2.64	5.16	.05
	Gruplar İçinde	1001.89	1959	.51		
İnovatif Yaratıcılık	Gruplar Arasında	1.09	2	.54	1.41	.24
	Gruplar İçinde	754.75	1959	.38		
Direnç Dayanıklılık	Gruplar Arasında	4.58	2	2.29	2.66	.07
	Gruplar İçinde	1685.10	1959	.86		
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	Gruplar Arasında	2.70	2	1.35	2.08	.13
	Gruplar İçinde	1272.68	1959	.65		
Risk Eğilimi	Gruplar Arasında	.76	2	.38	.57	.56
	Gruplar İçinde	1302.86	1959	.66		
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	Gruplar Arasında	15.25	2	7.63	10.81	.00*
	Gruplar İçinde	1381.75	1959	.70		
Sorumluluk	Gruplar Arasında	2.51	2	1.26	1.72	.18
	Gruplar İçinde	1428.52	1959	.73		
Duygusal Zekâ	Gruplar Arasında	.55	2	.28	.34	.71
	Gruplar İçinde	1587.39	1959	.81		

* $p < .05$

Tablo 4.1.16.'da görüleceği üzere yaşanılan yerleşim birimi bağlamında liderlik kapasitesi ($F=.70$, $p>.05$), iletişim ikna edebilme ($F=.38$, $p>.05$), stratejik kaynak geliştirme ($F=.62$, $p>.05$), öz yeterlik ($F=5.16$, $p>.05$), direnç-dayanıklılık ($F=2.66$, $p>.05$), ekonomik özgürlük motivasyonu ($F=2.08$, $p>.05$), risk eğilimi ($F=.57$, $p>.05$), sorumluluk ($F=1.72$, $p>.05$) ve duygusal zekâ ($F=.34$, $p>.05$) alt boyutlarında anlamlı farklılaşmalara rastlanılmamıştır. Sosyal ağ geliştirme kapasitesi ($F=10.81$, $p<.05$) alt boyutunda yaşanılan yerleşim birimi bağlamında anlamlı düzeyde bir farklılaşma bulgulanmıştır. Scheffe analizi verilerin homojen dağıldığı ve gruplardaki örneklem sayılarının eşit olmadığı durumlarda

kullanılabilecek post hoc testlerden birisidir. Bu farklılaşmanın yönünü ve miktarını belirleyebilmek için post hoc testlerden Scheffe kullanılmıştır. Yapılan Scheffe analizi Tablo 4.1.17.'de verilmiştir.

Tablo 4.1.17.

Yaşanılan yerleşim birimine göre sosyal ağ geliştirme kapasitesi alt boyutu için yapılan Scheffe analizi sonuçları.

<i>Yaşanılan Yer</i>	<i>Yaşanılan Yer</i>	<i>OF</i>	<i>SE</i>	<i>P</i>
Köy	İl Merkezi	-.24	.05	.00*
	İlçe Merkezi	-.17	.05	.00*

* $p < .05$

Tablo 4.1.17.'de görüleceği üzere il merkezi (M=3.47) ve ilçe merkezinde (M=3.41) yaşayan katılımcıların sosyal ağ geliştirme kapasitesi alt boyutunda köyde (M=3.24) yaşayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek ortalamaya sahip olduğu bulgulanmıştır.

Okulun Bulunduğu Yerleşim Birimi

Katılımcıların öğrenim gördükleri okulların yerleşim birimlerine göre girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinden aldıkları puanlar arasındaki farklılaşma durumu incelenmiştir. Öncelikle Tablo 4.1.18.'de yerleşim birimi değişkeni özelinde katılımcıların girişimcilik potansiyeli belirleme envanterinin boyutlarına yönelik betimleyici istatistiki bilgileri verilmiştir.

Tablo 4.1.18.

Katılımcıların okulun bulunduğu yerleşim birimine göre girişimcilik boyutlarını tanımlayıcı istatistikleri.

		<i>n</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>SE</i>
Girişimci Motivasyonlar	İl Merkezi	580	3.75	.62	.02
	İlçe Merkezi	1382	3.75	.65	.02
	İl Merkezi	580	3.90	.57	.02
Psikolojik Yetkinlikler	İlçe Merkezi	1382	3.86	.56	.02

Sosyal Yetkinlikler	İl Merkezi	580	3.58	.63	.03
	İlçe Merkezi	1382	3.53	.66	.02
Yönetmel Yetkinlikler	İl Merkezi	580	3.66	.61	.03
	İlçe Merkezi	1382	3.71	.60	.02
Genel Girişimcilik Puanı	İl Merkezi	580	3.72	.49	.02
	İlçe Merkezi	1382	3.73	.49	.01

Tablo 4.1.18.'de katılımcıların öğrenim gördükleri okulların bulunduğu yerleşim birimine göre girişimci motivasyonlar, psikolojik yetkinlikler, sosyal yetkinlikler, yönetmel yetkinlikler ve genel girişimcilik puanlarına dair tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tablo incelendiğinde katılımcıların genel olarak boyutlarda birbirlerine yakın ortalamalara sahip oldukları görülmektedir. Sadece psikolojik yetkinlikler boyutunda il merkezinde bulunan okullarda öğrenim gören öğrencilerin ilçe merkezinde bulunan okullarda öğrenim gören öğrencilere göre ortalama puanlarının biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 4.1.19.'da katılımcıların yukarıdaki boyutlarda aldıkları puanların farklılaşma düzeyini belirleyebilmek için yapılan Bağımsız Gruplar t-testi analizi sunulmuştur.

Tablo 4.1.19.

Girişimcilik boyutlarının okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları.

		<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>T</i>	<i>Df</i>	<i>p</i>	<i>SE</i>
Girişimci Motivasyonlar	Varyanslar eşit	1.09	.30	-.11	1960	.91	.03
	Varyanslar eşit değil			-.11	1122.91	.91	.03
Psikolojik Yetkinlikler	Varyanslar eşit	1.32	.25	1.64	1960	.10	.03
	Varyanslar eşit değil			1.63	1062.46	.10	.03
Sosyal Yetkinlikler	Varyanslar eşit	2.54	.11	1.50	1960	.15	.03
	Varyanslar eşit değil			1.48	1139.42	.14	.03
Yönetmel Yetkinlikler	Varyanslar eşit	.07	.79	-1.57	1960	.12	.03
	Varyanslar eşit değil			-1.55	1066.47	.12	.03
Genel Girişimcilik Puanı	Varyanslar eşit	.32	.57	-.21	1960	.83	.02
	Varyanslar eşit değil			-.21	1090.50	.83	.02

Tablo 4.1.19.'da görüldüğü üzere okulun bulunduğu yer birim değişkeni bağlamında öğrencilerin girişimci motivasyonlar ($F=1.09$, $p>.05$) psikolojik yetkinlikler ($F=1.32$, $p>.05$) sosyal yetkinlikler ($F=2.54$, $p>.05$) yönetmel yetkinlikler ($F=.07$, $p>.05$) ve genel girişimcilik puanları ($F=.32$, $p>.05$) boyutlarında aldıkları puanlar gruplar arasında

anlamalı düzeyde bir farklılık göstermemiştir. Tablo 4.1.20.'de okulun bulunduğu yerleşim birimine göre katılımcıların girişimcilik alt boyutlarına yönelik tanımlayıcı istatistikleri verilmiştir.

Tablo 4.1.20.

Katılımcıların okulun bulunduğu yerleşim birimine göre girişimcilik alt boyutlarını tanımlayıcı istatistikleri.

		<i>n</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>SE</i>
Liderlik Kapasitesi	İl Merkezi	580	3.48	.84	.03
	İlçe Merkezi	1382	3.50	.84	.02
İletişim İkna Edebilme	İl Merkezi	580	3.72	.84	.03
	İlçe Merkezi	1382	3.73	.87	.02
Stratejik Kaynak Geliştirme	İl Merkezi	580	3.70	.71	.03
	İlçe Merkezi	1382	3.71	.71	.02
Özyeterlik	İl Merkezi	580	3.76	.74	.03
	İlçe Merkezi	1382	3.85	.70	.02
İnovatif Yaratıcılık	İl Merkezi	580	4.58	.60	.02
	İlçe Merkezi	1382	4.55	.63	.02
Direnç Dayanıklılık	İl Merkezi	580	3.29	.91	.04
	İlçe Merkezi	1382	3.18	.93	.03
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	İl Merkezi	580	3.82	.80	.03
	İlçe Merkezi	1382	3.85	.81	.02
Risk Eğilimi	İl Merkezi	580	3.68	.78	.03
	İlçe Merkezi	1382	3.66	.83	.02
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	İl Merkezi	580	3.45	.82	.03
	İlçe Merkezi	1382	3.35	.85	.02
Sorumluluk	İl Merkezi	580	3.75	.86	.04
	İlçe Merkezi	1382	3.84	.85	.02
Duygusal Zekâ	İl Merkezi	580	3.81	.88	.04
	İlçe Merkezi	1382	3.87	.91	.02

Tablo 4.1.20.'de katılımcıların öğrenim gördükleri okulların bulunduğu yerleşim birimine göre girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin alt boyutlarına dair tanımlayıcı istatistikleri verilmiştir. Tablo 4.1.21.'de katılımcıların okullarının bulunduğu yerleşim birimine göre girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin alt boyutlarında aldıkları puanların anlamalı düzeyde farklılaşma durumunun gösterildiği Bağımsız Gruplar t-testi analizi verilmiştir.

Tablo 4.1.21.

Girişimcilik alt boyutlarının okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları.

		<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>T</i>	<i>Df</i>	<i>p</i>	<i>SE</i>
Liderlik Kapasitesi	Varyanslar eşit	.10	.74	-.54	1960	.59	.04
	Varyanslar eşit değil			-.54	1089.70	.59	.04
İletişim İkna Edebilme	Varyanslar eşit	1.09	.30	-.13	1960	.90	.04
	Varyanslar eşit değil			-.13	1116.99	.89	.04
Stratejik Kaynak Geliştirme	Varyanslar eşit	.02	.88	-.43	1960	.67	.04
	Varyanslar eşit değil			-.43	1081.57	.67	.04
Öz yeterlik	Varyanslar eşit	2.19	.14	-2.57	1960	.01*	.04
	Varyanslar eşit değil			-2.50	1033.68	.01*	.04
İnovatif Yaratıcılık	Varyanslar eşit	1.29	.26	.99	1960	.32	.03
	Varyanslar eşit değil			1.01	1134.97	.31	.03
Direnç Dayanıklılık	Varyanslar eşit	.05	.94	2.51	1960	.01*	.05
	Varyanslar eşit değil			2.54	1114.60	.01*	.05
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	Varyanslar eşit	.48	.49	-.78	1960	.43	.04
	Varyanslar eşit değil			-.79	1090.86	.43	.04
Risk Eğilimi	Varyanslar eşit	2.21	.14	.60	1960	.55	.04
	Varyanslar eşit değil			.62	1156.75	.54	.04
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	Varyanslar eşit	.89	.34	2.39	1960	.02*	.04
	Varyanslar eşit değil			2.44	1134.60	.01*	.04
Sorumluluk	Varyanslar eşit	.04	.83	-2.13	1960	.03*	.04
	Varyanslar eşit değil			-2.12	1073.68	.03*	.04
Duygusal Zekâ	Varyanslar eşit	.19	.67	-1.38	1960	.17	.04
	Varyanslar eşit değil			-1.39	1110.17	.16	.04

* $p < .05$

Tablo 4.1.21.'de görüldüğü gibi okulun bulunduğu yerleşim birimi bağlamında öz yeterlik ($F=2.19$, $p<.05$), direnç-dayanıklılık ($F=.05$, $p<.05$), sosyal ağ geliştirme kapasitesi ($F=.89$, $p<.05$) ve sorumluluk ($F=.04$, $p<.05$) alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma saptanmıştır. Liderlik kapasitesi, iletişim ikna edebilme, stratejik kaynak geliştirme, inovatif yaratıcılık, ekonomik özgürlük motivasyonu, risk eğilimi, duygusal zekâ alt boyutlarında ise okulun bulunduğu yerleşim birimi bağlamında anlamlı farklılaşmalara rastlanılmamıştır. Özyeterlik alt boyutunda ilçe merkezinde bulunan okullarda öğrenim gören öğrenciler lehine ($M=3.85$, $se=.04$) anlamlı düzeyde bir farklılaşma saptanmıştır. Direnç-dayanıklılık alt boyutunda il merkezinde bulunan okullarda öğrenim gören öğrenciler lehine ($M=3.29$, $se=.05$) anlamlı düzeyde bir farklılaşma bulunmuştur. Sosyal ağ geliştirme kapasitesi alt boyutunda il merkezinde bulunan okullarda öğrenim gören öğrenciler lehine ($M=3.45$, $se=.04$) anlamlı düzeyde bir farklılaşma bulunmuştur. Sorumluluk alt boyutunda ise ilçe merkezinde bulunan okullarda öğrenim gören öğrenciler lehine ($M=3.84$, $se=.04$) anlamlı düzeyde bir farklılaşma bulunmuştur.

Akademik Başarı

Katılımcıların akademik başarıları en son karne not ortalamaları alınarak belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda bu başlık altında katılımcıların son dönemdeki not ortalamaları ile girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki ilişkiler incelenecektir. Son dönem not ortalaması ile girişimcilik arasındaki ilişkileri belirleyebilmek için Pearson korelasyon katsayısı yöntemi kullanılmıştır. Tablo 4.1.22.'de karne not ortalaması ile girişimcilik boyutları arasındaki korelasyon analizi verilmiştir.

Tablo 4.1.22.

Akademik başarı ile girişimcilik boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.
($n=1945$)

Akademik Başarı		
Girişimci Motivasyonlar	Pearson Correlation	-.01
	Sig. (2-tailed)	.59
Psikolojik Yetkinlikler	Pearson Correlation	.06*
	Sig. (2-tailed)	.01
Sosyal Yetkinlikler	Pearson Correlation	-.01
	Sig. (2-tailed)	.55

Yönetsel Yetkinlikler	Pearson Correlation	.02
	Sig. (2-tailed)	.26
Genel Girişimcilik Puanı	Pearson Correlation	.02
	Sig. (2-tailed)	.27

* $p < .05$

Tablo 4.1.22.'de görüldüğü gibi katılımcıların akademik başarıları ile girişimci motivasyonlar, sosyal yetkinlikler, yönetsel yetkinlikler ve genel girişimcilik puanları arasında herhangi bir ilişki saptanamamıştır. Yalnızca psikolojik yetkinlikler ile en son akademik başarı arasında ($p=.06$) zayıf düzeyde pozitif yönde bir korelasyona rastlanılmıştır. Tablo 4.1.23.'te katılımcıların akademik başarıları ile girişimcilik alt boyutları arasındaki korelasyon analizi verilmiştir.

Tablo 4.1.23.

Akademik başarı ile girişimcilik alt boyutları arasındaki korelasyon analizi.

		<i>Akademik Başarı</i>
Liderlik Kapasitesi	Pearson Correlation	-.01
	Sig. (2-tailed)	.60
İletişim İkna Edebilme	Pearson Correlation	-.05*
	Sig. (2-tailed)	.04
Stratejik Kaynak Geliştirme	Pearson Correlation	.03
	Sig. (2-tailed)	.16
Özyeterlik	Pearson Correlation	.03
	Sig. (2-tailed)	.14
İnovatif Yaratıcılık	Pearson Correlation	.11*
	Sig. (2-tailed)	.00
Direnç Dayanıklılık	Pearson Correlation	.03
	Sig. (2-tailed)	.17
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	Pearson Correlation	-.04
	Sig. (2-tailed)	.11
Risk Eğilimi	Pearson Correlation	.02
	Sig. (2-tailed)	.47
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	Pearson Correlation	.03
	Sig. (2-tailed)	.24
Sorumluluk	Pearson Correlation	.03
	Sig. (2-tailed)	.13

Duygusal Zekâ	Pearson Correlation	-.02
	Sig. (2-tailed)	.29

* $p < .05$

Tablo 4.1.23'te görüldüğü gibi genel olarak girişimciliğin alt boyutları ile katılımcıların akademik başarıları arasında herhangi bir ilişki saptanamamıştır. İnovatif yaratıcılık alt boyutu ile akademik başarı arasında ($p=.06$) zayıf düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca iletişim ikna edebilme alt boyutu ile akademik başarı arasında ($p=.05$) çok zayıf düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

4.2. Girişimcilik becerisi ile duygusal zekâ düzeyi arasındaki ilişkilere dair bulgular.

Katılımcıların girişimcilik potansiyeli envanterinden aldıkları puanlar ile duygusal zekâ ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyon incelenmiştir. Tablo 4.2.1'de katılımcıların girişimcilik potansiyeli envanteri ile duygusal zekâ ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 4.2.1.

Katılımcıların girişimcilik boyutları ile duygusal zekâ alt boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.

	Ort.	SD
Psikolojik Yetkinlikler	3.88	.57
Sosyal Yetkinlikler	3.55	.66
Yönetsel Yetkinlikler	3.70	.61
Girişimci Motivasyonlar	3.75	.64
Genel Girişimcilik Puanı	3.73	.50
Duygusal Anlama	4.11	.68
Duygusal Kolaylaştırma	3.70	.70
Duygu Düzenleme	3.82	.76

Tablo 4.2.1'de görüleceği üzere katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanteri ile duygusal zekâ ölçeğinin boyutlarında ortalamanın üzerinde puanlar aldıkları saptanmıştır. En düşük ortalama puan sosyal yetkinlikler ($M=3.55$, $sd=.66$) ile duygusal kolaylaştırma ($M=3.70$, $sd=.70$) boyutlarında, en yüksek ortalama puan ise duygusal anlama ($M=4.11$, $sd=.68$) boyutundadır. Tablo 4.2.2'de katılımcıların girişimcilik

potansiyeli belirleme envanterinde yer alan alt boyutlar ile duygusal zekâ ölçeğinin alt boyutlarında aldıkları puanların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 4.2.2.

Katılımcıların girişimciliğin alt boyutları ile duygusal zekâ alt boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.

	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>
Duygusal Anlama	4.11	.68
Duygusal Kolaylaştırma	3.69	.70
Duygu Düzenleme	3.82	.76
Duygusal Zekâ Genel Puan	3.92	.58
Liderlik Kapasitesi	3.49	.84
İletişim İkna Edebilme	3.73	.86
Stratejik Kaynak Geliştirme	3.71	.71
Özyeterlik	3.83	.72
İnovatif Yaratıcılık	4.56	.62
Direnç Dayanıklılık	3.21	.93
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	3.84	.81
Risk Eğilimi	3.66	.82
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	3.38	.84
Sorumluluk	3.81	.85

Tablo 4.2.2'de görüleceği üzere katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanteri ile duygusal zekâ ölçeğinin alt boyutlarında ortalamanın üzerinde puanlar aldıkları görülmüştür. En düşük ortalama puan direnç-dayanıklılık ($M=3.21$, $sd=.93$), en yüksek ortalama puan ise inovatif yaratıcılık ($M=4.56$, $sd=.62$) alt boyutlarındadır. Tablo 4.2.3'te ise katılımcıların girişimcilik potansiyeli belirleme envanterinde yer alan boyutlar ile duygusal zekâ ölçeğinde yer alan alt boyutlar arasındaki korelasyon değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.2.3

Girişimcilik boyutları ile duygusal zekâ alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.

		Duygusal Anlama	Duygusal Kolaylaştırma	Duygu Düzenleme
Psikolojik Yetkinlikler	Pearson Correlat	.41*	.40*	.60*

	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00
Sosyal Yetkinlikler	Pearson Correlat	.42*	.54*	.34*
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00
Yönetmel Yetkinlikler	Pearson Correlat	.45*	.59*	.55*
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00
Girişimci	Pearson Correlat	.31*	.76*	.24*
Motivasyonlar	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00
Genel Girişimcilik	Pearson Correlat	.51*	.71*	.58*
Puanı	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00

* $p < .05$

Tablo 4.2.3'te görüleceği üzere psikolojik yetkinlikler, sosyal yetkinlikler, yönetmel yetkinlikler, girişimci motivasyonlar ve genel girişimcilik puanları ile duygusal anlama, duygusal kolaylaştırma ve duygu düzenleme puanları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler vardır. Duygusal kolaylaştırma alt boyutu ile girişimci motivasyonlar ($p=.76$) ve genel girişimcilik puanı ($p=.71$) arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca psikolojik yetkinlikler ile duygu düzenleme boyutları arasında yüksek düzeyde ($p=.60$) pozitif yönlü bir ilişki vardır. Girişimciliğin alt boyutları ile duygusal zekâ boyutları arasındaki ilişkileri içeren korelasyon analizi Tablo 4.2.4'de verilmiştir.

Tablo 4.2.4.

Girişimcilik alt boyutları ile duygusal zekâ alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.

		Duygusal	Duygusal	Duygu	Duygu
		Anlama	Kolaylaştırma	Düzenleme	sal
					Zekâ
Liderlik Kapasitesi	Pearson	.43*	.55*	.43*	.51*
	Corelation				
	Sig. (2-stailed)	.00	.00	.00	.00
İletişim İkna Edebilme	Pearson	.43*	.64*	.38*	.47*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
Stratejik Kaynak	Pearson	.41*	.50*	.46*	.53*
Geliştirme	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00

Özyeterlik	Pearson	.25*	.40*	.47*	.49*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
İnovatif Yaratıcılık	Pearson	.41*	.31*	.35*	.45*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
Direnç Dayanıklılık	Pearson	.10*	.25*	.47*	.40*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	Pearson	.25*	.30*	.14*	.21*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
Risk Eğilimi	Pearson	.24*	.91*	.24*	.30*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	Pearson	.21*	.19*	.14*	.18*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
Sorumluluk	Pearson	.34*	.37*	.33*	.41*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00

* $p < .05$

Tablo 4.2.4'de görüleceği üzere girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin alt boyutları ile duygusal anlama, duygusal kolaylaştırma ve duygu düzenleme puanları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler vardır. Risk eğilimi ile duygusal kolaylaştırma arasında ($p=.91$) çok yüksek düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca iletişim ve ikna edebilme ile duygusal kolaylaştırma arasında ($p=.64$) yüksek düzeyde pozitif yönde bir ilişki vardır. En zayıf korelasyon değerinin ise duygusal anlama ile direnç-dayanıklılık arasında ($p=.10$) olduğu saptanmıştır.

4.3. Girişimcilik becerisi ile okul iklimi arasındaki ilişkilere dair bulgular.

Katılımcıların girişimcilik potansiyeli envanterinden aldıkları puanlar ile okul iklimi ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyon incelenmiştir. Tablo 4.3.1'de katılımcıların girişimcilik potansiyeli envanteri ile okul iklimi ölçeğinin boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 4.3.1.

Katılımcıların girişimcilik boyutları ile okul iklimi boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.

	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>
Girişimci Motivasyonlar	3.75	.64
Psikolojik Yetkinlikler	3.88	.57
Sosyal Yetkinlikler	3.55	.66
Yönetsel Yetkinlikler	3.70	.61
Genel Girişimcilik Puanı	3.73	.50
Destekleyici Öğretmen Davranışları	3.66	.94
Başarı Odaklık	4.16	.73
Güvenli Ö.Ortamı Olumlu Akran İletişimi	3.71	.80
Okul İklimi Genel Puanı	3.77	.69

Tablo 4.3.1'de görüleceği üzere katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutlarında ve okul iklimi ölçeğinin alt boyutların ortalamasının üzerinde puanlar aldıkları saptanmıştır. En düşük ortalama puan sosyal yetkinlikler, yönetsel yetkinlikler ve güvenli öğrenme ortamı olumlu akran iletişimi boyutlarında, en yüksek ortalama puan ise başarı odaklık alt boyutundadır. Tablo 4.3.2'de katılımcıların girişimcilik potansiyeli belirleme envanterinde yer alan alt boyutlar ile okul iklimi ölçeğinin alt boyutlarında aldıkları puanların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 4.3.2.

Katılımcıların girişimcilik alt boyutları ile okul iklimi alt boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.

	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>
Liderlik Kapasitesi	3.49	.84
İletişim İkna Edebilme	3.73	.87
Stratejik Kaynak Geliştirme	3.71	.71
Özyeterlik	3.83	.72
İnovatif Yaratıcılık	4.56	.62
Direnç Dayanıklılık	3.21	.93
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	3.84	.81
Risk Eğilimi	3.66	.82
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	3.38	.84

Sorumluluk	3.81	.85
Duygusal Zekâ	3.85	.90
Destekleyici Öğretmen Davranışları	3.66	.94
Başarı Odaklık	4.16	.73
Güvenli Ö.Ortamı Olumlu Akran İletişimi	3.71	.80
Okul İklimi Genel Puanı	3.77	.69

Tablo 4.3.2'de görüleceği üzere katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin ve okul iklimi ölçeğinin alt boyutlarında ortalamaların üzerinde puanlar aldıkları saptanmıştır. En düşük ortalama puan direnç-dayanıklılık alt boyutunda, en yüksek ortalama puan ise inovatif yaratıcılık alt boyutundadır. Tablo 4.3.3.'te katılımcıların girişimcilik potansiyeli belirleme envanterinde yer alan boyutlar ile okul iklimi ölçeğinin alt boyutları arasındaki korelasyon değerleri verilmiştir.

Tablo 4.3.3.

Girişimcilik boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.

		Destekleyici Öğretmen Davranışları	Başarı Odaklık	Güvenli Ö. Ortamı Olumlu Akran İletişimi	Okul İklimi Genel Puan
Girişimci	Pearson	-.01	.05*	-.05*	-.02
Motivasyonlar	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.69	.03	.03	.37
Psikolojik	Pearson	.12*	.18*	.16*	.18*
Yetkinlikler	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
Sosyal	Pearson	.03	.10*	-.04	.01
Yetkinlikler	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.14	.00	.06	.55
Yönetmel	Pearson	.17*	.23*	.12*	.19*
Yetkinlikler	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
Genel	Pearson	.13*	.20*	.09*	.15*
Girişimcilik	Corelation				

Puanı	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
-------	-----------------	-----	-----	-----	-----

* $p < .05$

Tablo 4.3.3.'te görüleceği üzere girişimciliğin boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasında genel itibariyle pozitif yönde zayıf düzeyde korelasyon bulunmuştur. En yüksek korelasyon değeri ($p=.23$) başarı odaklılık ile yönetsel yetkinlik boyutları arasındadır. En düşük korelasyon değeri ise negatif yönde ($p=.01$) girişimci motivasyonlar ile destekleyici öğretmen davranışları boyutları arasındadır. Tablo 4.3.4.'de girişimcilik becerisi alt boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.3.4.

Girişimcilik alt boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.

		Destekleyici Öğretmen Davranışları	Başarı Odaklılık	Güvenli Ö. Ortamı Olumlu Akran İletişimi	Okul İklimi Genel Puanı
Liderlik Kapasitesi	Pearson	.07*	.12*	.03	.07*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.19	.00
İletişim İkna	Pearson	.07*	.15*	.04	.09*
Edebilme	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.05	.00
Stratejik Kaynak	Pearson	.15*	.20*	.09*	.16*
Geliştirme	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
Özyeterlik	Pearson	.18*	.22*	.18*	.23*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
İnovatif Yaratıcılık	Pearson	.14*	.26*	.15*	.20*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00

Direnç Dayanıklılık	Pearson	.03	.02	.12*	.08*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.17	.40	.00	.00
Ekonomik Özgürlük	Pearson	-.07*	.02	-.11*	-.09*
Motivasyonu	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.46	.00	.00
Risk Eğilimi	Pearson	.06*	.06*	.03	.06*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.01	.01	.19	.01
Sosyal Ağ Geliştirme	Pearson	-.02	.01	-.11*	-.07*
Kapasitesi	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.34	.79	.00	.00
Sorumluluk	Pearson	.15*	.21*	.07*	.15*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00	.00
Duygusal Zekâ	Pearson	.12*	.17*	.06*	.12*
	Corelation				
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.01	.00

* $p < .05$

Tablo 4.3.4.'de görüleceği üzere girişimciliğin boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasında genel itibariyle pozitif yönde zayıf düzeyde korelasyon bulunmuştur. En yüksek korelasyon değeri ($p=.27$) inovatif yaratıcılık ve başarı odaklık alt boyutları arasındadır. En düşük korelasyon değeri ise ($p=.00$) sosyal ağ geliştirme kapasitesi ile başarı odaklık alt boyutları arasında bulunmuştur.

4.4. Girişimcilik becerisi ile anne-baba tutumu arasındaki ilişkilere dair bulgular.

Katılımcıların girişimcilik potansiyeli envanterinden aldıkları puanlar ile anne-baba tutum ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyon incelenmiştir. Tablo 4.4.1'de katılımcıların girişimcilik potansiyeli envanteri ile anne-baba tutum ölçeğinin boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 4.4.1.

Katılımcıların girişimcilik boyutları ile anne-baba tutum ölçeği alt boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.

	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>
Girişimci Motivasyonlar	3.75	.64
Psikolojik Yetkinlikler	3.88	.57
Sosyal Yetkinlikler	3.55	.66
Yönetsel Yetkinlikler	3.70	.61
Genel Girişimcilik Puanı	3.73	.50
Kabul İlgi Ortalama	3.13	.60
Psikolojik Özerklik Ortalama	2.32	.61
Denetim Ortalama	4.35	.82

Tablo 4.4.1.'de görüleceği üzere katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutlarında ve anne-baba tutum ölçeğinin alt boyutlarında genel olarak ortalamanın üzerinde puanlar aldıkları saptanmıştır. Anne-baba tutum ölçeğinin psikolojik özerklik alt boyutunda ise katılımcılar ortalamanın altında puan almıştır ($M=2.32$, $sd=.61$). En düşük ortalama puan psikolojik özerklik ($M=2.32$, $sd=.61$) ve kabul ilgi ($M=3.13$, $sd=.60$) alt boyutlarında, en yüksek ortalama puan ise denetim ($M=4.35$, $sd=.82$) alt boyutundadır. Tablo 4.4.2'de katılımcıların girişimcilik potansiyeli belirleme envanterinde yer alan alt boyutlar ile anne-baba tutum ölçeğinin alt boyutlarında aldıkları puanların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 4.4.2.

Katılımcıların girişimcilik alt boyutları ile anne-baba tutum ölçeği alt boyutları bağlamında tanımlayıcı istatistikleri.

	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>
Liderlik Kapasitesi	3.49	.84
İletişim İkna Edebilme	3.73	.86
Stratejik Kaynak Geliştirme	3.71	.71
Özyeterlik	3.83	.72
İnovatif Yaratıcılık	4.56	.62
Direnç Dayanıklılık	3.21	.93
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	3.84	.81
Risk Eğilimi	3.66	.82
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	3.38	.84
Sorumluluk	3.81	.85

Duygusal Zekâ	3.85	.90
Kabul İlgi	3.13	.60
Psikolojik Özerklik	2.32	.61
Denetim	4.35	.82

Tablo 4.4.2'de görüleceği üzere katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin ve anne-baba tutum ölçeğinin alt boyutlarında genel olarak ortalamanın üzerinde puanlar aldıkları saptanmıştır. Anne-baba tutum ölçeğinin psikolojik özerklik alt boyutunda ise katılımcılar ortalamanın altında puan almıştır (M=2.32, sd=.61). En düşük ortalama puanlar psikolojik özerklik (M=2.32, sd=.61, kabul ilgi (M=3.13, sd=.60) ve direnç-dayanıklılık (M=3.21, sd=.93) alt boyutlarında, en yüksek ortalama puan ise inovatif yaratıcılık (M=4.56, sd=.62) alt boyutundadır. Tablo 4.4.3.'te katılımcıların girişimcilik potansiyeli belirleme envanterinde yer alan boyutlar ile anne-baba tutum ölçeğinin alt boyutları arasındaki korelasyon değerleri verilmiştir.

Tablo 4.4.3.

Girişimcilik boyutları ile anne-baba tutum ölçeği alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.

		Kabul İlgi	Psikolojik Özerklik	Denetim
Girişimci Motivasyonlar	Pearson Corelation	.04	-.04	-.13*
	Sig. (2-tailed)	.08	.05	.00
Psikolojik Yetkinlikler	Pearson Corelation	.22*	.12*	.00
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.79
Sosyal Yetkinlikler	Pearson Corelation	.16*	-.03	-.06*
	Sig. (2-tailed)	.00	.22	.00
Yönetsel Yetkinlikler	Pearson Corelation	.28*	.04	-.03
	Sig. (2-tailed)	.00	.07	.13
Genel Girişimcilik Puanı	Pearson Corelation	.25*	.04	-.06*
	Sig. (2-tailed)	.00	.08	.01

* $p < .05$

Tablo 4.4.3'te görüldüğü gibi genel olarak girişimcilik boyutları ile kabul/ilgi, psikolojik özerklik ve denetim boyutları arasında zayıf düzeyde ilişkiler vardır. En yüksek korelasyon değeri kabul/ilgi ile yönetsel yetkinlikler arasındadır ($p=.28$). En düşük korelasyon değeri ise psikolojik yetkinlikler ile denetim boyutları arasındadır ($p=.00$). Denetim ile girişimci motivasyonlar ($p=-.13$), sosyal yetkinlikler ($p=-.06$) ve genel girişimcilik puanı ($p=-.06$) arasında zayıf düzeyde negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Tablo 4.4.4.'de girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin alt boyutları ile anne-baba tutumları arasındaki korelasyon değerleri verilmiştir.

Tablo 4.4.4.

Girişimcilik alt boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları.

		Kabul İlgisi	Psikolojik Özerklik	Denetim
Liderlik Kapasitesi	Pearson Corelation	.18*	-.01	-.07*
	Sig. (2-tailed)	.00	.68	.00
İletişim İkna Edebilme	Pearson Corelation	.20*	-.03	-.01
	Sig. (2-tailed)	.00	.14	.76
Stratejik Kaynak Geliştirme	Pearson Corelation	.23*	.00	-.02
	Sig. (2-tailed)	.00	.90	.40
Özyeterlik	Pearson Corelation	.27*	.13*	-.02
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.47
İnovatif Yaratıcılık	Pearson Corelation	.15*	.07*	.10*
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00
Direnc Dayanıklılık	Pearson Corelation	.16*	.15*	-.07*
	Sig. (2-tailed)	.00	.00	.00
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	Pearson Corelation	.00	-.09*	-.08*
	Sig. (2-tailed)	.95	.00	.00
Risk Eğilimi	Pearson Corelation	.06*	.03	-.12*
	Sig. (2-tailed)	.00	.25	.00

Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	Pearson Corelation	.04	-.01	-.09*
	Sig. (2-tailed)	.05	.70	.00
Sorumluluk	Pearson Corelation	.17*	-.01	.03
	Sig. (2-tailed)	.00	.57	.23
Duygusal Zekâ	Pearson Corelation	.16*	-.02	.00
	Sig. (2-tailed)	.00	.46	.98

* $p < .05$

Tablo 4.4.4.'de görüldüğü gibi genel olarak girişimcilik alt boyutları ile kabul/ilgi, psikolojik özerklik ve denetim boyutları arasında zayıf düzeyde ilişkiler vardır. En yüksek korelasyon değeri öz yeterlik ile kabul/ilgi arasındadır ($p=.27$). Ayrıca kabul-ilgi ile liderlik kapasitesi ($p=.18$), iletişim ikna edebilme ($p=.20$), stratejik kaynak geliştirme ($p=.23$), inovatif yaratıcılık ($p=.15$), direnç dayanıklılık ($p=.16$), risk eğilimi ($p=.06$), sorumluluk ($p=.17$) ve duygusal zekâ ($p=.16$) alt boyutları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Psikolojik özerklik ile özyeterlik ($p=.13$), inovatif yaratıcılık ($p=.07$), direnç-dayanıklılık ($p=.15$) arasında pozitif yönde, ekonomik özgürlük motivasyonu ile ise negatif yönde ($p=.09$) zayıf düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Denetim ile liderlik kapasitesi ($p=.07$), direnç-dayanıklılık ($p=.07$), ekonomik özgürlük motivasyonu ($p=.08$), risk eğilimi ($p=.12$), sosyal ağ geliştirme kapasitesi ($p=.09$) arasında negatif yönde, inovatif yaratıcılık ($p=.10$) arasında ise pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. En düşük korelasyon değeri ise ekonomik özgürlük motivasyonu ile kabul/ilgi arasındadır ($p=.00$). Çalışmada kullanılan Yılmaz (2000) tarafından geliştirilen anne-baba tutum ölçeğinin birden fazla değerlendirme yöntemi vardır. Ölçek ayrıca demokratik, izin verici/ihmalkar, otoriter ve izin verici/hoşgörülü tutum olmak üzere dört başlıkta kategorik sonuçlar verebilmektedir. Tablo 4.4.5.'de katılımcıların algıladıkları anne-baba tutumlarının yüzdeler tablosu verilmiştir.

Tablo 4.4.5.

Katılımcıların algıladıkları anne-baba tutumlarının istatistiksel dağılımı.

	<i>F</i>	<i>%</i>
Demokratik Tutum	455	23,2
İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	21,7
Otoriter Tutum	526	26,8

Tablo 4.4.5.'de görüldüğü üzere katılımcıların algıladıkları anne-baba tutumları normal bir dağılıma sahiptir. İzin verici/hoşgörülü tutum katılımcıların en çok algıladıkları tutum olmuştur. İzin verici/ihmalkar tutum ise katılımcıların en az algıladıkları tutum olmuştur. Ancak tabloda verilen dört tutumun da kapladığı yüzdelik birbirine yakın değerlere sahiptir. Tablo 4.4.6.'da katılımcıların anne-baba tutumları bağlamında girişimcilik potansiyeli envanterinin boyutlarından aldıkları ortalama puanlar verilmiştir.

Tablo 4.4.6.

Katılımcıların anne-baba tutumlarına göre girişimcilik boyutlarını tanımlayıcı istatistikleri.

		<i>n</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>SE</i>
Girişimci Motivasyonlar	Demokratik	455	3.75	.58	.03
	İzin verici - İhmalkâr	425	3.79	.67	.03
	Otoriter	526	3.67	.66	.03
	İzin verici - Hoşgörülü	556	3.81	.64	.03
Psikolojik Yetkinlikler	Demokratik	455	4.01	.52	.02
	İzin verici - İhmalkâr	425	3.76	.59	.03
	Otoriter	526	3.76	.58	.03
	İzin verici - Hoşgörülü	556	3.97	.53	.02
Sosyal Yetkinlikler	Demokratik	455	3.64	.64	.03
	İzin verici - İhmalkâr	425	3.49	.64	.03
	Otoriter	526	3.44	.71	.03
	İzin verici - Hoşgörülü	556	3.64	.61	.03
Yönetmel Yetkinlikler	Demokratik	455	3.88	.59	.03
	İzin verici - İhmalkâr	425	3.58	.60	.03
	Otoriter	526	3.53	.63	.03
	İzin verici - Hoşgörülü	556	3.81	.55	.02
Genel Girişimcilik Puanı	Demokratik	455	3.85	.46	.02
	İzin verici - İhmalkâr	425	3.65	.51	.02
	Otoriter	526	3.60	.51	.02
	İzin verici - Hoşgörülü	556	3.82	.46	.02

Tablo 4.4.6.'da görülebileceği üzere katılımcıların, algılanan anne-baba tutumları bağlamında girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutlarından aldıkları puanlar farklılık göstermektedir. Ortalamalar arasındaki bu farklılığın anlam ve derecesini belirleme için tek yönlü Anova analizi kullanılmıştır. Tablo 4.4.7.'de tek yönlü Anova analizinin sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.4.7.

Girişimcilik boyutlarının anne-baba tutumlarına göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.

		SS	df	OK	F	p
Girişimci Motivasyonlar	Gruplar Arasında	6.23	3	2.08	5.07	.00*
	Gruplar İçinde	801.63	1958	.41		
Psikolojik Yetkinlikler	Gruplar Arasında	25.23	3	8.41	27.41	.00*
	Gruplar İçinde	600.85	1958	.31		
Sosyal Yetkinlikler	Gruplar Arasında	15.92	3	5.31	12.50	.00*
	Gruplar İçinde	831.03	1958	.42		
Yönetsel Yetkinlikler	Gruplar Arasında	41.48	3	13.83	39.59	.00*
	Gruplar İçinde	683.82	1958	.35		
Genel Girişimcilik Puanı	Gruplar Arasında	23.67	3	7.89	33.76	.00*
	Gruplar İçinde	457.60	1958	.23		

* $p < .05$

Tablo 4.4.7.'de görüldüğü gibi katılımcıların algıladıkları anne-baba tutumları bağlamında girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutlarından aldıkları ortalama puanlar anlamlı düzeyde bir farklılık göstermektedir. Grupları arasında görülen bu farklılığın derecesi ve yönünü belirleyebilmek için Post Hoc testlere başvurulmuştur. Yönetsel yetkinlikler ve girişimci motivasyon boyutları anne-baba tutumları bağlamında varyansların eşit olduğu ve grupların büyüklüğünün birbirine yakın düzeyde yer aldığı için Tukey HSD analizi yapılmıştır. Anne-baba tutumları bağlamında girişimci motivasyonlar ve yönetsel yetkinlikler boyutu için yapılan Tukey HSD analizi Tablo 4.4.8.'de verilmiştir.

Tablo 4.4.8.

Anne-baba tutumlarına göre girişimci motivasyonlar ve yönetsel yetkinlikler boyutları için yapılan Tukey HSD analizi sonuçları.

Bağımlı Değişken			OF	SE	P
Girişimci Motivasyonlar	Otoriter Tutum	Demokratik Tutum	-.08	.04	.16

		İzin verici - İhmalkâr Tutum	-.13	.04	.01*
		İzin verici - Hoşgörülü Tutum	-.14	.04	.00*
Yönetmel Yetkinlikler	Demokratik Tutum	İzin verici - İhmalkâr Tutum	.29	.04	.00*
		Otoriter Tutum	.34	.04	.00*
		İzin verici - Hoşgörülü Tutum	.07	.04	.27
	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	Demokratik Tutum	-.07	.04	.27
		İzin verici - İhmalkâr Tutum	.23	.04	.00*
		Otoriter Tutum	.28	.04	.00*

* $p < .05$

Tablo 4.4.8.'de görüldüğü üzere ebeveynlerinden otoriter tutum algılayan katılımcıların girişimci motivasyonlar boyutunda aldıkları ortalama puanlar izin verici/ihmkâr ve izin verici/hoşgörülü tutum algılayan katılımcıların aldıkları ortalama puanlardan anlamlı düzeyde farklılaşmıştır. Otoriter tutum (M=3.67) algılayan katılımcıların girişimci motivasyon puanları izin verici/ ihmkâr (M=3.79) ve izin verici/hoşgörülü (M=3.81) tutum algılayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde düşük seviyededir. Otoriter ebeveyn tutumu kapsamında değerlendirildiğinde izin verici/ihmkâr ve izin verici/hoşgörülü ebeveyn tutumlarının lehine anlamlı yönde bir farklılık bulgulanmıştır.

Yönetmel yetkinlikler boyutu incelendiğinde ise ebeveynlerinden demokratik tutum algılayan katılımcıların ortalama puanları ebeveynlerinden izin verici/ihmkâr ve otoriter tutum algılayan katılımcıların ortalama puanlarından anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir. Ebeveynlerinden demokratik tutum (M=3.88) algılayan katılımcıların yönetmel yetkinlik puanları izin verici/ihmkâr (M=3.58) ve otoriter (M=3.53) tutum algılayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek seviyededir. İzin verici/ihmkâr ve otoriter ebeveyn tutumları kapsamında değerlendirildiğinde demokratik ebeveyn tutumu lehine anlamlı yönde bir farklılık bulgulanmıştır. Ayrıca yine yönetmel yetkinlikler boyutu incelendiğinde ebeveynlerinden izin verici/hoşgörülü tutum algılayan katılımcıların ortalama puanları ebeveynlerinden izin verici/ihmkâr ve otoriter tutum algılayan katılımcıların ortalama puanlarından anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir.

Ebeveynlerinden izin verici/hoşgörülü tutum (M=3.81) algılayan katılımcıların yönetsel yetkinlik puanları izin verici/ihmalkar (M=3.58) ve otoriter (M=3.53) tutum algılayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek seviyededir. İzin verici/ihmalkar ve otoriter ebeveyn tutumları kapsamında değerlendirildiğinde izin verici/hoşgörülü ebeveyn tutumu lehine anlamlı yönde bir farklılık bulgulanmıştır. Girişimcilik potansiyelinin diğer boyutları olan psikolojik yetkinlikler, sosyal yetkinlikler ve genel girişimcilik ebeveyn tutumları bağlamında varyanslarının eşit olmadığı için Post Hoc testlerden Games Howell tercih edilmiştir. Anne-baba tutumları bağlamında psikolojik yetkinlikler, sosyal yetkinlikler ve genel girişimcilik boyutları için yapılan Games Howell analizi Tablo 4.4.9.'da verilmiştir.

Tablo 4.4.9.

Anne-baba tutumlarına göre psikolojik yetkinlikler, sosyal yetkinlikler ve genel girişimcilik boyutları için yapılan Games Howell analizi sonuçları.

<i>Bağımlı Değişken</i>			<i>MD</i>	<i>SE</i>	<i>p</i>
Psikolojik Yetkinlikler	Demokratik Tutum	İzin verici - İhmalkâr Tutum	.25	.04	.00*
		Otoriter Tutum	.25	.04	.00*
		İzin verici - Hoşgörülü Tutum	.04	.03	.55
	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	Demokratik Tutum	-.04	.03	.55
		İzin verici - İhmalkâr Tutum	.20	.04	.00*
		Otoriter Tutum	.21	.03	.00*
Sosyal Yetkinlikler	Demokratik Tutum	İzin verici - İhmalkâr Tutum	.15	.04	.00*
		Otoriter Tutum	.20	.04	.00*
		İzin verici - Hoşgörülü Tutum	.01	.04	.10
	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	Demokratik Tutum	-.01	.04	.10
		İzin verici - İhmalkâr Tutum	.15	.04	.00*
		Otoriter Tutum	.20	.04	.00*
Genel Girişimcilik Puanı	Demokratik Tutum	İzin verici - İhmalkâr Tutum	.20	.03	.00*
		Otoriter Tutum	.26	.03	.00*

	İzin verici - Hoşgörölü Tutum	.03	.03	.71
İzin verici - Hoşgörölü Tutum	Demokratik Tutum	-.03	.03	.71
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	.17	.03	.00*
	Otoriter Tutum	.23	.03	.00*

* $p < .05$

Tablo 4.4.9.'da görüldüğü üzere ebeveynlerinden demokratik tutum algılayan katılımcıların psikolojik yetkinlikler boyutunda aldıkları ortalama puanlar izin verici/ihmkar ve otoriter tutum algılayan katılımcıların aldıkları ortalama puanlardan anlamlı düzeyde farklılaşmıştır. Demokratik tutum (M=4.00) algılayan katılımcıların psikolojik yetkinlik puanları izin verici/ ihmalkar (M=3.76) ve otoriter (M=3.76) tutum algılayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek seviyededir. İzin verici/ihmkar ve otoriter ebeveyn tutumları kapsamında değerlendirildiğinde demokratik tutum lehine anlamlı yönde bir farklılık bulgulanmıştır. Ayrıca yine psikolojik yetkinlikler boyutu incelendiğinde ebeveynlerinden izin verici/hoşgörölü tutum algılayan katılımcıların ortalama puanları ebeveynlerinden izin verici/ihmkar ve otoriter tutum algılayan katılımcıların ortalama puanlarından anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir. Ebeveynlerinden izin verici/hoşgörölü tutum (M=3.97) algılayan katılımcıların psikolojik yetkinlik puanları izin verici/ihmkar (M=3.76) ve otoriter (M=3.76) tutum algılayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek seviyededir. İzin verici/ihmkar ve otoriter ebeveyn tutumları kapsamında değerlendirildiğinde izin verici/hoşgörölü ebeveyn tutumu lehine anlamlı yönde bir farklılık bulgulanmıştır.

Sosyal yetkinlikler boyutu incelendiğinde ise ebeveynlerinden demokratik tutum algılayan katılımcıların ortalama puanları ebeveynlerinden izin verici/ihmkar ve otoriter tutum algılayan katılımcıların ortalama puanlarından anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir. Ebeveynlerinden demokratik tutum (M=3.64) algılayan katılımcıların sosyal yetkinlik puanları izin verici/ihmkar (M=3.49) ve otoriter (M=3.44) tutum algılayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek seviyededir. İzin verici/ihmkar ve otoriter ebeveyn tutumları kapsamında değerlendirildiğinde demokratik ebeveyn tutumu lehine anlamlı yönde bir farklılık bulgulanmıştır. Ayrıca yine sosyal yetkinlikler boyutu incelendiğinde ebeveynlerinden izin verici/hoşgörölü tutum algılayan katılımcıların ortalama puanları ebeveynlerinden izin verici/ihmkar ve otoriter tutum algılayan

katılımcıların ortalama puanlarından anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir. Ebeveynlerinden izin verici/hoşgörülü tutum (M=3.64) algılayan katılımcıların sosyal yetkinlik puanları izin verici/ihmalkar (M=3.49) ve otoriter (M=3.44) tutum algılayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek seviyededir. İzin verici/ihmalkar ve otoriter ebeveyn tutumları kapsamında değerlendirildiğinde izin verici/hoşgörülü ebeveyn tutumu lehine anlamlı yönde bir farklılık bulgulanmıştır.

Genel girişimcilik boyutu incelendiğinde ise ebeveynlerinden demokratik tutum algılayan katılımcıların ortalama puanları ebeveynlerinden izin verici/ihmalkar ve otoriter tutum algılayan katılımcıların ortalama puanlarından anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir. Ebeveynlerinden demokratik tutum (M=3.85) algılayan katılımcıların genel girişimcilik puanları izin verici/ihmalkar (M=3.65) ve otoriter (M=3.60) tutum algılayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek seviyededir. İzin verici/ihmalkar ve otoriter ebeveyn tutumları kapsamında değerlendirildiğinde demokratik ebeveyn tutumu lehine anlamlı yönde bir farklılık bulgulanmıştır. Ayrıca yine genel girişimcilik boyutu incelendiğinde ebeveynlerinden izin verici/hoşgörülü tutum algılayan katılımcıların ortalama puanları ebeveynlerinden izin verici/ihmalkar ve otoriter tutum algılayan katılımcıların ortalama puanlarından anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir. Ebeveynlerinden izin verici/hoşgörülü tutum (M=3.82) algılayan katılımcıların genel girişimcilik puanları izin verici/ihmalkar (M=3.65) ve otoriter (M=3.60) tutum algılayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek seviyededir. İzin verici/ihmalkar ve otoriter ebeveyn tutumları kapsamında değerlendirildiğinde izin verici/hoşgörülü ebeveyn tutumu lehine anlamlı yönde bir farklılık bulgulanmıştır. Tablo 4.4.10.'da katılımcıların anne-baba tutumları bağlamında girişimcilik potansiyeli envanterinin boyutlarından aldıkları ortalama puanlar verilmiştir.

Tablo 4.4.10.

Katılımcıların anne-baba tutumlarına göre girişimcilik alt boyutlarını tanımlayıcı istatistikler.

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>SE</i>
İletişim İkna Edebilme	Demokratik Tutum	455	3.90	.82	.04
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	3.58	.86	.04
	Otoriter Tutum	526	3.59	.91	.04

Stratejik Kaynak Geliştirme	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	556	3.83	.80	.03
	Demokratik Tutum	455	3.90	.69	.03
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	3.59	.69	.03
	Otoriter Tutum	526	3.54	.74	.03
Özyeterlik	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	556	3.80	.64	.03
	Demokratik Tutum	455	4.01	.67	.03
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	3.67	.74	.04
	Otoriter Tutum	526	3.63	.75	.03
İnovatif Yaratıcılık	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	556	3.98	.63	.03
	Demokratik Tutum	455	4.70	.49	.02
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	4.35	.78	.04
	Otoriter Tutum	526	4.55	.60	.02
Direnç Dayanıklılık	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	556	4.61	.56	.02
	Demokratik Tutum	455	3.32	.92	.04
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	3.18	.91	.04
	Otoriter Tutum	526	2.99	.96	.04
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	556	3.35	.88	.04
	Demokratik Tutum	455	3.83	.78	.04
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	3.89	.82	.04
	Otoriter Tutum	526	3.81	.80	.03
Risk Eğilimi	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	556	3.84	.82	.03
	Demokratik Tutum	455	3.67	.77	.04
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	3.69	.82	.04
	Otoriter Tutum	526	3.52	.87	.04
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	556	3.77	.78	.03
	Demokratik Tutum	455	3.38	.84	.04
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	3.40	.80	.04
	Otoriter Tutum	526	3.29	.93	.04
Sorumluluk	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	556	3.44	.78	.03
	Demokratik Tutum	455	3.98	.81	.04
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	3.61	.91	.04
	Otoriter Tutum	526	3.74	.85	.04
Duygusal Zekâ	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	556	3.90	.82	.03
	Demokratik Tutum	455	4.01	.83	.04
	İzin verici - İhmalkâr Tutum	425	3.74	.90	.04
	Otoriter Tutum	526	3.72	.99	.04
	İzin verici - Hoşgörülü Tutum	556	3.92	.83	.04

Tablo 4.4.10.'da görülebileceği üzere katılımcıların, algılanan anne-baba tutumları bağlamında girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutlarından aldıkları puanlar farklılık göstermektedir. Ortalamalar arasındaki bu farklılığın anlam ve derecesini belirleme için tek yönlü Anova analizi kullanılmıştır. Tablo 4.4.11.'de tek yönlü Anova analizinin sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.4.11.

Girişimcilik alt boyutlarının anne-baba tutumlarına göre tek yönlü Anova analizi sonuçları.

		SS	df	OK	F	p
İletişim İkna Edebilme	Gruplar Arasında	39.46	3	13.15	18.23	.00*
	Gruplar İçinde	1412.84	1958	.72		
Stratejik Kaynak Geliştirme	Gruplar Arasında	42.65	3	14.22	29.63	.00*
	Gruplar İçinde	939.52	1958	.48		
Özyeterlik	Gruplar Arasında	58.35	3	19.45	40.13	.00*
	Gruplar İçinde	948.82	1958	.48		
İnovatif Yaratıcılık	Gruplar Arasında	27.68	3	9.23	24.81	.00*
	Gruplar İçinde	728.15	1958	.37		
Direnç Dayanıklılık	Gruplar Arasında	41.77	3	13.92	16.54	.00*
	Gruplar İçinde	1647.91	1958	.84		
Ekonomik Özgürlük Motivasyonu	Gruplar Arasında	1.57	3	.52	.80	.49
	Gruplar İçinde	1273.81	1958	.65		
Risk Eğilimi	Gruplar Arasında	17.60	3	5.86	8.93	.00*
	Gruplar İçinde	1286.03	1958	.66		
Sosyal Ağ Geliştirme Kapasitesi	Gruplar Arasında	6.38	3	2.13	2.99	.03*
	Gruplar İçinde	1390.62	1958	.71		
Sorumluluk	Gruplar Arasında	37.48	3	12.49	17.56	.00*
	Gruplar İçinde	1393.55	1958	.71		
Duygusal Zekâ	Gruplar Arasında	28.42	3	9.47	11.89	.00*
	Gruplar İçinde	1559.53	1958	.80		

* $p < .05$

Tablo 4.42.'de görüldüğü gibi katılımcıların algıladıkları anne-baba tutumları bağlamında girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin alt boyutlarından aldıkları ortalama puanlar ekonomik özgürlük motivasyonu ($F=.80$, $p>.05$) dışında anlamlı düzeyde bir farklılık göstermektedir. Grupları arasında görülen bu farklılığın derecesi ve yönünü belirleyebilmek için Post Hoc testlere başvurulmuştur. Direnç-dayanıklılık dışındaki alt

boyutlar anne-baba tutumları bağlamında grupların varyanslarının eşit olmaması ve grupların büyüklüğünün birbirine yakın düzeyde yer alması sebebiyle Games Howell analizi yapılmıştır. Direnç dayanıklılık alt boyutunda ise anne-baba tutumları bağlamında grupların varyanslarının eşit olması ve grupların büyüklüğünün birbirine yakın olması sebebiyle Tukey HSD analizi kullanılmıştır.

Games Howell analizi sonucunda; iletişim ikna edebilme alt boyutunda izin verici-ihmkar (M=3.58) ve otoriter tutuma (M=3.59) göre demokratik tutum (M=3.90, $p<.05$) lehine, stratejik kaynak geliştirme alt boyutunda izin verici-ihmkar (M=3.59) ve otoriter tutuma (M=3.54) göre demokratik (M=3.90, $p<.05$) ve izin verici hoşgörülü tutum (M=3.80, $p<.05$) lehine, özyeterlik alt boyutunda izin verici-ihmkar (M=3.67) ve otoriter tutuma (M=3.63) göre demokratik (M=4.01, $p<.05$) ve izin verici hoşgörülü tutum (M=3.98, $p<.05$) lehine, inovatif yaratıcılık alt boyutunda izin verici-ihmkar (M=4.55) ve otoriter tutuma (M=4.35) göre demokratik tutum (M=4.70, $p<.05$) ve izin verici-ihmkar tutum karşısında izin verici-hoşgörülü tutum (M=4.61, $p<.05$) lehine, risk eğilimi alt boyutunda otoriter tutum (M=3.52) karşısında demokratik tutum (M=3.67, $p<.05$), izin verici-ihmkar (M=3.69, $p<.05$) ve izin verici-hoşgörülü (M=3.77, $p<.05$) tutumlar lehine, sosyal ağ geliştirme kapasitesi alt boyutunda otoriter tutum (M=3.29) karşısında izin verici-hoşgörülü (M=3.44, $p<.05$) tutum lehine, sorumluluk alt boyutunda izin verici-ihmkar (M=3.61) ve otoriter tutuma (M=3.74) göre demokratik (M=3.98, $p<.05$) ve izin verici hoşgörülü tutum (M=3.90, $p<.05$) lehine, duygusal zekâ alt boyutunda izin verici-ihmkar (M=3.74) ve otoriter tutuma (M=3.72) göre demokratik (M=4.01, $p<.05$) ve izin verici hoşgörülü tutum (M=3.92, $p<.05$) lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Direnç-dayanıklılık alt boyutu için yapılan Tukey HSD analizi neticesinde izin verici-ihmkar (M=3.18) ve otoriter tutuma (M=2.99) göre demokratik (M=3.32, $p<.05$) ve izin-verici hoşgörülü (M=3.35, $p<.05$) tutum lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın hedefi ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerileri ile ilişkili olabilecek değişkenleri ortaya koymak ve bu doğrultuda eğitim programlarının hazırlanma sürecinde program hazırlayıcılara daha geniş bir perspektif sağlamaktır. İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı bu çalışma ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerileri ile ilişkili değişkenleri değerlendirme bağlamında daha derin bir anlayış geliştirmeyi sağlamıştır. Bu nedenle çalışmanın bu bölümünde ilk olarak ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerileri ile sırasıyla; cinsiyet, yaş, lise türü, yaşanan yerleşim birimi, okulun bulunduğu yerleşim birimi, akademik başarı ve anne-baba tutumları arasındaki ilişkilere dair elde edilen bulgular ilgili literatür eşliğinde tartışılmıştır. İkinci olarak ise ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerileri ile sırasıyla duygusal zekâ düzeyleri, algıladıkları okul iklimi ve anne-baba tutumları arasındaki ilişkiler literatür eşliğinde tartışılmış ve araştırmacılara, MEB bünyesindeki program hazırlayıcılara ve uygulayıcılara yönelik öneriler verilmiştir. Okulun bulunduğu yerleşim birimine göre ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin birlikte ele alındığı araştırmalara alanyazında pek rastlanılamamıştır. Bu doğrultuda okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkeni tartışma kısmına dahil edilmemiştir.

Bu bölümde, girişimcilik becerisi ile sırasıyla; cinsiyet, yaş, lise türü, yaşanan yerleşim birimi, akademik başarı ve anne-baba tutumları arasındaki ilişkiler ilgili literatür eşliğinde tartışılmıştır.

Girişimciliğin cinsiyete göre alanyazın eşliğinde tartışılması.

Ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerileri incelendiğinde araştırmanın katılımcılarının girişimcilik becerilerinin cinsiyet bağlamında erkekler lehine anlamlı düzeyde bir farklılık göstermektedir. Araştırmanın bulgusuna paralel olarak; Altınel ve Çuhadar'ın (2016) turizm eğitimi alan ortaöğretim öğrencilerine odaklandıkları , Yıldız'ın (2020) lise öğrencilerinin 21. yüzyıl becerilerini bazı değişkenler açısından incelediği, Özkara (2019) ve Atılgan vd. (2020) spor lisesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini inceledikleri, Aydın ve Öner'in (2016) sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik becerilerini inceledikleri araştırmalarında cinsiyet değişkenine göre girişimcilik becerileri bağlamında erkekler lehine anlamlı düzeyde farklılıklar bulunduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Doğrudan girişimciliği inceleyen çalışmaların dışında

alanyazında girişimcilik niyeti üzerine odaklanan çalışmalarda bulunmaktadır. Girişimciliğe benzer şekilde Durak (2018), Akpınar ve Alkış (2019), Acar ve Uslu (2018), Kalkan (2011), Akman (2021) girişimcilik niyetinin cinsiyet değişkeni bağlamında erkek katılımcılar lehine anlamlı düzeyde bir farklılık gösterdiğini bulgulamışlardır. Ortaöğretimdeki erkek öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin kız öğrencilere oranla anlamlı düzeyde yüksek olduğunun tespit edildiği bu çalışmanın alanyazın tarafından desteklendiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında girişimcilik becerisinin yanı sıra girişimciliğin bir boyutu olan risk alabilme becerisinin erkekler lehine inovasyon becerisinin ise kızlar lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Girişimcilik potansiyelinin alt boyutlarından olan risk eğilimi ve yenilikçiliğin incelendiği çalışmalarında; Aydın ve Er'de (2015) erkekler lehine anlamlı düzeyde bir farklılık gösterdiğini bulgulamıştır. Yıldız (2020), Çevik ve Şentürk (2019) girişimcilik ve inovasyon becerilerinin erkek öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını söylemektedir. Bu bulgular bu çalışmanın sonuçları ile risk alabilme bağlamında paralellik göstermektedir. Çalışmanın bulgularının aksine Bilge ve Bal (2012), Demireli ve Uluköy, (2014), Kılıç vd. (2012) ve İşcan ve Kaygın (2011) ise risk almanın cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca Coşgun vd. (2021) ise yaratıcılığın cinsiyete göre kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını bulgulamıştır. Mevcut çalışma ile bu araştırmanın sonucu birbirini desteklemektedir.

Girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyutlarından bir tanesi ise sosyal yetkinliklerdir. Bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin sosyal yetkinliği cinsiyete göre erkekler lehine anlamlı düzeyde bir farklılık göstermiştir. Alanyazın incelendiğinde ise çalışmanın bulgularının aksine Ateş (2016), Çelikkaleli ve Gündüz (2010), Karahan vd. (2006) ve Türkçapar (2016) ise sosyal yetkinliğin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediğini bulgulamıştır. Alanyazındaki mevcut çalışmaların üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmesi nedeniyle ergenlik ile ilk yetişkinlik dönemleri arasındaki gelişimsel özelliklerin farklı olması araştırma sonuçlarının birbirinden farklı çıkmasında etkili olmuş olabileceği düşünülmektedir.

Cinsiyet değişkeni bağlamında girişimcilik becerilerini bütüncül olarak ele alan Akay ve Pan (2015), Akbaş ve Arpat (2020), Akpunar ve Timuroğlu (2017), Dolu vd. (2014), Erbir (2020), Köstekçi (2016), İlgar ve Parlak (2014), Şimşek vd. (2019) ve

Yılmaz ve Sünbül (2009) anlamlı bir farklılığa sahip olmadığını belirledikleri çalışmaları ile mevcut çalışmanın sonuçlarını desteklememektedir. Bu farklı bulguların ortaya çıkmasında çalışmalardaki örneklemelerin farklı yaş (üniversite öğrencileri, öğretmen adayları, vb.) ve gruplardan (üniversite hazırlık öğrencileri, araştırma görevlileri, vb.) seçilmiş olmasının ve ayrıca çalışmalarda kullanılan yöntem ve veri toplama araçlarının (girişimcilik becerisi ölçme araçları, vb.) birbirinden farklı olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Girişimcilik becerilerini araştıran çalışmaların bazılarında girişimcilik niyetini, bazılarında girişimcilik becerisini, bazılarında girişimcilik eğilimini ölçen ölçme araçları kullanılmakta ve bu çalışmada kullanılan girişimcilik potansiyelini belirleme envanterinin boyut ve alt boyutları ile diğer ölçeklerdeki boyutlar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu durum bize girişimcilik becerisinin belirlenmesinde ortak bir ölçme aracı olmadığını işaret etmektedir.

Girişimcilik ile yaş arasındaki ilişkilerin alanyazın eşliğinde tartışılması.

Mevcut çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerileri ile yaşları arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Acar ve Uslu (2018), Akbaş ve Arpat (2020), Akpunar ve Timuroğlu (2017), Canbaz ve Taysı (2014), Dolu vd. (2014) girişimcilik ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olmadığını, Açıkgöz vd. (2017) ise genel girişimcilik eğilimi ile yaş arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu, bunun aksine Karataş (2018) ise yaş ile girişimcilik puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğunu bulgulamıştır. Alanyazında girişimcilik becerisi ve yaş ile ilgili yürütülen çalışmalarda birbirinden farklı üç sonuca ulaşılması alanda bu yönde yapılan çalışmaların güçlendirilmesi gerektiğini işaret etmektedir. Ayrıca bu çalışmada girişimcilik potansiyelinin boyutlarından bir tanesi olan sosyal yetkinlik ile yaş arasında zayıf düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştı. Türkçapar'ın (2016) araştırması bu sonucu desteklememektedir. Bu farklı sonuçların ortaya çıkmasında Türkçapar'ın (2016) çalıştığı örneklemin pedagojik formasyon öğrencilerinden oluşmasının etkili olmuş olabileceği düşünülmektedir.

Girişimciliğin yaşanılan yere göre alanyazın eşliğinde tartışılması.

Mevcut çalışmada yaşanılan yerleşim birimine göre girişimciliğin becerisinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna paralel olarak Dolu vd. (2014) ve Sözbilir (2017) yaşanılan yer ile girişimcilik becerisi arasında anlamlı bir ilişki

olmadığını vurgulamışlardır. Canbaz ve Taysı (2014) ise öğrencilerin yetişme çağında en uzun süre bulundukları yer ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık tespit edememişlerdir. İbicioğlu vd. (2009) yaşanan yerleşim biriminin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Korkmaz (2012) yerleşim biriminin girişimciliğin yenilik ve risk alma boyutları ile anlamlı bir ilişkisinin olmadığını ve Karakuş da (2019) iletişim boyutunun yerleşim birimine göre anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığını bulgulamıştır. İlgili literatür kapsamında verilen çalışmalar ile bu çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Bu çalışmanın aksine Açıkgoz vd. (2017) girişimcilik eğilimi ile yaşanan yer arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bulgulamışlardır. Bu farklı sonuçların ortaya çıkmasında Açıkgoz vd. (2017) girişimcilik becerilerinin meslek yüksekokulu öğrencileri üzerinde çalışmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Ayanoğlu (2020) yaşanan yer değişkenine göre girişimcilik düzeylerinde katılımcıların ortalamalarına odaklandığında ilçe merkezinde yaşayan katılımcıların girişimcilik düzeyleri daha fazladır. Karataş (2018) aile ikameti değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğunu ve il merkezinde yaşayan katılımcıların ilçe ve köyde yaşayan katılımcılara göre, ilçe merkezinde yaşayan katılımcıların ise köyde yaşayan katılımcılara göre girişimcilik becerilerinin daha yüksek seviyede olduğunu belirlemişlerdir. Karakuş (2019) örneklemi sosyal bilgiler öğretmen adaylarının oluşturduğu çalışmada yetişilen yerleşim birimine göre girişimcilik algısı arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşmıştır. İlgili literatür kapsamında verilen çalışmalar ile bu çalışmanın sonuçları birbirini desteklememektedir. Bu çalışmaların üniversite öğrencileri üzerinde yapılmış olması ve örneklemelerin farklı sosyo-kültürel özellikler barındırmasının bu farklı sonuçların ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. Bu çalışmada yalnızca sosyal yetkinlikler boyutu ve sosyal ağ geliştirme yerleşim birimine göre ilde yaşayanlar lehine anlamlı düzeyde bir farklılık göstermiştir. Ancak sosyal yetkinlikler boyutu ve sosyal ağ geliştirme alt boyutunda girişimcilik potansiyelinin yaşanan yerleşim birimi bağlamında incelendiği araştırmalara literatürde rastlanılamamıştır.

Girişimciliğin lise türüne göre alanyazın eşliğinde tartışılması.

Mevcut çalışmada lise türüne göre girişimciliğin yalnızca inovatif yaratıcılık alt boyutunda gruplar arası anlamlı düzeyde farklılaşmaya rastlanmıştır. Fen, Anadolu ve sınavla öğrenci kabul eden Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrencilerin mesleki teknik

liselerde öğrenim gören öğrencilere göre inovatif yaratıcılıkları daha yüksektir. Ulucan (2015) ortaöğretim öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türü ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirttiği araştırması bu çalışma ile tutarlılık göstermektedir. Alanyazın incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin öğrenim gördükleri lise türü bağlamında girişimcilik becerilerinin incelendiği araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda ilgili literatürde üniversite öğrencilerinin örneklem olarak alındığı ve mezun olunan lise türüne göre girişimcilik düzeylerinin incelendiği çalışmalardan olan Akay ve Pan (2015), Aydın ve Öner (2016), Bakır (2020), Dolu vd. (2016), Güner vd. (2018), Karakuş (2019) ve Kurt (2020) çalışmalarında mezun olunan lise türüne göre girişimcilik becerisinin anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bunun aksine Karataş (2018) ise mezun olunan lise türüne göre girişimcilik puanlarının anlamlı bir düzeyde farklılaştığını ve bu farklılaşmanın düz lise ile Anadolu lisesi arasında düz lise lehine olduğunu bulgulamıştır. Karataş'ın (2018) üniversite öğrencileri üzerinde çalışmasının bu farklı sonuçlar üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Girişimcilik ile akademik başarı arasındaki ilişkilerin alanyazın eşliğinde tartışılması.

Alanyazın incelendiğinde girişimcilik ile akademik başarının bir arada incelendiği araştırmalara rastlanılmamıştır. Bu çalışmada akademik başarı ile genel girişimcilik becerisi arasında herhangi bir ilişki olmadığı yalnızca psikolojik yetkinlikler ve inovatif yaratıcılık ile akademik başarı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Yıldız (2020) akademik başarı ile girişimcilik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucunda ulaşmıştır. Bunun tam aksine Ballı ve Ballı (2014) akademik başarısı düşük olan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Buna paralel olarak Bahar vd. (2019) ve Çeltek vd. (2018) girişimcilik ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirtmişlerdir.

Girişimcilik ile duygusal zekâ arasındaki ilişkilerin alanyazın eşliğinde tartışılması.

Mevcut çalışmada girişimciliğin tüm boyutları ile duygusal zekâ arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkiler ve girişimciliğin tüm alt boyutları ile orta ve yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara paralel olarak Durak (2018), Akpınar ve Alkış (2019), Akpunar ve Timuroğlu (2017), Azaklı vd.

(2016), Batga vd. (2020), Deveci (2018) ve Kalfaoğlu (2018) duygusal zekâ ile girişimcilik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu bulgulamışlardır. Meriç ve Yüce (2017) duygusal zekânın kişisel farkındalık ve şartlara-çevreye uyum boyutları ile girişimcilik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu, Acar ve Uslu (2018) ise duygusal zekânın empati, kişiler arası ilişkiler, iç motivasyona sahip olma ve kendini bilme boyutları ile girişimcilik niyeti arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu bulgulamıştır. Parlak (2013) ise girişimci kişilik özellikleri ile içsel ve sosyal zekâ arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca buna benzer olarak Yelkiakan (2006) girişimcilik ile duygusal zekâ arasındaki ilişkiyi; girişimcilik özellikleri yüksek olan kişilerin diğerlerinin duygularını anlama, bir hedef doğrultusunda motivasyonunu koruma, duygularını ifade etme, duygularını kontrol ve duygularını kullanma konularında başarılı olduklarını vurgulamıştır. İlgili literatür kapsamında belirtilen çalışmaların sonuçları bu çalışmadaki bulguları desteklemektedir.

Girişimcilik ile okul iklimi arasındaki ilişkilerin alanyazın eşliğinde tartışılması.

Girişimcilik becerisi ile okul ikliminin de incelendiği bu çalışmada arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Destekleyici öğretmen davranışları, başarı odaklılık, güvenli öğrenme ortamı ve olumlu akran iletişiminin yüksek olduğu okul iklimlerinde girişimcilik becerisinin de arttığı görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde doğrudan okul iklimi ile girişimcilik arasındaki ilişkileri araştıran çalışmalara rastlanılmamıştır. Okul iklimi üzerinde çalışılan araştırmalar incelendiğinde okula bağlılığın okul ikliminin açıklayıcılarından birisi olduğu görülmüştür. Bilgin ve Taş (2018) okul iklimi ile okula bağlılık arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğunu ve okul ikliminin okula bağlılığı anlamlı bir şekilde yordadığını bulgulamıştır. Bu bağlamda okula bağlılık okul ikliminin bir açıklayıcısı olarak kabul edilmektedir. Alanyazında doğrudan okula bağlılık ile girişimcilik becerisinin araştırıldığı çalışmalarda İlgar ve Parlak (2014) okula bağlılık düzeylerinin %33'ünün girişimcilik düzeyleri tarafından açıklanabildiğini ve okula bağlılığın girişimcilik düzeylerini olumlu yönde etkilediğini söylemiştir. Okula bağlılığın verimli okul iklimi ile birlikte ortaya çıktığı göz önünde bulundurulursa dolaylı yoldan da olsa bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir. Ayrıca girişimciliğin alt boyutları ile okul iklimi incelendiğinde yaratıcılık ile okul iklimi üzerine odaklanan çalışmalar da bulunmaktadır. Çelik vd. (2015) fen bilgisi öğretmenlerinin girişimcilik becerisi kapsamında görüşlerini analiz etmek için yaptıkları nitel çalışmada

öğretmenlerin çoğunluğu yaratıcılığın okul atmosferi ile olumlu yönde geliştiğini paylaşmışlardır. Özgenel ve Türkdogan (2021) ise yaratıcı düşünme ile okul iklimi arasındaki ilişkileri ele aldıkları araştırmalarında okul iklimi ile yaratıcı düşünme arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ve ayrıca okul ikliminin yaratıcı düşünmeyi yordadığını bulgulamıştır. Ceyhan'a (2017) göre de bireyin "iklimi destekleyici ve ödüllendirici olarak algılaması onun özgüveni ve yaratıcı davranışını" (s. 43) artırmaktadır. Bu araştırmalar bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Girişimcilik ile anne-baba tutumu arasındaki ilişkilerin alanyazın eşliğinde tartışılması.

Mevcut çalışmada anne-baba tutumu bağlamında demokratik tutum lehine girişimcilik becerisinin anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Demokratik tutuma sahip ailelerde yetişen öğrencilerin girişimcilik becerilerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuca paralel olarak Alpay ve Çatı'da (2020) bireylerin girişimcilik eğilimlerinin demokratik tutum lehine anlamlı düzeyde arttığı sonucuna ulaşmıştır. Bozkurt vd. (2012) girişimcileri ele aldıkları araştırmalarında katılımcıların çoğunluğu güvene dayalı serbest ebeveyn tutumu ile yetiştirildiklerini ifade etmişlerdir. Bozyiğit vd. (2014) ailedeki kararlara katılma derecesi ile girişimcilik niyeti arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu bulgulamışlardır. Ailedeki kararlara yüksek seviyede katılma ve güvene dayalı aile içi iletişim demokratik ebeveyn tutumunun özelliklerinden olduğu düşünülürse bu sonuçlar ile bu çalışmanın bulguları birbirini desteklemektedir. Bunun aksine Abishov ve Seydinbekuli (2015), Bozyiğit ve Yaşa (2015) ve Örucü vd. (2007) girişimcilik eğiliminin yetiştirilme tarzlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Acar ve Uslu'da (2018) araştırmalarında girişimcilik niyetinin yetiştirilme tarzına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediğini bulgulamıştır. Bu farklı sonuçların ortaya çıkmasında alanyazın kapsamında verilen çalışmaların üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiş olmasının, örneklemelerin farklı şehirlerden ve sosyo-ekonomik düzeylerden seçilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Girişimcilik becerisinin boyutlarından bir tanesi de sosyal yetkinliktir. Ateş (2016) anne tutumunu demokratik olarak algılayan öğrencilerin sosyal yetkinlik puanları ile anne-baba tutumunu demokratik olarak algılamayan öğrencilerin sosyal yetkinlik puanları arasında anne tutumunu demokratik olarak algılayan öğrenciler lehine anlamlı düzeyde bir

fark olduğunu bulgulamıştır. İlgili literatürdeki araştırmalar ile bu çalışmanın sonuçları birbirini desteklemektedir.

Bu çalışmada girişimcilik becerisinin ekonomik özgürlük motivasyonu dışındaki tüm alt boyutlarının anne-baba tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazın incelendiğinde bu alt boyutlardan yalnızca yenilikçilik ve risk almanın anne-baba tutumları bağlamında araştırıldığı çalışmalara rastlanmıştır. Aytaç ve İlhan'a (2007) göre girişimci kişinin sahip olduğu yenilikçilik, risk alma, başarılı olma ihtiyacı gibi özelliklerin katı ve baskıcı aile ortamları ile kültürlerde gelişmesi düşük olasılıktır. Palut'un (2008) yaptığı araştırmaya göre özerklik sağlayıcı anne-baba tutumları ile yenilikçi düşünme arasında olumlu bir ilişki vardır. Bu bulgular bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Çalışmanın sonucunda erkeklerin girişimcilik potansiyellerinin kadınlara göre daha yüksek seviyede olduğu gözlenmiştir. Bu sonuç genel itibariyle alanyazın ile paralellik göstermektedir. Ortaöğretim kademesinde de girişimcilik bağlamında ağırlıkla erkekler lehine bir sonucun görülmesi toplumsal cinsiyet rolleri açısından kadınların girişimciliğini teşvik edici bir ortamın yeterince oluşturulmadığını düşündürmektedir. Ayrıca tarihi ve kültürel açıdan bakıldığında genellikle erkeklerin çalışma hayatında daha fazla yer alması, kadınların ise daha çok evin içindeki işler ile ilgilenmesi girişimcilik bağlamında kadınların dezavantajlı bir konumda olmasına sebep olduğu söylenebilir. Girişimciliğin en önemli özelliklerinden birisi de risk almadır. Karadeniz'de (2018) kadınların risk alma konusunda erkeklere göre daha çekingen olduklarını söylemiştir. Ebeveynlerin kız çocuklarına karşı daha korumacı bir tutum ile yaklaştıklarını ve bununla birlikte kız çocuklarının risk almaktan kaçınmaları bu durumun ortaya çıkmasında etkili olmuş olabilir.

Çalışmanın sonuçlarından bir tanesi de yaş ile girişimcilik arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğudur. Alanyazında bu sonucu destekleyen ve desteklemeyen çalışmalar mevcuttur. Ancak bu çalışmaların çoğunluğu üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bir girişimde bulunan yaşların genellikle ilk yetişkinlik dönemi ile başladığı göz önünde bulundurulduğunda ergenlik dönemi ile üniversite dönemini karşılaştıran çalışmaların alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yaşın ile birlikte az da olsa girişimcilik potansiyelinin artmasının sebeplerinden bir tanesi maddi imkânların yıllar içerisinde genişlemesi olarak

gösterilebilir. Bunun dışında yaşın artması ile birlikte kişinin teorik bilgileri edinmesi, iş ile ilgili çeşitli tecrübeler edinmesi ve para kazanmaya karşı duyduğu ihtiyaç kişinin bir girişimde bulunmasına ve risk alma niyetinin artmasına olumlu yönde etki edebileceği düşünülmektedir. Çalışmanın bir diğer sonucunda ise yaşanan yerleşim birimine göre girişimcilik potansiyelinin farklılık göstermediğine ulaşılmıştır. Girişimcilik potansiyelinin yalnızca sosyal yetkinlikler ve sosyal ağ geliştirme kapasitesi boyutlarında ilde yaşayanların daha yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç dikkate değer bir değerlendirmeyi de beraberinde getirmektedir. İl merkezindeki sosyo-kültürel imkânların, yaşayanların sosyo-ekonomik düzeylerinin ve sosyal ilişkilerin daha geniş olması ilçe ve köylere göre sosyal becerilerin daha yüksek seviyede olmasına neden olmuş olabilir. Ancak genel girişimcilik potansiyelinin de yaşanan yerleşim birimine göre il lehine farklılaşması beklenen sonuçlar arasındaydı. Gelecekte araştırmacıların daha geniş örneklemeler üzerinde büyükşehir, il, ilçe ve köy yerleşim birimlerini girişimcilik bağlamında karşılaştıran çalışmalar gerçekleştirmesi literatüre katkı sağlayacaktır. Mevcut çalışmanın sonuçlarından bir tanesi de lise türüne göre inovatif yaratıcılığın fen, anadolu ve sınavla öğrenci kabul eden anadolu liselerinde öğrenim gören öğrenciler lehine farklılaşmasıdır. Ancak bunun aksine Aydın ve Er (2015) meslek lisesi öğrencilerini, okudukları okul itibarıyla girişimciliğe daha yakın öğrenci kitleleri olarak görmüştür (s. 89). Meslek liselerinin ders ve uygulama içeriklerinin üretim süreçlerine daha fazla odaklandığı ve tüm kademe ve türlerdeki ortaöğretim ders programlarında olduğu gibi meslek liselerinde verilen programlarda da girişimcilik ve inisiyatifin temel yetkinlikler arasında yer aldığı göz önünde bulundurulduğunda mevcut sonucun ilerleyen araştırmalarda tekrar üzerinde durulması gereken bir veri olduğu söylenebilir. MEB'in mesleki eğitimi geliştirmeye ve iş dünyası ile işbirliği içinde meslek liselerini yeniden yapılandığı bu süreçte girişimcilik konusunda öğrencilerin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Mevcut çalışmada girişimcilik ile akademik başarı da incelenmiş ve bu iki değişken arasında herhangi bir ilişkiye rastlanılamamıştır. Akademik başarı yüksek olan öğrencilerin aynı zamanda girişimcilik potansiyellerinin de yüksek olmaması eğitim programlarının ve okulların öğrencileri tek yönlü akademik başarıya yönelttiği yorumunu getirebilir. Ancak akademik olarak başarılı öğrencilerin iş dünyasında birer girişimci olarak yer almalarının ve bilişsel özelliklerini girişimlerine yansıtma ve ekonomik kalkınmanın daha sağlam temellere oturmasını sağlayacağı gözden kaçırılmamalıdır.

Çalışmada girişimcilik ile birlikte incelenen bir diğer değişken ise duygusal zekâdır. Girişimcilik ile duygusal zekâ arasında pozitif yönde yüksek düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç alanyazındaki çalışmaların çoğunluğu ile benzerlik göstermektedir. Bu bağlamda duygusal zekânın girişimcilik potansiyelini destekleyici bir özellik olduğu söylenebilir. Yelkiakan'da (2006) buna benzer olarak girişimcilerin diğerlerinin duygularını anlama, kendi duygularını yönetme, duygularını ifade edebilme, motivasyonlarını koruyabilme konusunda yetkinliğe sahip olduklarını ve bundan dolayı duygusal zekâ ile girişimciliğin ilişkili olduğunu söylemiştir. Bu çalışmada ayrıca girişimcilik ile okul iklimi arasındaki ilişkilere odaklanılmış ve bu iki değişken arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında ise bu sonuçlar ile karşılaştırma yapılabilecek çalışmalara rastlanılmamıştır. Rafferty'e (2003) göre verimli okul ikliminin örgüte ve örgütü oluşturan paydaşların yeni fikirler oluşturmaya olanak sağlayacaktır. Girişimciliğin en önemli özelliklerinden birisinin de yeni bir fikir oluşturma veya yenilikçilik olduğu düşünüldüğünde çalışmada okul iklimi ile girişimcilik arasında pozitif yönde orta veya yüksek düzeyde bir ilişki bulunması beklenirdi. Bu yönde bir sonucun çıkmamasında veri toplama süreci esnasında Covid-19 pandemisinden ötürü okulların çevrimiçi platformlara taşınması ve öğrencilerin yüz yüze okul ortamından uzak kalmaları okul iklimi algılarına dair tutumlarını olumsuz etkilemiş olduğu düşünülmektedir. Çalışmada son olarak ailesinden demokratik anne-baba tutumu ile izin verici/hoşgörülü tutum algılayan öğrencilerin girişimcilik becerileri otoriter ve izin verici-ihmkar anne-baba tutumu algılayan öğrencilere göre daha yüksek seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Girişimcilerin çoğunlukla demokratik veya izin verici/hoşgörülü tutum ile yaklaşan bir aile ortamında yetiştiği söylenebilir. Bu doğrultuda girişimcilik eğitimlerine ailelerin demokratik tutumlarını güçlendirici programların da eklenmesi faydalı olacaktır.

Bu çalışma sonucunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Çalışmanın bulgularında kız öğrencilerin girişimcilik ortalamalarının erkeklerle göre daha düşük seviyede olduğu bulunmuştur. Kız öğrencilerin girişimcilik, risk alabilme ve inovatif yaratıcılık becerilerini güçlendirecek çalışmaların yürütülmesi, girişimciliğe yönelik motivasyonlarının artırılmasına yönelik programların

planlanması ve kadın girişimciliğine yönelik programların teşvik edilmesi yararlı olacaktır.

- Çalışmanın bulgularında duygusal zekâ ile girişimcilik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu doğrultuda eğitim yöneticileri, program geliştirme ve değerlendirme uzmanları ve öğretmenler tarafından öğrencilerin girişimcilik becerilerini güçlendirebilmek için duygusal zekâ düzeylerini güçlendirecek tedbirlerin alınması faydalı olacaktır.
- Çalışmanın bulgularında okul iklimi ile girişimcilik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu kapsamda ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerilerini artırabilmek için okul paydaşlarının okul iklimini destekleyici çalışmalar düzenlemesi faydalı olacaktır.
- Çalışmanın bulgularında demokratik ve izin verici-hoşgörülü anne-baba tutumu sergilenen bireylerin girişimcilik becerileri diğer tutumlara göre daha yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Bu kapsamda program hazırlayıcıların girişimcilik dersi programlarına ve girişimcilik eğitimlerine anne-baba eğitimlerini eklemesi faydalı olacaktır. Ayrıca okullarda ailelere demokratik tutum kazandırmaya yönelik uygulamaya dayalı eğitimlerin planlanması ve yürütülmesi önemli görülmektedir.
- Program geliştiricilerin ortaöğretim kademesinde girişimcilik becerisini kazandırmaya yönelik uygulamaya dayalı programlar geliştirmesi öğrencilerin girişimcilik becerilerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.
- MEB liderliğinde ortaöğretim öğrencilerine yönelik okul dışı uygulamaya dayalı girişimcilik programları düzenlenmesi, öğrencilerin girişimci davranışlarını artıracak deneyimlerin milli eğitim müdürlükleri, belediyeler ve sivil toplum kuruluşları işbirliğinde sağlanmasının öğrencilerin girişimcilik becerilerini artırabileceği düşünülmektedir.
- Ortaöğretim girişimcilik dersi öğretim programının içeriğinin uygulamaya yönelik etkinlikler ile zenginleştirilmesi faydalı olacaktır.
- Alanyazın incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerilerine yönelik araştırmaların sınırlı olduğu ve çalışmaların daha çok üniversite öğrencileri ile yapıldığı görülmüştür. Ortaöğretim kademesinden mezun olanların yalnızca yüzde yirmi beşinin üniversiteye gidebildiği göz önünde bulundurulursa girişimcilik eğitiminin bu kademedeki çok önemli olduğu görülecektir. Ülkedeki girişimcilerin nicelik ve nitelik olarak artması ekonomik kalkınmaya ve istihdam

edilebilirliğe olumlu etki edecektir. Bu bağlamda girişimciliği esas alan araştırmaların ortaöğretim kademesindeki öğrencilerle daha fazla yürütülmesi faydalı olacaktır.

- Alanyazın incelendiğinde girişimciliğin sosyal yetkinlikler, girişimci motivasyonlar, yönetsel yetkinlikler ve psikolojik yetkinlikler boyutlarını temel alan çalışmaların sınırlı olduğu değerlendirilmiştir. Bu değişkenler ile ortaöğretim öğrencilerine yönelik farklı örneklem gruplarında araştırmaların yapılmasının alanyazına fayda getireceği düşünülmektedir.
- Alanyazın incelendiğinde girişimcilik becerisinin ekonomik özgürlük motivasyonu, sosyal ağ geliştirme kapasitesi, stratejik kaynak geliştirme, direnç-dayanıklılık ve sorumluluk alt boyutlarını temel alan araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu değişkenler ile ortaöğretim öğrencilerine yönelik farklı örneklem gruplarında araştırmaların yapılması alanyazına katkı sağlayacaktır.
- Ortaöğretim öğrencilerinin örneklem olarak belirlendiği girişimcilik eğitimi programlarının geliştirilip değerlendirmesinin yapıldığı çalışmaların alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Bu araştırmada veriler doğrudan öğrencilerden toplanmıştır. Okul iklimi ile girişimcilik arasındaki ilişkileri incelemek isteyen araştırmacıların okul iklimi verilerini öğretmen ve okul yöneticilerinden toplaması çalışmalara farklı bir perspektif sağlayabilir.
- Bu çalışmada analize dahil edilebilecek kadar özel okulda öğrenim gören öğrencilere ulaşılamamıştır. Devlet okulları ile özel okullar arasında girişimcilik becerisi bağlamında yapılacak araştırmaların alanyazına fayda sağlayacağı tahmin edilmektedir.

6. KAYNAKLAR

- Abishov, N., Yılmaz, Y., & Seydinbekuli A. D. (2015). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Özelliklerin Etkisi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6(6), 43-53.
- Acar, S. & Uslu, D. (2018). Duygusal Zekâ ile Girişimcilik Niyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 16-32.
- Ağca, V., & Kurt, M. (2007). İç Girişimcilik ve Temel Belirleyicileri: Kavramsal Bir Çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (29), 83-112.
- Akbaş, T. T. & Arpat, B. (2020). Önlisans Öğrencilerinde Girişimcilik Eğiliminin Demografik Değişkenler ile İlişkisi. *Journal of Yaşar University*, 15(57), 1-14.
- Akgün, S. S. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyeti ile İşsizlik Kaygısı Arasındaki İlişki* (yüksek lisans tezi), Sakarya Üniversitesi.
- Akman, A. (2021). *Rehber Öğretmenlerin Algıladıkları Okul İkliminin Proaktif Davranışlarına Etkisi* (yüksek lisans tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Aksoy, B., Koçancı, M., & Namal, M. K. (2019). Girişimcilik Motivasyonu: Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Katılımcıları Örneği. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 109-129.
- Aktaş, M., Ece, S., & Öztekin, S. (2018). Toplumsal Cinsiyet ve Girişimcilik. *3. Uluslararası El Ruha Sosyal Bilimler Kongresi*.
- Akyurt, N. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Sağlık Örneği. *Medical Sciences*, 13(2), 43-57.
- Akyürek, Ç. (2013). *İlkokul öğretmenlerinin girişimcilik becerisine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi* (yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Akyüz, K. C., Gedik, T., Akyüz, İ. & Yıldırım, İ. (2006). Rize İlindeki Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Yeteneklerinin İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 20(1) 233-246.
- Alpay, C., & Çatı, K. (2021). Kültürün Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Etkisi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 108-134.
- Arıkan, S. (2004). *Girişimcilik*, (2. Basım), Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Armut, B. & Kılınç, M. (2018). 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Girişimcilik Becerisi Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 4(1), 39-56.
- Asıcı, E. & İkiz, F. E. (2019). Okulda Öznel İyi Oluşun Okul İklimi ve Öz-Yeterlik Açısından Yordanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(3), 621-638.
- Aşkar, P., & Akkoyunlu, B. (1993). *Kolb öğrenme stili envanteri*. Eğitim ve Bilim, 17(87), 37-47.
- Atalay, N. & Anagün, Ş. S. (2017). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Girişimcilik Becerisine İlişkin Yeterlik Algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(41), 298-313.
- Atasoy, I. & Aktaş, A. B. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Girişimcilik Algısına Cinsiyet ve Diğer Faktörlerin Etkisi. *Journal of Academic Research in Nursing*, 6(1), 80-88.
- Ateş, B. (2016). Lise Öğrencilerinin Algılanan Sosyal Yetkinlik Puanlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 185-194.
- Ayanoğlu, Ç. (2020). *Halk Eğitimi Merkezi Kursiyerlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Girişimcilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (yüksek lisans

- tezi), Sakarya Üniversitesi.
- Aydın, E. & Öner, G. (2016). Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Girişimcilik Düzeylerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 497-515.
- Aydın, E. (2020). *Girişimcilik Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin, Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki; Batı Karadeniz Bölge Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama* (doktora tezi), Karabük Üniversitesi.
- Aytaç, Ö. & İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve girişimci kültür: Sosyolojik bir perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0(18), 101 - 120.
- Bahar, A., Güler, E. K., Arslan, M., İnem, A. B. & Çimen, Z. S. (2019). Hemşirelik Öğrencilerinde Girişimcilik Düzeyi ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 529-534.
- Bakır, Y. (2020). *Z Kuşağı Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesinde Girişimcilik Eğitiminin Rolü: Nizip İlçesindeki Lise Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma* (yüksek lisans tezi), Harran Üniversitesi.
- Ballı, A. İ.K. & Üstün, F. (2019). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Uygulamalı Girişimcilik Eğitimine Katılanlar Üzerine Bir Çalışma. *Business and Management Studies: An International Journal*, 7(1), 308-326.
- Ballı, E. & Ballı, A. İ. K. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri ve Girişimcilik Eğilimleri. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 101-121.
- Başar, M. & Tosunoğlu, B. T. (2006). Değer Yaratımında İç Girişimciliğin Değişen Boyutu: Bilgi Girişimcilerinin Rolü. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(1), 123-134.
- Bilasa, P. & Taşpınar, M. (2017). Hayat Boyu Öğrenme Kapsamında Anahtar Yeterliklerin Belirlenmesi: Türkiye İçin Durum Analizi. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(215), 129-144.
- Bilge, H. & Bal, V. (2012). Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 131-148.
- Boz, M., Buluk, B., Aydınkaya, G. & Arslantaş, Y. (2016). Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki: Çanakkale Örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(5), 1-10.
- Bozkurt, Ö. (2006). Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 93-11.
- Bozkurt, Ö. Ç. & Alparslan, A. M. (2013). Girişimcilerde bulunması gereken özellikler ile girişimcilik eğitimi: girişimci ve öğrenci görüşleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(1), 7-28.
- Bozkurt, Ö. Ç. , Kalkan, A. , Koyuncu, O. & Alparslan, A. M. (2012). Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 229-247.
- Bozyiğit, S. & Yaşa, E. (2015). Ailenin Rol Model Alınmasının ve Aile Desteğinin Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(1), 59-79.
- Börü, D. (2006). *Girişimcilik eğilimi: Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları.
- Bucak, E. B. (2002). Abant İzzet baysal üniversitesi eğitim fakültesinde örgüt iklimi: Yönetimde ast-üst ilişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (7), 0-0.

- Bugay, A., Aşkar, P., Tuna, M. E., Örucü, M. Ç., & Figen, Ç. (2015). Okul iklimi ölçeği lise formunun Türkçe psikometrik özellikleri. *İlköğretim Online*, 14(1), 311-322.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Çakmak, K.E, Demirel, F. ve Karadeniz, Ş. (2018). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (25. Basım), Ankara: Pegem Akademi.
- Ceyhan, F. M. (2017). *Yerel İşletmelerin ve Girişimcilerin, Ulusal ve Uluslararası Ölçekte İşletmeler ve Girişimciler Olabilmeleri İçin Oluşturulması Gereken Girişimcilik İklimi: Kahramanmaraş Örneğinden Hareketle Tehditler, Tespitler ve Öneriler* (doktora tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Ceyhan, S., Yıltay, S. & Batga, B. (2020). Duygusal Zekâ ile Girişimcilik Eğilimi Arasında Öz Yeterliliğin Aracılık Rolü: Çukurova Üniversitesinde Bir Alan Araştırması. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 4(6), 1-19.
- Cohen, J., McCabe, E. M., Michelli, N. M. & Pickeral, T. (2009). School Climate: Research, Policy, Practice, and Teacher Education. *Teachers College Record*, 111(1), 180-213.
- Çakalcı, N. (2019). *Okul iklimi ve bireysel yenilikçilik kavramları arasındaki ilişkide öğretmen özerkliğinin aracılık rolü* (yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi.
- Çelik, A., İnce, M. & Bozyiğit, S. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 113-124.
- Çelik, H., Gürpınar, C., Başer, N. & Erdoğan, S. (2015). Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme ve Girişimcilik Becerilerine Yönelik Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 277-307.
- Çelikkaleli, A. G. Ö. & Gündüz, B. (2010). Ergenlerde Problem Çözme Becerileri ve Yetkinlik İnançları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 361-377.
- Çetin, B. (2015). *Öğrenme stillerine göre öğrencilerdeki girişimcilik becerilerinin incelenmesi* (yüksek lisans tezi), Kırıkkale Üniversitesi.
- Çevik, M. & Şentürk C. (2019). Multidimensional 21th Century Skills Scale: Validity and Reliability Study. *Cypriot Journal of Educational Science*, 14(1), 11-28.
- Çolakoğlu, H. & Çolakoğlu, T. (2016). Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitimi ile Öz Yeterlilik Algısı ve Girişimcilik Potansiyeli İlişkisi Üzerine Bir Saha Araştırması. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17(37), 70-84.
- Çoşgun, Ş., Varol, E., Ayverdi, L., Aydın, S. Ö., & Karakoc-Topal, O. (2021). Lise Öğrencilerinin Yaratıcılıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Balıkesir Örneği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 233-249.
- Çöğürçü, İ. (2016). İktisadi Doktrinlerde Geçmişten Günümüze Girişimciliğin Önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 65-80.
- Dallı, M., Ünlü, Y. & Pekel, A. (2017). Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeyleri ile Girişimcilik Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(53), 28-34.
- Demirel, E. (2017). Sosyal Girişimcilik, *Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular* (1. Basım) içinde 121-140, İstanbul: Cinius Yayınları.
- Derindağ, Ö. F. (2018). Girişimcilik Başarısını Etkileyen Unsurlar: Kişilik Özellikleri Bağlamında Bir Analiz. *Journal of International Management Educational and Economics Perspectives*, 6(3), 1-12.
- Deveci, İ. & Çepni, S. (2015). Öğretmen Adaylarına Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *International Journal of Human*

- Sciences*, 12(2), 92-112.
- Deveci, S. E. (2018). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Boyutları ile Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Uygulama. *Journal of International Social Research*, 11(59), 939-950.
- Dolu, İ. Ç., Temucin, E. D. & Özkan, H. A. (2016). Hemşirelik Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri ile Bazı İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 11(2), 293-315.
- Döm, S. (2008). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği*, (2. Basım), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Durak, İ. (2018). Girişimcilik Niyeti ile Duygusal Zekâ ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişki: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 281-297.
- Durukan, T. (2006). Düünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 25-37.
- Engin, A. O. & Korucuk, M. (2021). Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(2), 1081-1119.
- Erbir, M. (2020). Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğiliminin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Kayseri Üniversitesi Örneği. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 312-335.
- Gencel, İ. E. (2006). *Öğrenme stilleri, deneyimsel öğrenme kuramına dayalı eğitim, tutum ve sosyal bilgiler program hedeflerine erişim düzeyi* (doktora tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi.
- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.), Boston: Pearson.
- Göksel, A. & Ulucan, S. (2019). Girişimcilik Eğilimini Etkileyen Faktörlere İlişkin Çok Boyutlu Bir Analiz: Orta Öğretimde Bir Araştırma. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 18(1), 99-133.
- Göktaş, P. & Kazaferoğlu, E. (2018). Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 39-63.
- Gözübüyük, D. (2019). *Yaratıcı, Eleştirel ve Yansıtıcı Düşünmenin Girişimcilik Becerisi Üzerine Etkisi* (yüksek lisans tezi), Bartın Üniversitesi.
- Güler, E. B. B. (2012). İç Girişimcilik: Bir Literatür Taraması. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 3(6), 57-75.
- Güney, S. (2015). *Girişimcilik: Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*, (2. Basım), Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Güney, S., Yalçın, Ö. & Çetin, A. (2007). Girişimcilik ve Kültür. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 53-77.
- Güven, M. & Kürüm, D. (2006). Öğrenme stilleri ve eleştirel düşünme arasındaki ilişkiye genel bir bakış. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 75-89.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. & Tatham, R. L. (2013). *Multivariate Data Analysis*: Pearson Education Limited.
- Hofstede, G. (1983). The Cultural Relativity of Organizational Practices and Theories. *Journal of International Business Studies*, 14(2), 75-89.
- Ilgar, M. Z., Parlak, K. (2014). Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Okula Bağlılık Özbeğniç ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişki. *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 211-241.

- Işık, M. & Çiçek, B. (2020). Planlı Davranış Teorisi Perspektifinden Girişimcilik Niyeti Üzerinde Sosyal Sermaye, Öz Yeterlilik ve Öz Saygının Rolü. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*, 15(1), 185-206.
- İbicioğlu, H., Özdaşlı, K. & Alparlan, M. (2014). Girişimci Özellikler ve Girişimcilik Türü Tercihi Üzerinde Ebeveyn Etkisi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Araştırması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 12 (1-2), 521-538.
- İşcan, Ö. F. & Kaygın, E. (2011). Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 275-286.
- Johnson, S. (2000). Social Entrepreneurship Literature Riview. *Research Associate Canadian Centre for Social Entrepreneurship*, November, .1-17
- Kahya, V. (2019). Psikolojik Sermayenin Girişimci Olma Eğilimine Etkisi: KOSGEB Girişimcilik Eğitimine Katılan Kursiyerler Üzerine Bir Araştırma. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 12(18), 634-657.
- Kalfaoğlu, A. G. S. (2018). Duygusal Zekâ ile Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: Dega Katılımcıları Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Social And Humanities Sciences Research*, 5(27), 2827-2845.
- Kalkan, A. (2011). Kişisel Tutum, Öznel Norm ve Algılanan Davranış Kontrolünün Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(14), 189-206.
- Kalkınma Bakanlığı. (2013). Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018. Ankara.
- Karadeniz, E.E. (2018). *Türkiye’de Girişimcilik ve Uluslararası Karşılaştırma 2018 Global Entrepreneurship Monitor (GEM)*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Yayınevi.
- Karahan, T. F., Sardoğan, M. E., Özkamalı, E. & Menteş, Ö. (2006). Lise Öğrencilerinde Sosyal Yetkinlik Beklentisi ve Otomatik Düşüncelerin, Yaşanılan Sosyal Birim ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 35-45.
- Karakuş, A. (2019). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Alguları ile Eleştirel Düşünme Standartları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (yüksek lisans tezi), Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi.
- Karataş, İ. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği* (yüksek lisans tezi), Bartın Üniversitesi.
- Karcioğlu, F. & Balkaya, E. (2018). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı ve Girişimcilik Niyeti İlişkisi: Trakya Bölgesi Örneği. *İşGüç Sanayi İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 20(3), 95-120.
- Karlı, H. O. (2018). *Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyeti Arasındaki İlişkinin Proaktif Kişilik Boyutu Açısından İncelenmesi*, (yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi.
- Kaya, A., Bozaslan, H. & Gülten, G. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Anne-baba Tutumlarının Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerine, Sosyal Kaygı Düzeylerine ve Akademik Başarılarına Etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18), 208-225.
- Kaya, M. (1997). Ailede Anne-Baba Tutumlarının Çocuğun Kişilik ve Benlik Gelişimindeki Rolü. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9(9), 193-204.
- Kaygın, E. & Şimşek, Y. (2020). Toplumsal Cinsiyet ve Girişimcilik Niyeti Arasındaki İlişki: Kafkas Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Turizm, Ekonomi ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 4(1), 16-32.
- Kaygın, E. (2012). Sürdürülebilir Bir Rekabet Avantajı Sağlamanın Yolu: İç Girişimcilik

- Anlayışı. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(1), 93-103.
- Kayıhan, Ş. N. & Arslan, S. (2016). Duygusal Zekâ Ölçeği: Bir Ölçek Uyarlama Çalışması. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, (7), 137-145.
- Keskin, S. (2014). Türkiye'de Kadın Girişimcilerin Durumu. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9(1), 71-94.
- Kılavuz, F. & Aydın, A. K. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel Girişimcilik Algıları ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 7(3), 240-248.
- Kılıç, R., Yılmaz, Ö., & Örucü, E. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisi Üzerine Bir Uygulama. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 27-47.
- Kılıç, S. (2013). Örneklem yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-6.
- Kılıç, Y., Keklik, Y. & Çalış, N. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 423-435.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Korkmaz, S. (2000). Girişimcilik ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 163-179.
- Köstekçi, E. (2016). Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Özellikleri ile Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, (yüksek lisans tezi), Bartın Üniversitesi.
- Köstekçi, E. (2016). Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Özellikleri ile Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (yüksek lisans tezi), Bartın Üniversitesi.
- Kurt, B. (2020). *Kariyerli insanların girişimcilik eğilimi* (yüksek lisans tezi), Bahçeşehir Üniversitesi.
- Kurt, S. Ü, (2017). *Halkla İlişkiler Perspektifinden Sosyal Girişimcilik*, (1. Basım), Konya: Eğitim Yayınevi.
- Kurt, T. & Çalık, T. (2010). Okul İklimi Ölçeği'nin (OIÖ) Geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(157), 168-180.
- Kuru Örgün, S. (2000). *Anne baba tutumları ile 8 sınıf öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlıkları arasındaki ilişki* (yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi.
- Küçük, O. (2017). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*, (9. Basım), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Küçükaltan, D. (2009). Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 4(1), 22-28.
- Küçükeşmen, E. , Türkoğlu, M. E. & Şimşek, A. (2019). Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Ampirik Bir Çalışma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 588-610.
- Lamborn, S.D., Mounts, N.S., Steinberg, L. & Dornbusch, S.M. (1991). Patterns of Competence and Adjustment Among Adolescents from Authoritative, Authoritarian, Indulgent, and Neglectful Families. *Child Dev*, 62, 1049-1065.
- Lee, H., & Kwak, Y. (2012). Development and Initial Validation of a Trait Emotional Intelligence Scale for Korean Adults. *Asia Pacific Education Review*, 13(2), 209-217.
- Martin, M. A. G., Picazo, M. T. M., & Navarro, J. L. A. (2010). Entrepreneurship, Income Distribution and Economic Growth. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 6(2), 131-141.

- Mavruk Özbiçer, S. (2018). *Duygusal zekâ geliştirme programının ergenlerin duygusal zekâ ve yaşam doyumu düzeylerine etkisi deneysel bir çalışma* (doktora tezi), Çukurova Üniversitesi.
- Maya, İ. & Yılmaz, A. (2018). Karşılaştırmalı Eğitim Bağlamında Bazı AB Ülkeleri ile Türkiye'nin Girişimcilik Eğitimi Uygulamaları. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 13(1), 25-41.
- Memduhoğlu H. B. & Şeker, G. (2011). Organizational Climate of Primary Schools in the View of Teachers. *Inonu University Journal of the Faculty of Education (INUJFE)*, 12(1), 1-26.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2009). *Girişimcilik Dersi Öğretim Programı*, 3-90, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2014). *Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi*, 5-46, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*, 3-25, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı*, 3-27, Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *2019-2023 Stratejik Planı*, 1-118, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Naktiyok, A. & Bayrak Kök, S. (2006). Çevresel Faktörlerin İç Girişimcilik Üzerine Etkileri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 77-96.
- Nur, H. & Erataş, F. (2015). Kültür Farklılıkları Ekseninde Girişimcilik Anlayışındaki Değişimler ve Yabancı Girişimcilik. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 155-171.
- Onay, M., & Çavuşoğlu, S. (2010). İşletmelerde Girişimcilik Özelliğini Etkileyen Faktörler: İç Girişimcilik. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 47-67.
- Orhan, K. (2017). Girişimcilik Potansiyeli Belirleme Envanteri'nin (Entrepreneurial Potential Assessment Inventory-EPAI) Türkçe'ye Uyarlanması ve Psikometrik Özellikleri. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*, 7(3), 609-625.
- Önay, I., Ayas, S., Uğurlu, Ö. Y. & Önay, M. B. (2017). Psikolojik Sermaye ile Girişimcilik Niyeti İlişkisi. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 3(3), 55-66.
- Ören, D. & Biçkes, Y. (2011). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir'deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 67-86.
- Özcan, B., Çelteç, E. E., Sönmez, N. & Kırım, B. (2018). Girişimci Kişilik Özelliklerinin ve Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimine Etkisi-Kocaeli Üniversitesi Örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (18. EYİ Özel Sayısı), 37-54.
- Özçelik, G. (2017). İç Girişimcilik Eğilimine İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarından Bakış. *Maliye Finans Yazıları*, (Özel Sayı) 133-154.
- Özdevecioğlu, M., & Cingöz, A. (2009). Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (32), 81-95.
- Özerbaş, S. H. D. (2004). *Durumlu Öğrenmenin Duygusal Zekâ Yeterliliklerinin Geliştirilmesine Etkisi* (yayınlanmamış doktora tezi), Ankara Üniversitesi.

- Özkul, G. & Örün, E. (2016). Girişimcilik ve İnovasyonun Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Ampirik Bir Araştırma. *Journal of Entrepreneurship and Innovation Management*, 5(2), 17-51.
- Özler, N. D. E., Giderler, C., & Baran, H. (2017). Öz Yeterlilik ve Kontrol Odağının Bireylerin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(13), 736-747.
- Palut, B. (2008). Düşünme stilleri ve anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 1-11.
- Pan, V. & Akay, C. (2015). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Education Sciences*, 10(2), 125-138.
- Parlak, K. (2013). Girişimci Kişilik Özelliklerine Sahip Olmak İle Kendini ve Başkalarını Tanıma (İçsel ve Sosyal) Zekâları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (3), 55-64.
- Polat, S. & Aktop, E. (2010). Öğretmenlerin Duygusal Zekâ ve Örgütsel Destek Algılarının Girişimcilik Davranışlarına Etkisi. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-dergisi*, (22), 1-20.
- Rafferty, T. J. (2003). School Climate and Teacher Attitudes Toward Upward Communication in Secondary Schools. *American Secondary Education*, 31(2), 49-70.
- Santos, S., Caetano, A. & Curral, L. (2014). Psychosocial Aspects of Entrepreneurial Potential. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 26(6), 661-685.
- Sarıtaş, A. & Duran, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 147-165.
- Sarıtaş, A. & Duran, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 147-165.
- Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin Kendilik Algılarının Anne Baba Tutumları ve Bazı Faktörlerle İlişkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-19.
- Sözbilir, F. (2017). Yetişme Sürecinde Ailenin Tutumu, Mesleki Yeterlilik Ve Yenilikçiliğin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkisine Bölgesel Farklılıklar Açısından Bir Bakış: Artvin ve Kahramanmaraş Karşılaştırması. *Journal of Black Sea Studies*, (56), 83-104.
- Şahin, E. (2009). Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 9(17), 286-309.
- Şenel, T. & Buluç, B. (2016). İlkokullarda Okul İklimi İle Okul Etkililiği Arasındaki İlişki. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 9(4), 1-12.
- Şentürk, C. & Sağnak, M. (2012). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Liderlik Davranışları ile Okul İklimi Arasındaki İlişki. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(1), 29-43.
- Tabachnick & Fidell, (2013) B.G. Tabachnick, L.S. Fidell Using Multivariate Statistics (sixth ed.), Boston: Pearson.
- Taysı, K. & Canbaz, S. (2014). Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 4(1), 59-67.
- Timuroğlu, M. K. & Akpunar, E. N. (2017). Duygusal Zekânın Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi. *Ataturk University Journal of Economics & Administrative Sciences*, 31(4), 875-894.
- Tufan, Ş. (2011). *Geliştirilen Duygusal Zekâ Eğitim Programının Ortaöğretim Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeylerine Etkisi* (yüksek lisans tezi), Ankara

- Üniversitesi.
- Tufan, Ş. (2011). *Geliştirilen Duygusal Zekâ Eğitimi Programının Ortaöğretim Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeylerine Etkisi* (yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi.
- Tümekaya, S. (2011). Fen Bilimleri Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Öğrenme Stillerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 215-234.
- Türkçapar, Ü. (2016). Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Bireylerin Algılanan Sosyal Yetkinlik Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(1), 453-462.
- Türkdoğan, M. & Özgenel, M. (2021). Öğretmenlerin Yaratıcı Düşünme Eğilimleri ile Okul İklimi Arasındaki İlişki. *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 190-213.
- Türkmen, M. & İşbilir, U. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 18-28.
- Türkoğlu, T., Tetik, S. & Açıkgöz, A. (2017). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri ile Girişimci Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması. *Journal of Yaşar University*, 12(45), 76-92.
- Ulucan, S. (2015). *Girişimcilik Eğiliminin ve Girişimcilik Eğilimini Etkileyen Faktörlerin Analizi: Orta Öğretimde Lise 3. ve 4. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama* (yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi.
- Uluköy, M., & Demireli, C. (2014). Cinsiyetin Girişimcilik Profili Üzerine Etkisi: Erkek Girişimcilik ve Kadın Girişimciliğin Karşılaştırmalı Analizi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 12(22), 47-55.
- Uygun, M., Güner, E. & Mete, S. (2018). Girişimcilik Eğitiminin Gençlerin Girişimcilik Motivasyonlarının Gelişimindeki Rolü. *Journal of Management & Economics*, 25(3), 880-894.
- Ülker, Y., Uluköy, M., Kılıç, R., Yumuşak, S. & Azaklı, S. (2016). Duygusal Zekânın Girişimcilik Üzerine Etkisi: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Üzerine Bir Analiz. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(5), 119-136.
- Wang, M. T. & Degol, J. L. (2016). School Climate: A Review of the Construct, Measurement, and Impact on Student Outcomes. *Educational Psychology Review*, 28(2), 315-352.
- Welsh, W. N. (2000). The Effects of School Climate on School Disorder. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 567(1), 88-107.
- Wong, P. K., Ho, Y. P. & Autio, E. (2005). Entrepreneurship, Innovation and Economic Growth: Evidence from GEM Data. *Small Business Economics*, 24(3), 335-350.
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yelkikalan, N. (2006). 21. Yüzyılda Girişimcinin Yeni Özelliği: Duygusal zekâ. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 39-51.
- Yetim, N. (2002). Sosyal Sermaye Olarak Kadın Girişimciler: Mersin Örneği. *Ege Academic Review*, 2(2), 79-92.
- Yıldız, S. G. (2020). Lise Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerilerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(51), 884-897.
- Yılmaz, A. (2000). Anne-Baba Tutum Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 7(3), 160-172.

- Yılmaz, A. (2000). *Eşler Arasındaki Uyum ve Çocuğun Algıladığı Anne Baba Tutumu ile Çocukların Ergenlerin ve Gençlerin Akademik Başarıları ve Benlik Algıları Arasındaki İlişkiler* (doktora tezi), Hacettepe Üniversitesi.
- Yılmaz, E. ve Sünbül, A. M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 195-203.
- Yüce, A. & Meriç, K. (2017). Duygusal Zekâ ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Uygulama. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(16), 433-446.
- Yüksel, H., Cevher, E. & Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(1), 143-156.
- Yüksel, H., Cevher, E. & Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 143-156.

6. EKLER

Ek-1: Etik Kurul Onay Formu.

**T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
ETİK KOMİSYONU
BAŞVURU DEĞERLENDİRME FORMU**

BAŞVURU BİLGİLERİ	ARAŞTIRMANIN ADI	Ortaöğretim Öğrencilerinin Girişimcilik Becerilerinin Bazı Etkenler Açısından İncelenmesi Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi
	ARAŞTIRMANIN TÜRÜ	☐ Anket/Ölçek/Skala Çalışması ☐ Gözlemsel Çalışma ☐ Niteliksel Çalışma ☒ Diğer
	GELEN EVRAK SAYISI ve TARİHİ	16119052-199-E.7532 – 12.03.2020
	YÜRÜTÜCÜ/DANIŞMAN (Unvan, Ad-Soyad, Kurum, Bölüm)	Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÇILSALAR SAĞNAK Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı
	ARAŞTIRMACILAR (Unvan, Ad-Soyad, Kurum, Bölüm)	Halil TOKER Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı
VARSA	RAPORTÖR (Unvan, Ad-Soyad, Kurum, Bölüm, Telefon, E-Posta)	Tarih/İmza
	DIŞ UZMAN (Unvan, Ad-Soyad, Kurum, Bölüm, Telefon, E-Posta)	Tarih/İmza

KARAR BİLGİLERİ	KARAR NO:08/08	TARİH: 15.04.2020
	Yukarıda bilgileri verilen Etik Komisyonu başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gereği, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen odaklarda gerçekleştirilmesinde etik sakınca <u>bulunmadığına/bulunduğuna</u> karar verilmiştir.	
	Değerlendirme Sonucu	
	☒	Uygundur
	☐	Düzeltilme gereklidir (Açıklayınız)
☐	☐ Düzeltmeleri görmek istiyoruz ☐ Düzeltmeleri görmemize gerek yok	
☐	Uygun değildir (Açıklayınız)	
Açıklama		

ÇALIŞMA ESASI	Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonu Yönergesi
----------------------	--

ETİK KOMİSYONU ÜYELERİ

Doç. Dr. Suat ERDEM İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi
Doç. Dr. İbrahim DOĞAN İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi	Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi Alper MUMTAZ F	Öğr. Gör. Güldal DOLU Sorgun Meslek Yüksekokulu Öğretim Elemanı

Ek-2: Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni.

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 27001677-44-E.6887228
Konu : Araştırma İzni

11.05.2020

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 30/04/2020 tarih ve 1894 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde gönderilen Üniversitenizin Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Halil Toker'e ait araştırma izni Müdürlüğümüz İnceleme Komisyonu tarafından incelenmiş, söz konusu araştırmanın yapılmasında herhangi bir sakınca olmayacağı kanaatine varılmış olup, konu ile ilgili Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Murat KÜÇÜKALİ
İl Milli Eğitim Müdürü

Ek : Valilik Onayı

Adres: GÖİ
Elektronik :
e-posta: strg

Bu evrak güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır. <https://evrak.meb.gov.tr> adresinden cbe6-672b-3448-8a5b-794e kodu ile teyit edilebilir.

Ek-2 (devamı)

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 27001677-44-E.6849233
Konu : Araştırma İzni Verilmesi

08/05/2020

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzni ve Uygulama Yönergesi.
b) 23/10/2019 tarihli ve 27001677/44/20812138 sayılı Valilik Makam Onayı.
c) Araştırma İzinleri İnceleme Komisyonunun 08.05.2020 tarihli tutanağı.
d)Yozgat Bozok Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 30/04/2020 tarih ve 1894 sayılı yazısı.

Yozgat Bozok Üniversitesi'nin ilgi (d) talebi gereği Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Halil TOKER Tokat il/ilçe ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere yönelik "Ortaöğretim Öğrencilerinin Girişimcilik Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi " başlıklı tez çalışmasını uygulamak istenmektedir.

Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Halil TOKER'in hazırlamış olduğu "Ortaöğretim Öğrencilerinin Girişimcilik Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu bilimsel amaçlı anket çalışmasını Tokat il geneli liselerde öğrenim gören öğrencilere uygulama yapılması Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olur'unuza arz ederim.

OLUR
08/05/2020

Ek:

- 1-Tutanak
2-Yozgat Bozok Üniv. Rektörlüğü yazısı Ekleri

Ek-3: Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin İzinleri.

TÜRKER KURT +
Açık beta +
Sayın Hali Tokar

TEO Eğitim Bilim Dergisinde yayınlanmış olan Okul İktimi Ölçeğinin Geliştirilmesi başlıklı makale çalışmamız kapsamında geliştirdiğimiz ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz. Ölçeği ek olarak gönderdim. Çalışmanızda başarılar dilerim.

Doç. Dr. Torker KURT
Gazi Üniversitesi
Gazi Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Yaratıcı Ana Bilim Dalı
<http://turkurturk.blogspot.com.tr/>
<http://www.webzitem.gazi.edu.tr/turker/>
Twitter
Tel:
Mobil:
—
Torker KURT, Ph.D.
Associate Professor
Gazi University
Faculty of Gazi Education
Department of Educational Management
<http://turkurturk.blogspot.com.tr/>

Duygusal Zeka Ölçeği'nin Kullanımı Hakkında İzin **SENKURBAN**

Hali Tokar +
Açık beta +
Merhaba Serhat Hocaım,

Ben Hali TOKER, Buzak Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalında yüksek lisans öğrenciyim. Tez konuları hazırlama dönemindeyim. Tez konumda araştırılan öğrencilerin girişimsel becerilerini peyli değişimler açısından incelemek. Bu değişimlerden birinde duygusal zeka. Bu değişimleri değerlendirmek için uygulama ve geliştirme çalışmalarını yaptığım "Duygusal Zeka Ölçeği" nin kullanımı izini alıyorum.

Saygılarımla, İzi çalışmam.

Serhat Anılın +
Açık beta +
Hali Tokar merhabalar. Ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz. İzi çalışmam.

Hali Tokar +
Merhaba Serhat Hocaım,

Ben Hali TOKER, Buzak Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalında yüksek lisans öğrenciyim. Tez konuları hazırlama dönemindeyim. Tez konumda araştırılan öğrencilerin girişimsel becerilerini peyli değişimler açısından incelemek. Bu değişimlerden birinde duygusal zeka. Bu değişimleri değerlendirmek için uygulama ve geliştirme çalışmalarını yaptığım "Duygusal Zeka Ölçeği" nin kullanımı izini alıyorum.

Saygılarımla, İzi çalışmam.

Doç.Dr Serhat Anılın
Sabancı Üniversitesi Eğitim Fakültesi : Sabancı University Faculty of Education
Editor in Chief
International Journal of Educational Research Review (IJERE)
<http://www.ijere.com>
serhatanil@ijere.com

Girişimsellik Potansiyeli Belirleme Envanteri için izin **SENKURBAN**

Hali Tokar +
Açık beta +
Merhaba Hocaım, teklif ettiğim makale konumda belirlenme izni verdiğiniz makale için. Tez çalışmamda ve belirlenme izni verdiğiniz makale için izin alıyorum. Bu çalışmamda ve belirlenme izni verdiğiniz makale için izin alıyorum. Bu çalışmamda ve belirlenme izni verdiğiniz makale için izin alıyorum.

Ben Hali TOKER, Buzak Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalında yüksek lisans öğrenciyim. Tez konuları hazırlama dönemindeyim. Tez konumda araştırılan öğrencilerin girişimsel becerilerini peyli değişimler açısından incelemek. Girişimsel becerileri değerlendirmek için belirlenme izni verdiğiniz makale için izin alıyorum. Bu çalışmamda ve belirlenme izni verdiğiniz makale için izin alıyorum. Bu çalışmamda ve belirlenme izni verdiğiniz makale için izin alıyorum.

Saygılarımla, İzi çalışmam.

Serhat Anılın +
Açık beta +
Hali Tokar merhabalar. Girişimsellik Potansiyeli Belirleme Envanteri için izin alıyorum. Bu çalışmamda ve belirlenme izni verdiğiniz makale için izin alıyorum. Bu çalışmamda ve belirlenme izni verdiğiniz makale için izin alıyorum.

Hali Tokar +
Açık beta +
Merhaba Serhat Hocaım,

Girişimsellik Potansiyeli Belirleme Envanteri için izin alıyorum. Bu çalışmamda ve belirlenme izni verdiğiniz makale için izin alıyorum. Bu çalışmamda ve belirlenme izni verdiğiniz makale için izin alıyorum.

Saygılarımla, İzi çalışmam.

Ölçek Kullanım İzin Talebi (Habrılatma)

ÖZETLENİLMİŞ

16 Ocak 2023 17:27

☆

🔍

🔗

İznil İsmi

Aras Güne

Merhaba Aras Güne,

Bu yıl Üniversitemiz eğitim programları ve öğrenim faaliyetleri kapsamında "Yeni Hızlı Tutar" Geliştirme ve iyileştirme çalışmaları kapsamında "Yeni Hızlı Tutar Ölçeği" ile ilgili bir taleple başvurmuşuzdur. (Özellikle Öğrencilerin Öğrenimdeki Başarı Değerlerini Açıklayan İstatistikler) Kullanmak için izinleriniz talep ediyoruz.

İyi günler. İyi çalışmalar.

16 Ocak 2023 17:27

☆

🔍

🔗

İznil İsmi

Aras Güne

Merhaba Hızlı

ABTO 10-15 yaşlarındaki çocuklar için uygundur. Çalışmamızın sonuçları.

Bu yılki çalışmamızda ABTO'yu kullanabileceğiz. Başarılar.

İznil İsmi Aras Güne

16 Ocak 2023 17:27

ABTO 10-15 yaşlarındaki çocuklar için uygundur. Çalışmamızın sonuçları.

Bu yılki çalışmamızda ABTO'yu kullanabileceğiz. Başarılar.

İznil İsmi Aras Güne

16 Ocak 2023 17:27

99

Ek-4: Araştırmada Kullanılan Ölçekler.

Değerli Katılımcı,

Bu anket yüksek lisans çalışmam için hazırlanmıştır. Bu çalışmamın amacı girişimcilik becerisi ile bazı değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek ve girişimcilik becerisi ile bağlantılarını daha iyi bir şekilde ortaya koymaktır. Bu çalışmaya gönüllü katılımınız, çalışmanın sonuçları açısından son derece kıymetlidir. Bu çalışmada kimlik bilgilerinizi açığa çıkaracak herhangi bir bilgi istenmemektedir. Lütfen aşağıdaki tüm soruları yanıtlayın ve her bir soru için sadece bir seçeneği işaretleyin. İçtenlikle vereceğiniz cevaplar çalışmanın sonucu için çok önemlidir. Vaktiniz, cevaplarınız ve çalışmaya kattığınız destek için teşekkürler.

Halil TOKER

Dr. Öğrt. Üyesi Hatice ÇİLSALAR SAGNAK

YOBU- Yüksek Lisans Öğrencisi

YOBU Eğitim Fakültesi Eğitim Bil. Böl.-

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Cinsiyet:

Erkek () Kadın ()

Yaşınız:

Öğrenim Gördüğünüz Okulun Türü

Devlet Lisesi ()

Özel Lise ()

Öğrenim Gördüğünüz Lise Türü

Anadolu Lisesi ()

Sınavla Öğrenci Alan Anadolu Lisesi ()

Fen Lisesi ()

Mesleki Teknik Lisesi ()

İmam-Hatip Lisesi ()

Anadolu İmam-Hatip Lisesi ()

Son Dönem Karne Not Ortalamanız:.....

GİRİŞİMCİLİK İLE İLGİLİ SORULAR

Bu ölçekte girişimcilik ile ilgili maddelere yer verilmiştir. Maddelere 1- tamamen karşıyım ve 5-tamamen katılıyorum arasında değerler alan cevaplar verilebilmektedir. Maddelere cevaplar verirken **her zamanki davranış şeklinizi göz önünde bulundurarak katılma veya katılmama düzeyinizi belirtiniz.**

Her zamanki davranış şeklinizi göz önünde bulundurarak, lütfen aşağıdaki cümlelere katılma veya katılmama düzeyinizi belirtiniz.

	Tamamen Karşıyım	Genelde Karşıyım	Biraz Karşıyım Biraz Katılıyorum	Genelde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
01.Hayatta karşılaştığım sorunların üstesinden gelmek için yeteri kadar güçlüyüm	1	2	3	4	5
02.Hayatın getirdiği durumlarla baş edebilirim.	1	2	3	4	5
03.Sık sık iyi yapabildiğim hiçbir şey yok diye düşünüyorum.	1	2	3	4	5
04.Kendimi gerçek dünyayla etkin bir şekilde başa çıkabilecek yetkinlikte hissediyorum.	1	2	3	4	5
05.Sık sık başarısız olduğumu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
06.Genellikle, hayatta meydana gelen tipik problemleri çözebileceğimi hissediyorum.	1	2	3	4	5
07.Daha yüksek kazançlar için daha yüksek riskler almaya degeceğine inanıyorum.	1	2	3	4	5
08.Bana göre, mümkün olan en iyi plan riski olmayan plandır.	1	2	3	4	5
09.Bazılarının beni hayal kırıklığına uğratacaklarını bilsem de, yeni şeyler denemekten hoşlanırım.	1	2	3	4	5
10.Sonuçları riskli olsa bile yeni deneyimler ararım.	1	2	3	4	5
11.Çoğunlukla, istediğim işleri yaparken insanları etkileyebilirim.	1	2	3	4	5
12.İnsanları, görüşlerini değiştirebilecek oranda etkileyebiliyorum.	1	2	3	4	5
13.İnsanları kolayca ikna edebiliyorum.	1	2	3	4	5
14.Farklı coğrafi bölgelerden/yerlerden insanlar tanıyorum.	1	2	3	4	5
15.Benimkinden farklı fikirlere sahip insanlara kolayca liderlik edebiliyorum.	1	2	3	4	5
16.Önerdiğim faaliyetlerde (veya faaliyetlerimde) insanları kolayca harekete geçirebilirim.	1	2	3	4	5
17.Sık sık insanları yeni fikir ve düşüncelerimle şaşırtırım.	1	2	3	4	5
18.İnsanlar sık sık yaratıcı etkinliklerde benden yardım alır.	1	2	3	4	5
19.Duygularımı onları yaşarken kolayca tanımlayabilirim.	1	2	3	4	5
20.İnsanlara baktığımda kolaylıkla onların hissettiklerini anlarım.	1	2	3	4	5
21.Benim için en önemli şey kendi patronum olmaktır.	1	2	3	4	5
22.Hayatımın asıl amacı bağımsız bir hayat sürmektir.	1	2	3	4	5
23.Bir projenin bilgi ve kaynaklara bağlı amaçlarını (Hedefleri) benimsemekte güçlük çekmiyorum.	1	2	3	4	5
24.Gerektiğinde bir proje için mali kaynaklarımı genişletebilirim.	1	2	3	4	5
25.Hedeflerimi gerçekleştirmek için etkili stratejiler kurabilirim.	1	2	3	4	5

26.Hedeflerimden biri, mali durumumu en üst seviyeye çıkarmaktır.	1	2	3	4	5
27.Çoğunlukla, projeleri tamamlamak için gerekli kaynakları bulabilirim.	1	2	3	4	5
28.Düşünülemez (olağanüstü) faaliyetleri başarabilirim.	1	2	3	4	5
29.İki yılda neyi başarmak istediğimi öngörebilirim	1	2	3	4	5
30.Çoğunlukla, projelerimi tamamlamak için kaynaklarımı organize edebilirim.	1	2	3	4	5
31.Yaşamak için gerekli olandan daha fazla paraya sahip olmanın önemli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
32.Hayal gücümü gerçekten geliştiren durumlardan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
33.Yaratıcı olmak projelerde bir avantajdır.	1	2	3	4	5
34.Projelerdeki işlerin sorumluluğunu konuşmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
35.Girdiğim projelerde genellikle inisiyatif kullanıyorum.	1	2	3	4	5
36.Kötü bir şey olduğunda kendime gelmek benim için zor.	1	2	3	4	5
37.Stresli bir olaydan kurtulmak benim uzun zamanımı almaz.	1	2	3	4	5
38.Genellikle, zor zamanları az sorunla atlattırım.	1	2	3	4	5
39.Benim bir fikrim olduğunda takım üyelerimi kolayca sürükleyebileceğimi düşünüyorum.	1	2	3	4	5
40.Hayatımdaki aksiliklerin üstesinden gelmem uzun zaman alır.	1	2	3	4	5
41.İyi bir hayal gücünün iş yerinde iyi iş çıkarmama yardımcı olduğuna inanıyorum.	1	2	3	4	5
42.Hayal gücümü gerçekten geliştiren durumlardan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
43.Farklı yerlerden ve meslek alanlarından insanlar tanıyorum.	1	2	3	4	5
44.Geçen aydan beri kişi listeme kimseyi eklemedim.	1	2	3	4	5

OKUL İKLİMİ İLE İLGİLİ SORULAR

Aşağıda okulda yaşanabilecek bazı durumlara ilişkin ifadeler bulunmaktadır. İfadeleri dikkatlice okuyunuz. Her madde için 1-5 arası seçenek bulunmaktadır. (1)**Hiçbir zaman** (2), **Nadiren** (3), **Ara sıra** (4), **Çoğunlukla** (5), **Her zaman**. Lütfen, sizin okulunuza en uygun olan seçeneğe (X) işareti koyunuz.

Bu okulda;	Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman
1. Öğretmenlerimiz bizi yeni fikirler üretmeye ve bunları uygulamaya teşvik eder.	1	2	3	4	5
2. Öğretmenlerimiz sınıf ortamını eğlenceli hale getirirler.	1	2	3	4	5
3. Öğretmenler bize neleri öğrenmek istediğimizi sorarlar.	1	2	3	4	5
4. Öğretmenler bir kural koyduklarında, nedenini açıklarlar.	1	2	3	4	5
5. Öğretmenim benimle kişisel olarak ilgilenir.	1	2	3	4	5
6. Okulda yapılacak işler konusunda okul müdürü veya öğretmenlerimiz	1	2	3	4	5
7. Öğretmenlerimiz bize yardım etmek için gereken her şeyi yaparlar yöneticilerinin bana yardımcı olacağını bilirim.	1	2	3	4	5
9. Sınıfta yaptığımız çalışmalar için tüm enerjimizi harcarız.	1	2	3	4	5
10. Öğretmenlerimiz bizden başarılı olmamızı bekler.	1	2	3	4	5
11. Öğretmenler öğrencileri daha başarılı olabileceklerine inandırır.	1	2	3	4	5
12. Okul ve sınıf ortamı beni daha çok çalışmaya yönlendirir.	1	2	3	4	5
13. Okulda veya sınıfta öğrenmeme engel olacak kadar beni tedirgin eden bir ortam var.	1	2	3	4	5
14. Okuldaki veya sınıftaki sorunlar dikkatimi dağıtarak derslerime odaklanmamı engelliyor.	1	2	3	4	5
15. Sınıf arkadaşlarımla aynı sınıfta olmaktan mutluluk duyuyorum.	1	2	3	4	5
16. En küçük anlaşmazlıkta öğrenciler birbirlerine bağırır.	1	2	3	4	5
17. Öğrenciler sınıfta birlikte yapılan işlerde veya etkinliklerde çalışırken sıkılmazlar.	1	2	3	4	5
18. Öğrenciler birbirlerinin görünüşleri veya konuşmalarıyla alay ederler.	1	2	3	4	5
19. Öğrenciler sinirlendiklerinde birbirlerine fiziksel (saç çekme, tekme atma, kulak çekme vb) olarak zarar verirler.	1	2	3	4	5
20. Arkadaşlarımla birlikte okulla ilgili çalışmalarını yaparken eğleniriz.	1	2	3	4	5

21. Okulda bazı öğrenciler ait para veya eşyaların diğer öğrenciler tarafından zorla alınmak istendiği olur.	1	2	3	4	5
22. Oyun oynarken veya derslerle ilgili proje çalışmaları yaparken bazı öğrenciler gruplardan dışlanır.	1	2	3	4	5

DUYGUSAL ZEKA İLE İLGİLİ SORULAR

Bu ölçeğe duygusal zeka ile ilgili maddeler yer almaktadır. Maddelere cevaplar verirken **her zamanki davranış şeklinizi göz önünde bulundurarak katılma veya katılmama düzeyinizi belirtiniz.** Her zaman. Lütfen, sizin okulunuza en uygun olan seçeneğe (X) işareti koyunuz.

Her sorunun karşısında bulunan; (1), Hiç katılmıyorum (2) katılmıyorum (3) Kararsızım (4)Katılıyorum ve (5) Tamamen katılıyorum anlamına gelmektedir. Lütfen her ifadeye mutlaka TEK yanıt veriniz ve kesinlikle boş bırakmayınız.	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Çoğunlukla	Tamamen Katılıyorum
1.Başkalarını çok iyi tanımasam bile onların duygularını ve ruh hallerini anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2.Başka insanların duygularını ve ruh hallerini onların ses tonlarından ve yüz ifadelerinden anlayabilirim.	1	2	3	4	5
3. Kendi duygularımı ve başkasının duygularını sınıflandırabilirim.	1	2	3	4	5
4.Resimlerde ve müzikte ifade edilen duyguları ve hisleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5
5.Karmaşık ve hassas duygu veya hislerin var olduğunu anlayabilirim.	1	2	3	4	5
6.Bir insanın diğer bir insandan aynı anda hem nefret edip hem de onu sevebileceğini anlarım.	1	2	3	4	5
7.Eğer sevmediğim bir şeyi yapmak zorunda kalırsam, fikrimi değiştirmeye çalışır ve o şeyden zevk alırım.	1	2	3	4	5
8.Bir görevi tamamladıktan kendimi boş hissettiğimde neşelenmeye çalışır ve bir sonraki olay için hazır olurum.	1	2	3	4	5
9.Yaptığım işten hoşlanmadığımda, duygularıyla baş edebilmek için elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
10.Eğer meslektaşım hakkında iyi haberler duyarsam, memnun olur ve birlikte kutlama yapmak isterim.	1	2	3	4	5
11. Kötü şeyleri çabuk unutmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
12. Bir şeyden korktuğumda korkuma engel olamam, ancak kaçmak yerine korkumla yüzleşirim.	1	2	3	4	5
13. Duygularımı iyi bir şekilde kontrol edebilirim.	1	2	3	4	5
14. Depresif hissettiğimde ruh halimi değiştirebilirim.	1	2	3	4	5
15. Üzüldüğümde kendimi neşelendirmek için kendi yöntemlerim vardır.	1	2	3	4	5
16. Öfkeyi nasıl sakinleştireceğimi bilirim.	1	2	3	4	5
17. Duygularımı duruma göre değiştirebilirim.	1	2	3	4	5
18. Olaylar kötü gittiğinde bile umudumu kaybetmem.	1	2	3	4	5
19. Bir şeyleri sırayla yapmak için duygularımı düzenleyebilirim.	1	2	3	4	5
20. Başkalarını etkin bir biçimde teselli edebilir ve rahatlatabilirim.	1	2	3	4	5

ANNE BABA TUTUMU İLE İLGİLİ SORULAR

Bu ölçekte anne-baba tutumu ile ilgili maddeler yer almaktadır. Maddelere cevaplar verirken **her zamanki davranış şeklinizi göz önünde bulundurarak katılma veya katılmama düzeyinizi belirtiniz**. Her zaman. Lütfen, sizin okulunuza en uygun olan seçeneğe (X) işareti koyunuz.

Lütfen aşağıdaki soruları kendi anne ve babanın düşünerek dikkatle okuyunuz. Aşağıdaki durumun anne ve babanızın davranışına ne kadar benzediğini düşünün. Verilen durumlar anne-babanızın davranışlarına 1-4 arasında değerler verilmiştir.	Hiç Benzemiyor	Benzemiyor	Biraz Benziyor	Tamamen Benziyor
1. Herhangi bir sorunum olduğunda, eminim annem ve babam bana yardım ederler.	1	2	3	4
2. Annem ve babam büyüklerle tartışmamam gerektiğini söylerler.	1	2	3	4
3. Annem ve babam yaptığım her şeyin en iyisini yapmam için beni zorlarlar.	1	2	3	4
4. Annem ve babam herhangi bir tartışma sırasında başkalarını kızdırmamak için, susmam gerektiğini söylerler.	1	2	3	4
5. Annem ve babam bazı konularda sen" kendin karar ver" derler.	1	2	3	4
6. Derslerimden ne zaman düşük not alsam, annem ve babam kızar.	1	2	3	4
7. Ders çalışırken anlayamadığım bir şey olduğunda, annem ve babam bana yardım ederler.	1	2	3	4
8. Annem ve babam kendi görüşlerinin doğru olduğunu bu görüşleri onlarla tartışmamam gerektiğini söylerler.	1	2	3	4
9. Annem ve babam benden bir şey yapmamı istediklerinde, niçin bunu yapmam gerektiğini de açıklarlar.	1	2	3	4
10. Annem ve babamla her tartıştığım da bana "büyüdüğün zaman anlarsın" derler.	1	2	3	4
11. Derslerimden düşük not aldığım da, annem ve babam beni daha çok çalışmam için desteklerler.	1	2	3	4
12. Annem ve babam yapmak istediklerim konusunda kendi kendime karar vermeme izin verirler.	1	2	3	4
13. Annem ve babam arkadaşlarımı tanırlar.	1	2	3	4
14. Annem ve babam istemedikleri bir şey yaptığım da, bana karşı soğuk davranırlar ve küserler.	1	2	3	4
15. Annem ve babam sadece benimle konuşmak için zaman ayırırlar.	1	2	3	4
16. Derslerimden düşük notlar aldığım da, annem ve babam öyle davranır ki suçluluk duyar ve utanırım.	1	2	3	4
17. Ailemle birlikte hoşça vakit geçiririz.	1	2	3	4
18. Annemi ve babamı kızdıracak bir şey yaptığım da, onlarla birlikte yapmak istediğim şeyleri yapmama izin vermezler.	1	2	3	4

19. Genel olarak annen ve baban okul zamanı hafta içinde gece arkadaşlarıyla bir yere gitmene izin verirler mi?

Evet ☐

Hayır ☐

Eğer cevabınız **Evet ise**, aşağıdaki soruyu cevaplayınız.

Hafta içinde en geç saat kaç kadar gece dışarıda kalmanıza izin verilir (Pazartesi-Cuma arası)?

20.00'dan önce

22.00-22.59 arası

20.00 - 20.59 arası

23.00 ya da daha geç

21.00 - 21.59 arası

İstediğim saate kadar

20. Genel olarak annen ve baban hafta sonları gece arkadaşlarıyla bir yere gitmene izin verirler mi?

Evet ☐

Hayır ☐

Eğer cevabınız **Evet ise**, aşağıdaki soruyu cevaplayınız.

Haftanın Cuma ya da Cumartesi akşamları en geç saat kaç kadar gece dışarıda kalmanıza izin verilir?

20.00'dan önce

22.00 - 22.59 arası

20.00 - 20.59 arası

23.00 ya da daha geç

21.00 - 21.59 arası

İstediğim saate kadar

Annen ve baban aşağıdakileri **öğrenmek için** ne kadar çaba gösterirler?

	Hiç Çaba Göstermez	Çok Az Çaba Gösterir	Çok Çaba Gösterir
21. Eğer gece bir yere gittiysen nereye gittiğini,			
22. Boş zamanlarınızda ne yaptığını,			
23. Okuldan çıktıktan sonra ne yaptığını,			

Anne ve babanın aşağıdakiler hakkında ne kadar bilgileri var?

	Bilgileri Yoktur	Çok Az Bilgileri Vardır	Çok Bilgileri Vardır
24. Eğer gece bir yere gittiysen nereye gittiğin,			
25. Boş zamanlarınızda ne yaptığın,			
26. Okuldan çıktıktan sonra ne yaptığın,			

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : TOKER Halil

